

IV

(Informacje)

INFORMACJE INSTYTUCJI, ORGANÓW I JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH
UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Wytyczne Unii Europejskiej w sprawie pomocy państwa w sektorach rolnym i leśnym oraz
na obszarach wiejskich w latach 2014–2020

(2014/C 204/01)

SPIS TREŚCI

	Strona
CZĘŚĆ I. PRZEPISY WSPÓLNE	4
Rozdział 1. Wprowadzenie	4
Rozdział 2. Zakres stosowania i definicje	7
2.1. Wpływ WPR i polityki rozwoju obszarów wiejskich na zakres stosowania	7
2.2. Zakres stosowania	8
2.3. Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich	10
2.4. Definicje	11
2.5. Pomoc podlegająca obowiązkowi zgłoszenia	17
Rozdział 3. Wspólne zasady oceny	18
3.1. Wkład w osiągnięcie celu leżącego we wspólnym interesie	19
3.2. Potrzeba interwencji państwa	20
3.3. Odpowiedniość pomocy	21
3.4. Efekt zachęty i potrzeba wsparcia	22
3.5. Proporcjonalność pomocy	24
3.6. Uniknięcie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel	27
3.7. Przejrzystość	29
CZĘŚĆ II. KATEGORIE POMOCY	30
Rozdział 1. Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych	30
1.1. Środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich	30
1.1.1. Pomoc inwestycyjna	30
1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych	30
1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych	35
1.1.1.3. Pomoc na inwestycje dotyczące przeniesienia budynków gospodarczych	35
1.1.1.4. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych	36

1.1.2.	Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i na rozwój małych gospodarstw rolnych	37
1.1.3.	Pomoc na przenoszenie gospodarstw rolnych	38
1.1.4.	Pomoc na rozpoczynanie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym	39
1.1.5.	Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz związane z dobrostanem zwierząt	40
1.1.5.1.	Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne	40
1.1.5.2.	Pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt	42
1.1.6.	Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 oraz z ramową dyrektywą wodną	43
1.1.7.	Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami	44
1.1.8.	Pomoc na rzecz rolnictwa ekologicznego	46
1.1.9.	Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości	47
1.1.10.	Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym	48
1.1.10.1.	Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne	48
1.1.10.2.	Pomoc na usługi doradcze	49
1.1.10.3.	Pomoc na usługi zastępowania rolników	50
1.1.11.	Pomoc na współpracę w sektorze rolnym	51
1.2.	Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie w sytuacjach kryzysowych	52
1.2.1.	Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom	53
1.2.1.1.	Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi	53
1.2.1.2.	Pomoc na naprawę szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej	55
1.2.1.3.	Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i szkodnikom roślin i zwalczania ich oraz pomoc na wyrównanie strat spowodowanych chorobami zwierząt lub działaniem szkodników roślin	56
1.2.1.4.	Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich	58
1.2.1.5.	Pomoc przeznaczona na naprawę szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione	59
1.2.1.6.	Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych	60
1.2.1.7.	Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy wspólnego inwestowania	61
1.2.2.	Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych	62
1.2.2.1.	Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych	62
1.2.2.2.	Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów	63
1.3.	Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym	64
1.3.1.	Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej	64
1.3.2.	Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych	65
1.3.3.	Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego	67
1.3.4.	Pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych	68
1.3.5.	Pomoc na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw	68
1.3.6.	Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym	69

Rozdział 2. Pomoc w sektorze leśnym, współfinansowana przez EFRROW, przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na współfinansowane środki pomocy lub wyłącznie jako pomoc państwa	70
2.1. Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów	71
2.1.1. Pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego	72
2.1.2. Pomoc na zakładanie systemów rolno-leśnych	73
2.1.3. Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania szkodników roślin i katastrof oraz na wyrównanie związanych z nimi szkód	74
2.1.4. Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska	75
2.1.5. Pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych	75
2.1.6. Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa	76
2.2. Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami leśnymi Natura 2000	77
2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów	77
2.4. Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym	79
2.5. Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym	79
2.6. Pomoc na współpracę w sektorze leśnym	79
2.7. Pomoc na rozpoczynanie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym	80
2.8. Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji	81
2.8.1. Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu	81
2.8.2. Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym	81
2.8.3. Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym	82
2.8.4. Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów	82
2.8.5. Pomoc na naprawienie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo	82
2.8.6. Pomoc na ustanowienie planów urządzenia lasu	83
2.9. Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa	83
2.9.1. Pomoc na badania i rozwój w sektorze leśnym	84
2.9.2. Pomoc na scalanie gruntów leśnych	85
Rozdział 3. Środki pomocy na obszarach wiejskich współfinansowane przez EFRROW lub przyznane jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane środki	85
3.1. Pomoc na inwestycje dotyczące przetwarzania produktów rolnych na produkty nierolne, produkcji bawełny lub inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej	86
3.2. Pomoc na podstawowe usługi i odnowę wsi na obszarach wiejskich	87
3.3. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich	88
3.4. Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla innych zarządców gruntów oraz przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, które nie prowadzą działalności w sektorze rolnym	89

3.5.	Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 dla innych zarządców gruntów	89
3.6.	Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne na obszarach wiejskich	90
3.7.	Pomoc na usługi doradcze na obszarach wiejskich	90
3.8.	Pomoc na przystępowanie rolników do systemów jakości bawełny lub środków spożywczych	91
3.9.	Pomoc na działania informacyjne i promocyjne dotyczące bawełny i środków spożywczych objętych systemami jakości	92
3.10.	Pomoc na współpracę na obszarach wiejskich	92
3.11.	Pomoc na ustanowienie funduszy wspólnego inwestowania	94
CZĘŚĆ III.	KWESTIE PROCEDURALNE	95
1.	Czas trwania programów pomocy i ocena	95
2.	Klauzula przeglądowa	96
3.	Sprawozdania i monitorowanie	96
4.	Stosowanie niniejszych wytycznych	96
5.	Wnioski dotyczące właściwych środków	97
6.	Wygaśnięcie	97

CZĘŚĆ I. PRZEPISY WSPÓLNE

Rozdział 1. Wprowadzenie

- (1) Artykuł 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („Traktat”) stanowi, że: „(z) zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.”
- (2) Jednak mimo tego ogólnego zakazu pomoc państwa może być niezbędna do skorygowania nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, a dzięki temu - do zapewnienia właściwego i sprawiedliwego funkcjonowania gospodarki. Traktat pozostawia tym samym możliwość przyznawania pomocy państwa w odniesieniu do szeregu celów polityki. W szczególności dotyczy to sektorów rolnego i leśnego – po pierwsze zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych kłeskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi jest zgodna z rynkiem wewnętrznym. Po drugie, na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa na wspieranie rozwoju gospodarczego w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich, pod warunkiem że nie wpływa ona niekorzystnie na warunki wymiany handlowej.
- (3) Ponadto, z uwagi na specyfikę sektora rolnego, art. 42 Traktatu przewiduje, że przepisy dotyczące konkurencji mają zastosowanie do wytwarzania produktów rolnych i obrotu nimi jedynie w zakresie określonym przez Parlament Europejski i Radę.
- (4) W niniejszych wytycznych Komisja określa warunki i kryteria, na jakich pomoc na rzecz sektorów rolnego i leśnego oraz obszarów wiejskich będzie uznawana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, oraz ustanawia kryteria określania obszarów spełniających warunki art. 107 ust. 3 Traktatu. Jeżeli chodzi o pomoc udzielaną na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) Komisja niniejszym określa warunki, które będą sprawdzane w celu ustalenia, czy środek stanowiący pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych kłeskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi jest faktycznie objęty powyższym artykułem.

- (5) Pomoc państwa na wspieranie rozwoju gospodarczego w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich wpisuje się w szerszy kontekst wspólnej polityki rolnej („WPR”). W ramach WPR Unia wspiera finansowo rolnictwo, sektor leśny oraz obszary wiejskie. Zważywszy że skutki gospodarcze pomocy państwa są niezależne od tego, czy jest ona (nawet częściowo) finansowana przez Unię, czy jest finansowana tylko przez państwo członkowskie, Komisja stoi na stanowisku, że jej polityka dotycząca kontroli pomocy państwa powinna być zasadniczo spójna ze wsparciem udzielanym bezpośrednio w ramach unijnej wspólnej polityki rolnej. Dlatego też korzystanie z pomocy państwa uzasadnione jest tylko wtedy, gdy jest ona zgodna z celami tej polityki, zwłaszcza z podstawowymi celami reformy WPR w perspektywie 2020 r. ⁽¹⁾. W związku z tym Komisja, stosując i interpretując przepisy zawarte w tych wytycznych w odniesieniu do konkretnych programów pomocy, uwzględnia przepisy w zakresie WPR i politykę w tej dziedzinie.
- (6) W odniesieniu do pomocy państwa dotyczącej WPR szczególne znaczenie mają następujące instrumenty Unii:
- (a) Rozporządzenie Rady (WE) nr 3/2008 z dnia 17 grudnia 2007 r. w sprawie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych na rynku wewnętrznym i w krajach trzecich ⁽²⁾, lub jakiegokolwiek rozporządzenie zastępujące, które reguluje działania informacyjne i promocyjne dotyczące produktów rolnych i metod ich produkcji oraz środków spożywczych wytworzonych w oparciu o produkty rolne, prowadzone na rynku wewnętrznym lub w państwach trzecich;
 - (b) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 ⁽³⁾ i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006 ⁽⁴⁾. Na podstawie wymienionych rozporządzeń można opracowywać programy pomocy, uwzględniając trudności wynikające z położenia geograficznego i sytuacji gospodarczej tych regionów;
 - (c) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 ⁽⁵⁾;
 - (d) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 ⁽⁶⁾, którego celem jest promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich w całej Unii w sposób uzupełniający inne instrumenty WPR, takie jak płatności bezpośrednie i działania rynkowe. Przyczynia się ono do rozwoju bardziej zrównoważonego terytorialnie i środowiskowo, przyjaznego dla klimatu i odpornego na jego zmiany oraz konkurencyjnego i innowacyjnego unijnego sektora rolnego, a także do rozwoju obszarów wiejskich;
 - (e) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 ⁽⁷⁾;
 - (f) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 ⁽⁸⁾, w którym ustanowiono zasady dotyczące płatności bezpośrednich przyznawanych rolnikom w formie podstawowego wsparcia dochodu w ramach niektórych programów pomocy;

⁽¹⁾ Więcej informacji na temat reformy WPR znajduje się na stronie: http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

⁽²⁾ Dz.U. L 3 z 5.1.2008, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 549.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 608.

- (g) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 oraz (WE) nr 1234/2007⁽⁹⁾, w którym ustanowiono wspólne przepisy dotyczące rynków produktów rolnych. W szczególności przepisy te dotyczą interwencji publicznej na rynkach, kwot i programów pomocy, wprowadzania do obrotu i norm dotyczących produkcji oraz handlu z państwami trzecimi.
- (7) WPR opiera się na dwóch filarach: na pierwszy filar składają się instrumenty w zakresie funkcjonowania rynków produktów rolnych i łańcucha dostaw żywności (rozporządzenie (UE) nr 1308/2013, rozporządzenie (WE) nr 3/2008, rozporządzenie (UE) nr 228/2013 i rozporządzenie (UE) nr 229/2013) oraz płatności bezpośrednich (rozporządzenie (UE) nr 1307/2013) uwarunkowanych wymogami podstawowymi w zakresie zarządzania i normami dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Łącznie środki te stanowią fundament wsparcia dla rolników w Unii, umożliwiając utrzymanie w całej Unii zrównoważonej gospodarki rolnej. Środki pierwszego filaru są dla państw członkowskich obowiązkowe i – z bardzo nielicznymi wyjątkami – nie wymagają współfinansowania. Gwarantuje to stosowanie wspólnej polityki na rynku wewnętrznym. Drugim filarem WPR jest polityka rozwoju obszarów wiejskich, opierająca się na rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013, której cele to zwiększenie konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i działania na rzecz klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Środki rozwoju obszarów wiejskich są w dużej mierze dobrowolne, oparte na stosunkach umownych, współfinansowane i realizowane w ramach strategii i wdrażane poprzez programy rozwoju obszarów wiejskich, które są zgodne z priorytetami Unii w zakresie rozwoju obszarów wiejskich na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.
- (8) Zgodnie z art. 39 ust. 1 Traktatu celami WPR są: zwiększenie wydajności rolnictwa i zapewnienie odpowiedniego poziomu życia ludności wiejskiej, stabilizacja rynków, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i zapewnienie rozsądnych cen dostaw dla konsumentów. Zgodnie z art. 39 ust. 2 Traktatu przy opracowywaniu WPR i szczególnych metod jej stosowania należy uwzględnić specyficzny charakter działalności rolniczej, wynikający ze struktury społecznej rolnictwa oraz ze strukturalnych i naturalnych różnic między różnymi regionami rolniczymi, potrzebę wprowadzenia właściwych stopniowych regulacji, a także fakt, że sektor rolny jest ściśle powiązany z całą gospodarką.
- (9) Rolnictwo musi dostosować się do nowych realiów i stawić czoła wyzwaniom w zakresie bezpieczeństwa żywności, środowiska, zmiany klimatu i utrzymania dynamiki gospodarki wiejskiej. Aby sprostać tym poważnym wyzwaniom, w komunikacie „WPR do 2020 r.”⁽¹⁰⁾ Komisja przedstawiła następujące cele WPR 2014-2020: 1) opłacalna produkcja żywności; 2) zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i działania na rzecz klimatu; oraz 3) zrównoważony rozwój terytorialny.
- (10) Jako integralna część WPR, polityka rozwoju obszarów wiejskich 2014-2020 ma przyczynić się do osiągnięcia następujących celów: 1) zwiększenie konkurencyjności rolnictwa; 2) zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi i działań w dziedzinie klimatu; oraz 3) osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego obszarów wiejskich i społeczności, w tym tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy. Do osiągnięcia tych celów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich dąży się poprzez realizację następujących priorytetów unijnych w zakresie rozwoju obszarów wiejskich: 1) ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich; 2) wspieranie konkurencyjności i rentowności wszystkich gałęzi rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie nowatorskich technik rolniczych i zrównoważonej gospodarki leśnej; 3) wspieranie organizacji łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie; 4) odtwarzanie, ochrona i wzmacnianie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem; 5) wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym; oraz 6) wspieranie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich⁽¹¹⁾.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671.

⁽¹⁰⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 18 listopada 2010 r. WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi (COM(2010) 672 final).

⁽¹¹⁾ Zgodnie z art. 4 i 5 rozporządzenia (WE) nr 1305/2013.

- (11) Cele WPR wchodzą również w zakres celów określonych w komunikacie Komisji z dnia 3 marca 2010 r. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”⁽¹²⁾ i w jej inicjatywie przewodniej „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”⁽¹³⁾, w której ustalono cele w dziedzinach takich jak konkurencyjność, klimat, energia i różnorodność biologiczna.
- (12) Polityka pomocy państwa w rolnictwie, sektorze leśnym oraz na obszarach wiejskich wpisuje się w szerszy kontekst inicjatywy Komisji na rzecz kompleksowego unowocześnienia pomocy państwa. W swoim komunikacie dotyczącym unowocześnienia polityki w dziedzinie pomocy państwa⁽¹⁴⁾ Komisja ogłosiła trzy cele, które należy zrealizować poprzez unowocześnienie kontroli pomocy państwa: 1) osiągnięcie trwałego, inteligentnego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego na konkurencyjnym rynku wewnętrznym; 2) skupienie działań Komisji w ramach kontroli *ex ante* na sprawach mających największy wpływ na rynek wewnętrzny, przy jednoczesnym wzmocnieniu współpracy państw członkowskich w zakresie egzekwowania reguł pomocy państwa; oraz 3) uproszczenie reguł i umożliwienie szybszego podejmowania decyzji. W komunikacie wezwano w szczególności do: wspólnego podejścia przy przeglądzie różnych wytycznych i ram prawnych w celu wzmocnienia rynku wewnętrznego, promowania większej skuteczności wydatków publicznych poprzez lepsze wykorzystanie pomocy państwa do osiągania celów leżących we wspólnym interesie oraz bardziej dogłębnej analizy efektu zachęty, aby ograniczyć pomoc do minimum oraz unikać potencjalnie negatywnego wpływu pomocy państwa na konkurencję i handel. Warunki zgodności określone w niniejszych wytycznych oparto na tych wspólnych zasadach oceny; mają one zastosowanie do programów pomocy podlegających obowiązkowi zgłoszenia oraz do pomocy indywidualnej.

Rozdział 2. Zakres stosowania i definicje

2.1. Wpływ WPR i polityki rozwoju obszarów wiejskich na zakres stosowania

- (13) Zgodnie z art. 42 Traktatu w odniesieniu do produktów rolnych wymienionych w załączniku I do Traktatu przepisy dotyczące pomocy państwa określone w art. 107–109 Traktatu mają zastosowanie jedynie w zakresie ustalonym przez Parlament Europejski i Radę.
- (14) Zgodnie z ogólną zasadą, na mocy art. 211 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do produkcji produktów rolnych i handlu nimi. Istnieją jednak liczne odstępstwa od tej ogólnej zasady, które zostały ustanowione, między innymi, w art. 211 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, art. 13 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, art. 13 ust. 6 rozporządzenia (WE) nr 3/2008, art. 23 rozporządzenia (UE) nr 228/2013 i art. 17 rozporządzenia (UE) nr 229/2013.
- (15) W odniesieniu do wsparcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich ogólną zasadę zastosowania przepisów dotyczących pomocy państwa w tym kontekście określono w art. 81 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. Art. 81 ust. 2 i art. 82 tego rozporządzenia stanowią jednak, że przepisów dotyczących pomocy państwa nie stosuje się do płatności państw członkowskich dokonywanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i zgodnie z nim, ani do dodatkowego finansowania krajowego należącego do zakresu art. 42 Traktatu.
- (16) Dlatego też przepisów w zakresie pomocy państwa nie stosuje się ani do współfinansowania pomocy na rzecz rozwoju obszarów wiejskich (ani części z EFRROW, ani części krajowej), ani na potrzeby dodatkowego finansowania krajowego, pod warunkiem że dany środek dotyczy działalności rolniczej wchodzącej w zakres art. 42 Traktatu i stanowi część programu rozwoju obszarów wiejskich.
- (17) Przepisy dotyczące pomocy państwa mają jednak zastosowanie w pełnym zakresie do wszystkich współfinansowanych środków pomocy (zarówno do części współfinansowanej z EFRROW, jak i do części krajowej) oraz do dodatkowego krajowego finansowania środków niewchodzących w zakres art. 42 Traktatu, przewidzianego w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013, w następujących przypadkach: a) środki wsparcia działalności na obszarach wiejskich oraz b) środki na rzecz leśnictwa.
- (18) Jeżeli państwo członkowskie zamierza finansować wyłącznie ze środków krajowych (tj. bez współfinansowania EFRROW) środek, który został zaplanowany zgodnie z warunkami danego środka rozwoju obszarów wiejskich („inne podobne środki rozwoju obszarów wiejskich”), przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie w pełnym zakresie, bez względu na to, czy wchodzą w zakres art. 42 Traktatu, czy nie.

⁽¹²⁾ COM(2010) 2020 final.

⁽¹³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów (COM(2011) 21 final).

⁽¹⁴⁾ COM(2012) 209 z 8.5.2012 r.

2.2. Zakres stosowania

- (19) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne do programów pomocy oraz pomocy indywidualnej.
- (20) Niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy państwa na rzecz produkcji podstawowej produktów rolnych, przetwórstwa produktów rolnych, w wyniku którego powstają inne produkty rolne, oraz do wprowadzania do obrotu produktów rolnych.
- (21) W oparciu o uwagi ogólne opisane w sekcji 2.1 części I niniejszych wytycznych, w celu zapewnienia spójności z polityką rozwoju obszarów wiejskich i uproszczenia pod kątem zgodności z przepisami dotyczącymi pomocy państwa, do niniejszych wytycznych należy również włączyć niektóre środki rozwoju obszarów wiejskich niewchodzące w zakres art. 42 Traktatu, bez względu na to, czy są współfinansowane w ramach EFRROW, poprzez dodatkowe finansowanie krajowe lub w ramach środków zbliżonych do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich finansowanych wyłącznie z funduszy krajowych. W związku z tym niniejsze wytyczne określają kryteria zgodności w odniesieniu do pomocy państwa nie tylko dla sektora rolnego, lecz także dla sektora leśnego i pomocy dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, które w normalnych warunkach nie wchodzi w zakres art. 42 Traktatu.
- (22) Analizując pomoc państwa i jej zgodność z ogólnymi zasadami dotyczącymi pomocy państwa, Komisja weźmie pod uwagę, w miarę możliwości, warunki ustanowione w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013 oraz w powiązanych z nim przepisach wykonawczych i aktach delegowanych.
- (23) W związku z powyższym niniejsze wytyczne obejmują następujące kategorie pomocy:
- (a) środki w sektorze rolniczym, finansowane wyłącznie z funduszy krajowych, które obejmują:
- (i) środki pomocy zbliżone do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich niewchodzące w zakres programu rozwoju obszarów wiejskich (część II sekcja 1.1 niniejszych wytycznych);
 - (ii) środki inne od środków, o których mowa w ppkt (i), które nie wchodzi w zakres rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, takie jak niektóre środki zarządzania ryzykiem i zarządzania kryzysowego oraz pomoc na rzecz sektora produkcji zwierzęcej i na określone działania promocyjne (część II sekcja 1.2 i 1.3 niniejszych wytycznych);
- (b) pomoc dla sektora leśnego, która może być:
- (i) przyznana jako część programu rozwoju obszarów wiejskich lub dodatkowe finansowanie krajowe do takiego środka rozwoju obszarów wiejskich (część II sekcja 2.1–2.7 niniejszych wytycznych);
 - (ii) finansowana wyłącznie ze środków krajowych, w formie
 - środka w zakresie leśnictwa zbliżonego do środków rozwoju obszarów wiejskich przewidzianego w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013 i zgodnego z warunkami niniejszych wytycznych (część II sekcja 2.1–2.7 niniejszych wytycznych);
 - innej pomocy dla sektora leśnego na cele ekologii, ochrony lub rekreacji (część II sekcja 2.8 niniejszych wytycznych);
 - pomocy dla sektora leśnego dostosowanej do środków pomocy dla rolnictwa (część II sekcja 2.9 niniejszych wytycznych);
- (c) pomoc dla przedsiębiorstw działających na obszarach wiejskich, która może być przyznana jako:
- (i) środek pomocy będący częścią programu rozwoju obszarów wiejskich, współfinansowany przez EFRROW na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i zgodnie z tym rozporządzeniem, w przypadku gdy środek pomocy państwa podlegający obowiązkowi zgłoszenia jest identyczny ze środkiem w programie rozwoju obszarów wiejskich (część II rozdział 3 niniejszych wytycznych); lub

- (ii) dodatkowe finansowanie krajowe związane z określonym środkiem w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich (część II rozdział 3 niniejszych wytycznych).
- (24) Wsparcie dla lokalnego rozwoju LEADER, o którym mowa w art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 oraz w art. 42–45 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, obejmujące indywidualne projekty opracowywane i realizowane w ramach lokalnych projektów partnerstwa, których celem jest rozwiązanie konkretnych problemów lokalnych, może być objęte niniejszymi wytycznymi, o ile spełnia ono warunki powiązanych środków rozwoju obszarów wiejskich, jak określono w niniejszych wytycznych.
- (25) Co do zasady niniejsze wytyczne mają zastosowanie do pomocy dla MŚP i dla dużych przedsiębiorstw. Duże przedsiębiorstwa są zwykle mniej narażone na niedoskonałości rynku niż MŚP. Ponadto w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich duże przedsiębiorstwa częściej są liczącymi się uczestnikami danego rynku, a w konsekwencji pomoc przyznana w poszczególnych przypadkach dużym przedsiębiorstwom może szczególnie zakłócać konkurencję i handel na rynku wewnętrznym. Ponieważ pomoc przyznana dużym przedsiębiorstwom w sektorach rolnym, leśnym i na obszarach wiejskich oraz innym dużym przedsiębiorstwom może potencjalnie powodować podobne zakłócenia konkurencji, przepisy niniejszych wytycznych dotyczące pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw powinny zostać zharmonizowane z ogólnymi przepisami w zakresie pomocy państwa i podlegać wspólnym zasadom oceny określonym w części I rozdział 3 niniejszych wytycznych. Nie naruszając powyższych wspólnych zasad oceny, aby zachować spójność z polityką rozwoju obszarów wiejskich, w odniesieniu do środków rozwoju obszarów wiejskich przepisy w zakresie pomocy państwa na rzecz dużych przedsiębiorstw należy dostosować do odpowiednich przepisów rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. W odniesieniu do środków pomocy na rzecz sektora produkcji zwierzęcej, które nie wchodzą w zakres rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, Komisja podtrzymuje swoje wcześniejsze stanowisko, że duże przedsiębiorstwa powinny być w stanie same pokrywać koszty takich środków. W związku z tym pomoc w sektorze produkcji zwierzęcej należy ograniczyć do MŚP.
- (26) Przedsiębiorstwa znajdujące się w trudnej sytuacji⁽¹⁵⁾ są zasadniczo wyłączone z zakresu niniejszych wytycznych. Komisja uważa, że ze względu na fakt, że samo ich dalsze istnienie jest zagrożone, przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej nie można uznawać za podmioty odpowiednie do realizacji innych celów polityki publicznej aż do czasu zagwarantowania ich rentowności. Dlatego też jeżeli beneficjent pomocy znajduje się w trudnej sytuacji finansowej w rozumieniu pkt (35)15, pomoc będzie poddawana ocenie zgodnie z wytycznymi Wspólnoty dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw⁽¹⁶⁾, ze zmianami lub zastąpieniami. Powyższa zasada nie ma zastosowania do pomocy wyrównawczej dotyczącej szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi i innymi nadzwyczajnymi wydarzeniami, o której mowa w sekcjach 1.2.1.1 i 2.1.3 części II niniejszych wytycznych, która jest zgodna z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu. Jeżeli trudności finansowe przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorze rolnym lub leśnym wynikają z niekorzystnych zdarzeń określonych w części II sekcja 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3 lub 2.8.5 niniejszych wytycznych, pomoc na wyrównanie lub naprawienie skutków szkód lub strat spowodowanych takimi zdarzeniami i pokrycie kosztów zwalczania szkodników roślin, przyznana zgodnie z niniejszymi wytycznymi może mimo wszystko zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu. Ponadto, w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego oraz pamiętając o sytuacji nadzwyczajnej, pod pewnymi warunkami nie należy wprowadzać kryteriów dotyczących sytuacji gospodarczej przedsiębiorstwa w odniesieniu do pomocy na wywóz i usuwanie padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z sekcją 1.2.1.4 i pomocy na zwalczanie chorób zwierząt, o której mowa w pkt (375) (c) sekcji 1.2.1.3.
- (27) Oceniając pomoc przyznaną przedsiębiorstwu, którego dotyczy nieuregulowany nakaz odzyskania środków wynikający z wcześniejszej decyzji Komisji uznającej pomoc za niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym, Komisja uwzględni kwotę nieodzyskanej pomocy⁽¹⁷⁾. Przepisu tego nie stosuje się do pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi w rozumieniu art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu.

⁽¹⁵⁾ Zob. definicja przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji w pkt (35)15.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 244 z 1.10.2004, s. 2. Przedłużone na mocy Dz.U. C 156 z 9.7.2009, s. 3 oraz Dz.U. C 296, z 2.10.2012, s. 3.

⁽¹⁷⁾ Zob. w tym kontekście wyrok w sprawach połączonych T-244/93 i T-486/93 TWD Textilwerke Deggendorf GmbH przeciwko Komisji Wspólnot Europejskich, [1995] Rec. s. II-02265.

- (28) Komisja nie zatwierdza pomocy na działalność związaną z wywozem do państw trzecich ani do państw członkowskich, która byłaby bezpośrednio związana z ilościami wywozonymi, pomocy uwarunkowanej pierwszeństwem użycia towarów produkcji krajowej w stosunku do towarów importowanych, pomocy na tworzenie i obsługę sieci dystrybucji, ani pomocy na pokrycie jakichkolwiek innych wydatków związanych z działalnością wywozową. Pomoc na pokrycie kosztów uczestnictwa w targach handlowych, kosztów badań bądź też kosztów usług doradczych potrzebnych do wprowadzenia nowego lub już istniejącego produktu na nowy rynek nie stanowi zwykle pomocy wywozowej.
- (29) Państwom członkowskim przypomina się, że należy powiadomić o systemie finansowania, np. w ramach opłat parafiskalnych, jeśli taki system stanowi integralną część środka pomocy (zob. ust. 41-44 wyroku w sprawie T-275/11) ⁽¹⁸⁾.
- (30) Komisja oceni środki pomocy, których nie uwzględniono w niniejszych wytycznych lub w innych odpowiednich zbiorach zasad dotyczących pomocy państwa, rozpatrując indywidualnie każdy przypadek bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu, uwzględniając przy tym zasady określone w art. 107, 108 i 109 Traktatu, WPR oraz – w miarę możliwości – niniejsze wytyczne na zasadzie analogii. Państwa członkowskie zgłaszające pomoc państwa, której nie obejmują niniejsze wytyczne, zobowiązane będą do wykazania, że przedmiotowa pomoc państwa spełnia warunki wspólnych zasad oceny, ustanowione w rozdziale 3 części I niniejszych wytycznych. Komisja zatwierdzi takie środki tylko w przypadkach, gdy pozytywny wkład w rozwój sektora będzie wyraźnie przeważał nad niebezpieczeństwem zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym i wywarcia wpływu na handel między państwami członkowskimi.

2.3. Zasady horyzontalne i instrumenty pomocy mające zastosowanie do sektorów rolnego i leśnego oraz do obszarów wiejskich

- (31) Zasadniczo, aby uprościć zasady dotyczące pomocy państwa i ze względu na podobieństwa między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w sektorze rolnym i leśnym a pozostałymi przedsiębiorstwami, do sektorów objętych niniejszymi wytycznymi zastosowanie mają ogólne instrumenty pomocy państwa, w których ustanowiono kryteria zgodności pomocy. Dotyczy to w szczególności wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, zasad ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną ⁽¹⁹⁾ ze zmianami lub zastąpionych, Wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020 ⁽²⁰⁾ ze zmianami lub zastąpionych, Wytycznych UE w sprawie stosowania reguł pomocy państwa w odniesieniu do szybkiej budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowych ⁽²¹⁾ ze zmianami lub zastąpionych, Wytycznych Unii w sprawie pomocy państwa na rzecz promowania inwestycji w zakresie finansowania ryzyka ⁽²²⁾ ze zmianami lub zastąpionych, komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa na szkolenia w sprawach podlegających zgłoszeniu indywidualnemu ⁽²³⁾ ze zmianami lub zastąpionego, komunikatu Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa przeznaczonej na pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji oraz pracowników niepełnosprawnych, podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego ⁽²⁴⁾ ze zmianami lub zastąpionego oraz instrumentów związanych z usługami świadczonymi w ogólnym interesie gospodarczym ⁽²⁵⁾.

⁽¹⁸⁾ Sprawa T-275/11 *Télévision française 1 (TF1) przeciwko Komisji*, Zb.Orz. 2013; zob. m.in. Sprawa C-174/02 *Streekgewest Westelijk Noord-Brabant*, Zb.Orz. 2005, s. I-85; Sprawa C-526/04 *Laboratoires Boiron* Zb.Orz. 2006, s. I-7529; Wyrok w sprawach połączonych C-78/90, C-79/90, C-80/90, C-81/90, C-82/90 i C-83/90 *Compagnie commerciale de l'Ouest principal des douanes de La Pallice-Port*, Zb.Orz. 1992, s. I-1847; Sprawa C-234/99 *Niels Nygård v Svineavgiftsfonden, i Ministeriet for Fødevarer*, Zb.Orz. 2002, s. I-3657.

⁽¹⁹⁾ Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1.

⁽²⁰⁾ Tekst przyjęty w dniu 9.4.2014 jest dostępny na stronie: http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/legislation_en.html

⁽²¹⁾ Dz.U. C 25 z 26.1.2013, s. 1.

⁽²²⁾ Dz.U. C 19 z 22.1.2014, s. 4.

⁽²³⁾ Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 1.

⁽²⁴⁾ Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 6.

⁽²⁵⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012 r., s. 3) oraz Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (Dz.U. C 8 z 11.1.2012 r., s. 15).

- (32) Powyższe instrumenty horyzontalne mają zastosowanie do produkcji, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, chyba że niniejsze wytyczne zawierają przepisy szczególne. W niniejszych wytycznych określono szczególne środki pomocy w zakresie środowiska, takie jak pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz związane z dobrostanem zwierząt (sekcja 1.1.5 części II), pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 oraz z ramową dyrektywą wodną⁽²⁶⁾ (sekcja 1.1.6 części II) oraz pomoc dla rolnictwa ekologicznego (sekcja 1.1.8 części II). Pomoc na inwestycje ukierunkowane na ochronę środowiska w dziedzinie produkcji podstawowej produktów rolnych jest oceniana na podstawie zasad określonych w sekcji 1.1.1.1. części II niniejszych wytycznych. Pomoc na rzecz ochrony środowiska dla przedsiębiorstw zajmujących się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych uznaje się za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wszystkie odpowiednie warunki wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020. Pomoc na inwestycje w zakresie oszczędzania energii i energii ze źródeł odnawialnych jest wyłączona z zakresu rozdziałów 2 i 3 części II niniejszych wytycznych, gdyż pomoc taka powinna być zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Jednak pomoc na inwestycje związane z produkcją podstawową produktów rolnych związaną z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach może wchodzić w zakres niniejszych wytycznych pod warunkiem, że taka produkcja nie przekracza średniego rocznego zużycia energii lub paliwa w danym gospodarstwie rolnym (sekcja 1.1.1.1).
- (33) Z uwagi na specyfikę sektora wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020⁽²⁷⁾ nie mają zastosowania do pomocy na rzecz podstawowej produkcji rolnej. W zakresie określonym w niniejszych wytycznych stosuje się je jednak do przetwórstwa produktów rolnych i ich wprowadzania do obrotu.
- (34) Zarówno ogólne przepisy dotyczące pomocy państwa, jak i bardziej szczegółowe przepisy niniejszych wytycznych mogą dotyczyć przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich. W stosownych przypadkach pomoc dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze leśnym lub na obszarach wiejskich może również zostać uznana za zgodną z warunkami i ogólnymi zasadami Unii dotyczącymi pomocy państwa (w szczególności z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014 – 2020, zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną oraz z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020).

2.4. Definicje

(35) Do celów niniejszych wytycznych:

1. „pomoc” oznacza każdy środek spełniający wszystkie kryteria ustanowione w art. 107 ust. 1 Traktatu;
2. „sektor rolny” oznacza wszystkie przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją podstawową, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych;
3. „produkty rolne” oznacza produkty wymienione w załączniku I do Traktatu, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013⁽²⁸⁾;
4. „program pomocy” oznacza każdy akt prawny, na podstawie którego, bez dodatkowych środków wykonawczych, można przyznać pomoc indywidualną przedsiębiorstwom określonym w sposób ogólny i abstrakcyjny w tym akcie, oraz każdy akt prawny, na którego podstawie przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwom można przyznać pomoc niezwiązaną z konkretnym projektem na czas nieokreślony lub o nieokreślonej wysokości;

⁽²⁶⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej („ramowa dyrektywa wodna”) (Dz.Ź. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁽²⁷⁾ Dz.Ź. C 209 z 23.7.2013, s. 1.

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1379/2013 w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury, zmieniające rozporządzenia Rady (WE) nr 1184/2006 i (WE) nr 1224/2009 i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 104/2000 (Dz.Ź. L 354 z 28.12.2013, s. 1).

5. „regiony najbardziej oddalone” oznacza regiony, o których mowa w art. 349 akapit pierwszy Traktatu;
6. „mniejsze wyspy Morza Egejskiego” oznacza mniejsze wyspy, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 229/2013⁽²⁹⁾;
7. „program rozwoju obszarów wiejskich” oznacza program rozwoju obszarów wiejskich przewidziany w art. 6 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013;
8. „działalność rolnicza” oznacza produkcję, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych;
9. „las” oznacza obszar gruntu obejmujący ponad 0,5 ha z drzewami o wysokości powyżej 5 metrów wysokości, o zwarciu drzewostanu ponad 10 %, lub z drzewami, które są w stanie osiągnąć te progi *in situ*; pojęcie to nie obejmuje gruntu, który jest użytkowany przede wszystkim w celach rolniczych lub urbanistycznych. Państwo członkowskie lub region mogą podjąć decyzję o stosowaniu innej definicji lasu na podstawie obowiązującego prawodawstwa krajowego lub systemu inwentaryzacji. Państwa członkowskie lub regiony powinny podawać tę definicję w zgłoszeniach; jeśli odnosi się ona do środka rozwoju obszarów wiejskich, należy podać ją w programie rozwoju obszarów wiejskich;
10. „produkcja podstawowa produktów rolnych” oznacza wytwarzanie płodów ziemi i produktów pochodzących z chowu zwierząt wymienionych w załączniku I do Traktatu, bez poddawania ich jakiegokolwiek dalszemu przetwarzaniu zmieniającemu właściwości tych produktów;
11. „przetwarzanie produktów rolnych” oznacza wszelkie czynności dokonywane na produkcie rolnym, w wyniku których powstaje produkt będący również produktem rolnym, z wyjątkiem przeprowadzanych w gospodarstwie czynności niezbędnych do przygotowania produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży;
12. „wprowadzanie do obrotu produktów rolnych” oznacza posiadanie lub wystawianie produktu w celu sprzedaży, oferowanie go na sprzedaż, dostawę lub każdy inny sposób wprowadzania produktu na rynek, z wyjątkiem jego pierwszej sprzedaży przez producenta surowców na rzecz podmiotów zajmujących się odsprzedażą lub przetwórstwem i czynności przygotowujących produkt do takiej pierwszej sprzedaży; sprzedaż produktów przez producenta produktów pierwotnych konsumentom końcowym uznaje się za wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, jeśli następuje w odpowiednio wydzielonym do tego celu miejscu;
13. „MŚP” lub „mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa” oznacza przedsiębiorstwa spełniające kryteria ustanowione w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014⁽³⁰⁾;
14. „duże przedsiębiorstwa” oznacza przedsiębiorstwa niespełniające kryteriów ustanowionych w załączniku I do rozporządzenia Komisji (UE) nr 702/2014;
15. „przedsiębiorstwo znajdujące się w trudnej sytuacji” oznacza przedsiębiorstwo, wobec którego zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
 - (a) w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat), jeżeli ponad połowa jej subskrybowanego kapitału zakładowego została utracona wskutek skumulowanych strat. Taka sytuacja ma miejsce, gdy w wyniku odliczenia od rezerw (i wszystkich innych elementów uznawanych za część środków własnych przedsiębiorstwa) skumulowanych strat powstaje ujemna skumulowana kwota, która przekracza połowę subskrybowanego kapitału zakładowego. Do celów niniejszego przepisu „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku I do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁽³¹⁾, a „kapitał zakładowy” obejmuje, w stosownych przypadkach, wszelkie premie emisyjne;
 - (b) w przypadku spółki, w której przynajmniej niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie (innej niż MŚP, które istnieje od mniej niż trzech lat), jeżeli ponad połowa jej kapitału według sprawozdania finansowego została utracona wskutek skumulowanych strat. Do celów niniejszego przepisu „spółka, w której co najmniej niektórzy członkowie ponoszą nieograniczoną odpowiedzialność za jej zadłużenie” odnosi się w szczególności do rodzajów jednostek wymienionych w załączniku II do dyrektywy 2013/34/UE;

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 229/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki dotyczące rolnictwa dla mniejszych wysp Morza Egejskiego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1405/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 41).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (UE) nr 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1857/2006 (Dz.U. L 193 z 1.7.2014, s. 1).

⁽³¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

- (c) jeżeli przedsiębiorstwo jest przedmiotem zbiorowego postępowania w związku z niewypłacalnością lub według prawa krajowego, któremu podlega, spełnia kryteria do poddania go zbiorowemu postępowaniu w związku z niewypłacalnością na wniosek jego wierzycieli;
- (d) jeżeli przedsiębiorstwo otrzymało pomoc na ratowanie i nie spłaciło do tej pory pożyczki ani nie zakończyło umowy o gwarancję lub otrzymało pomoc na restrukturyzację i nadal podlega planowi restrukturyzacji;
- (e) w przypadku przedsiębiorstwa, które nie jest MŚP, jeżeli w ciągu ostatnich dwóch lat:
- (i) księgowy stosunek kapitału obcego do kapitału własnego tego przedsiębiorstwa przekracza 7,5 oraz
 - (ii) wskaźnik relacji pokrycia odsetek do EBITDA tego przedsiębiorstwa wynosi poniżej 1,0.
16. „gospodarstwo rolne” oznacza jednostkę obejmującą grunty, obiekty i urządzenia wykorzystywane na potrzeby produkcji podstawowej produktów rolnych;
17. „intensywność pomocy” oznacza kwotę pomocy brutto wyrażoną jako odsetek kosztów kwalifikowalnych, przed wszystkimi potrąceniami podatku lub innych opłat;
18. „pomoc indywidualna” oznacza pomoc ad hoc oraz pomoc przyznaną beneficjentom indywidualnym na podstawie programu pomocy;
19. „pomoc ad hoc” oznacza pomoc przyznaną poza programem pomocy;
20. „ekwiwalent dotacji brutto” oznacza kwotę pomocy, jeżeli została ona udzielona w formie dotacji beneficjentowi, przed potrąceniem podatku lub innych opłat;
21. „data przyznania pomocy” oznacza dzień, w którym beneficjent nabył prawo do otrzymania pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym;
22. „grupa i organizacja producentów” oznacza grupę lub organizację utworzoną w celu:
- (a) dostosowania do wymogów rynkowych procesu produkcyjnego i produkcji producentów, którzy są członkami takiej grupy bądź organizacji; lub
 - (b) wspólnego wprowadzania towarów do obrotu, w tym przygotowania do sprzedaży, centralizacji sprzedaży i dostaw do odbiorców hurtowych; lub
 - (c) ustanowienia wspólnych zasad dotyczących informacji o produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorów i dostępności; lub
 - (d) innych działań, które mogą być przeprowadzane przez grupy lub organizacje producentów, takich jak: rozwijanie umiejętności biznesowych i marketingowych oraz organizowanie i ułatwianie procesów wprowadzania innowacji;
23. „zaliczka zwrotna” oznacza pożyczkę na realizację projektu, wypłacaną w jednej lub kilku ratach, której warunki spłaty zależą od wyniku projektu;
24. „szkodniki roślin” oznacza organizmy szkodliwe zgodnie z definicją w art. 2 ust. 1 lit. e) dyrektywy Rady 2000/29/WE⁽³²⁾;
25. „rozpoczęcie realizacji projektu lub działania” oznacza rozpoczęcie działań lub prac budowlanych związanych z inwestycją lub pierwsze prawnie wiążące zobowiązanie do zamówienia urządzeń lub usług lub wszelkie inne zobowiązanie, które sprawia, że projekt lub działanie jest nieodwracalne, w zależności od tego, które z wymienionych wydarzeń nastąpiło wcześniej; zakupu gruntów i prac przygotowawczych, takich jak uzyskanie zezwoleń i przeprowadzenie analiz wykonalności, nie uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania; Zakup gruntów, o którym mowa w pkt (144)(a) zdanie drugie, (502)(a) zdanie drugie i (635)(a), uznaje się za rozpoczęcie realizacji projektu lub działania, jeżeli koszty kwalifikowalne zakupu gruntu wynoszą 100 % kwalifikowalnych kosztów inwestycji;
26. „kolejna wersja programu pomocy fiskalnej” oznacza program w formie korzyści podatkowych, który stanowi zmienioną wersję uprzednio istniejącego programu w formie korzyści podatkowych i który go zastępuje;

⁽³²⁾ Dyrektywa Rady 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenieniem się we Wspólnocie (Dz.U. L 169 z 10.7.2000, s.1).

27. „padłe zwierzęta gospodarskie” oznacza zwierzęta, które zostały poddane eutanazji (z diagnozą lub bez) lub padły — w tym zwierzęta martwo urodzone lub nienarodzone — na terenie gospodarstwa lub jego zabudowań lub podczas transportu, ale które nie zostały poddane ubojowi z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi;
28. „zwierzę chronione” oznacza każde zwierzę chronione przepisami unijnymi lub prawodawstwem krajowym;
29. „młody rolnik” oznacza osobę, która w dniu składania wniosku o przyznanie pomocy ma nie więcej niż 40 lat, posiada odpowiednie umiejętności i kwalifikacje zawodowe i po raz pierwszy rozpoczyna działalność w gospodarstwie rolnym jako kierujący tym gospodarstwem rolnym;
30. „duży projekt inwestycyjny” oznacza inwestycję na obszarach wiejskich, o których mowa w rozdziale 3 części II niniejszych wytycznych, której koszty kwalifikowalne przekraczają 50 mln EUR, według obliczeń na podstawie cen i kursów wymiany obowiązujących w dniu przyznania pomocy;
31. „dostosowana kwota pomocy” oznacza maksymalną dopuszczalną kwotę pomocy dla dużych projektów inwestycyjnych obliczaną według następującego wzoru: maksymalna kwota pomocy = $R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$, gdzie R to maksymalna intensywność pomocy obowiązująca na danym obszarze, z wyłączeniem zwiększonej intensywności pomocy dla MSP; B to część kosztów kwalifikowalnych między 50 mln EUR a 100 mln EUR; C to część kosztów kwalifikowalnych powyżej 100 mln EUR;
32. „rzeczowe aktywa trwałe” oznacza aktywa w postaci gruntów, budynków, zakładu, urządzeń i wyposażenia;
33. „wartości niematerialne i prawne” oznacza aktywa nieposiadające postaci fizycznej ani finansowej, takie jak patenty, licencje, wiedza fachowa lub inna własność intelektualna;
34. „niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową” oznacza niekorzystne warunki pogodowe, takie jak mróz, burza i grad, lód, ulewny lub długotrwały deszcz lub dotkliwa susza, które niszczą ponad 30 % średniej rocznej produkcji danego rolnika wyliczonej na podstawie produkcji z poprzednich trzech lat lub średniej z trzech lat wyliczonej na podstawie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej;
35. „inne niekorzystne zjawisko klimatyczne” oznacza niekorzystne warunki pogodowe, które nie spełniają warunków określonych w pkt (35)34 niniejszych wytycznych;
36. „incydent środowiskowy” oznacza konkretny przypadek zanieczyszczenia, skażenia lub degradacji stanu środowiska związany z konkretnym wydarzeniem oraz mający ograniczony zakres geograficzny, który niszczy więcej niż 30 % średniej rocznej produkcji przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w sektorze rolnym z ubiegłych trzech lat lub średniej za trzy lata obliczonej na podstawie pięciu ubiegłych lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej. Pojęcie to nie obejmuje ogólnych zagrożeń dla środowiska niezwiązanych z konkretnym zdarzeniem, takich jak zmiana klimatu lub zanieczyszczenia atmosferyczne;
37. „katastrofa” oznacza nieprzewidziane zdarzenie o charakterze biotycznym lub abiotycznym, spowodowane przez działalność człowieka, które prowadzi do istotnych zakłóceń w strukturach leśnych, powodując w wyniku tego znaczące szkody gospodarcze w sektorach leśnych;
38. „norma Unii” oznacza wiążącą normę ustanowioną w przepisach Unii i ustanawiającą poziom, który muszą osiągnąć poszczególne przedsiębiorstwa, w szczególności odnośnie do środowiska, higieny i dobrostanu zwierząt; w związku z tym za normy Unii nie uważa się norm ani celów ustanowionych na szczeblu UE, które są obowiązujące dla państw członkowskich, a nie dla poszczególnych przedsiębiorstw;
39. „inwestycja nieprodukcyjna” oznacza inwestycję, która nie prowadzi do znaczącego wzrostu wartości ani rentowności gospodarstwa;
40. „inwestycje służące zapewnieniu zgodności z normą Unii” oznacza inwestycje dokonane w celu osiągnięcia zgodności z normą Unii po upływie okresu przejściowego przewidzianego w przepisach Unii;
41. „doradztwo” oznacza udzielenie kompletnych usług doradczych w ramach jednej i tej samej umowy;
42. „księga hodowlana” oznacza każdą księgę, rejestr, zbiór lub środek przechowywania danych:
 - (a) utrzymywane przez organizację lub stowarzyszenie hodowców oficjalnie uznane przez państwo członkowskie, w którym dana organizacja lub stowarzyszenie hodowców zostało utworzone; oraz
 - (b) w którym zwierzęta hodowlane czystorasowe poszczególnych ras zostały wpisane lub zarejestrowane z podaniem ich przodków;
43. „rolnik czynny zawodowo” oznacza rolnika czynnego zawodowo w rozumieniu art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013;

44. „regiony słabiej rozwinięte” oznacza regiony, w których produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca jest niższy niż 75 % średniego PKB UE-27;
45. „UE-25” oznacza 25 państw członkowskich, które były państwami członkowskimi Unii w maju 2005 r.;
46. „UE-27” oznacza 27 państw członkowskich, które były państwami członkowskimi Unii w styczniu 2007 r.;
47. „prace remontowo-budowlane” oznacza prace budowlane lub inżynierskie podjęte przez samego rolnika lub jego pracowników, prowadzące do powstania aktywów;
48. „mała infrastruktura” oznacza infrastrukturę, której koszty kwalifikowalne ograniczone są do 2 mln EUR;
49. „biopaliwo produkowane z roślin spożywczych” oznacza biopaliwo produkowane z upraw zbóż i innych upraw roślin wysokokrobiowych, cukrów oraz roślin oleistych, o których jest mowa we wniosku Komisji w sprawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej dyrektywę 98/70/WE odnoszącą się do jakości benzyny i olejów napędowych i zmieniającą dyrektywę 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych⁽³³⁾;
50. „użytki rolne” oznacza każdy obszar zajęty przez grunty orne, trwałe użytki zielone, pastwiska trwałe lub uprawy trwałe określone w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013;
51. „inny zarządca gruntów” oznacza przedsiębiorstwo zarządzające gruntami, niebędące przedsiębiorstwem działającym w sektorze rolnym;
52. „koszt transakcyjny” oznacza dodatkowy koszt związany z wypełnieniem zobowiązania, ale niezwiązany bezpośrednio z jego realizacją lub nieujęty w kosztach lub utraconych dochodach, które są wyrównywane bezpośrednio; koszt ten może być obliczany na podstawie kosztu standardowego;
53. do celów ochrony zasobów genetycznych w rolnictwie i w leśnictwie:
 - (a) „ochrona *in situ*” w rolnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków lub ras dziedzicznych w ich naturalnym otoczeniu oraz, w przypadku ras udomowionych lub gatunków roślin uprawnych, w środowisku gospodarstwa rolnego, w którym wykształciły one swoje cechy wyróżniające;
 - (b) „ochrona *in situ*” w leśnictwie oznacza ochronę materiału genetycznego w ekosystemach i w siedliskach przyrodniczych, a także zachowanie oraz odtworzenie żyjących populacji gatunków w ich naturalnym otoczeniu;
 - (c) „ochrona w gospodarstwie rolnym lub leśnym” oznacza ochronę i udoskonalenie *in situ* na poziomie gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa leśnego;
 - (d) „ochrona *ex situ*” oznacza ochronę materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym;
 - (e) „zbiór *ex situ*” oznacza zbieranie materiału genetycznego na potrzeby rolnictwa lub leśnictwa poza jego siedliskiem przyrodniczym;
54. „środki spożywcze” oznacza środki spożywcze, które nie są produktami rolnymi oraz są wymienione w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012⁽³⁴⁾;
55. „koszty stałe wynikające z udziału w systemie jakości” oznacza koszty poniesione na przystąpienie do wspieranego systemu jakości i roczną składkę z tytułu udziału w tym systemie jakości, w tym w razie potrzeby wydatki na kontrole niezbędne do sprawdzenia zgodności z wymogami systemu jakości;
56. „krótki łańcuch dostaw” oznacza łańcuch dostaw obejmujący ograniczoną liczbę podmiotów gospodarczych zaangażowanych we współpracę, którego celem jest wspieranie lokalnego rozwoju gospodarczego oraz ścisłych związków geograficznych i społecznych między producentami, podmiotami zajmującymi się przetwórstwem i konsumentami;

⁽³³⁾ COM(2012) 595 z 17.10.2012.

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych (Dz.U. L 343 z 14.12.2012, s. 1).

57. „członek gospodarstwa rolnego” oznacza osobę fizyczną lub prawną, bądź grupę osób fizycznych lub prawnych, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, z wyjątkiem pracowników gospodarstwa. W przypadku gdy za członka gospodarstwa rolnego uważa się osobę prawną lub grupę osób prawnych, członek ten musi prowadzić działalność rolniczą w gospodarstwie w chwili złożenia wniosku o pomoc;
58. „klastery” oznacza zgrupowanie niezależnych przedsiębiorstw, w tym nowych przedsiębiorstw, małych, średnich i dużych przedsiębiorstw, a także organów doradczych lub organizacji badawczych, założone w celu stymulowania działalności gospodarczej/innowacyjnej poprzez promowanie intensywnych interakcji, wspólne korzystanie z urzędzeń i wymianę wiedzy teoretycznej i fachowej, a także w celu skutecznego transferu wiedzy, tworzenia sieci i rozpowszechniania informacji między przedsiębiorstwami w klastrze;
59. „mały podmiot” oznacza mikroprzedsiębiorstwo w rozumieniu zalecenia Komisji 2003/361⁽³⁵⁾ lub osobę fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej w momencie ubiegania się o pomoc;
60. „rynki lokalne” oznacza:
- (a) rynki na obszarze o promieniu 75 km od gospodarstwa pochodzenia produktu, na którym muszą się odbywać czynności związane z przetwarzaniem i sprzedażą konsumentowi końcowemu; lub
 - (b) rynki, w odniesieniu do których odpowiednie programy rozwoju obszarów wiejskich określają odległość w kilometrach w promieniu gospodarstwa, z którego pochodzą produkty, gdzie musi odbywać się ich przetwarzanie i sprzedaż konsumentowi końcowemu; lub
 - (c) rynki, w odniesieniu do których odpowiednie programy rozwoju obszarów wiejskich określają przekonujące definicje alternatywne;
61. „koszty testów na obecność TSE (pasażowalne encefalopatie gąbczaste) i BSE (gąbczasta encefalopatia bydła)” oznaczają wszystkie koszty, obejmujące koszty zestawów do testów, pobierania próbek niezbędnych do badań, ich transportu, przeprowadzania testów, przechowywania i niszczenia próbek koniecznych do przeprowadzania testów laboratoryjnych zgodnie z rozdziałem C załącznika X do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001⁽³⁶⁾;
62. „organizacja prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę” oznacza podmiot (taki jak uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik w dziedzinie innowacji, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań i rozwoju) niezależnie od jego statusu prawnego (ustanowionego na mocy prawa publicznego lub prywatnego) lub sposobu finansowania, którego podstawowym celem jest samodzielne prowadzenie badań podstawowych, badań przemysłowych lub eksperymentalnych prac rozwojowych, określonych w zasadach ramowych dotyczących pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną lub rozpowszechnianie na szeroką skalę wyników takich działań poprzez nauczanie, publikowanie lub transfer wiedzy. W przypadku gdy tego rodzaju jednostka prowadzi również działalność gospodarczą, finansowanie, koszty i dochody związane z tą działalnością gospodarczą należy rozliczać oddzielnie. Przedsiębiorstwa mogące wywierać wpływ na taki podmiot ze względu np. na swoją rolę jako jego udziałowców/akcjonariuszy lub członków, nie mogą mieć preferencyjnego dostępu do potencjału badawczego tego podmiotu ani do wyników prowadzonych przez niego badań;
63. „w warunkach pełnej konkurencji” oznacza, że warunki transakcji między umawiającymi się stronami nie różnią się od tych, jakie stosowałyby niezależne przedsiębiorstwa, i nie zawierają jakiegokolwiek elementu porozumienia. Każda transakcja, która wynika z otwartej, przejrzystej i bezwarunkowej procedury przetargowej, uznawana jest za spełniającą zasadę pełnej konkurencji;
64. „równoważona gospodarka leśna” oznacza wykorzystywanie lasów i gruntów leśnych w taki sposób i z taką intensywnością, by pozwolić na utrzymanie ich różnorodności biologicznej, wydajności, potencjału regeneracyjnego, żywotności oraz potencjału w zakresie spełniania obecnie, jak i w przyszłości, odpowiednich funkcji ekologicznych, gospodarczych i społecznych, na szczeblu lokalnym, krajowym i globalnym, oraz by nie powodować szkód w innych ekosystemach;
65. „systemy rolno-leśne” oznaczają systemy użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie;

⁽³⁵⁾ Zalecenie Komisji z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 999/2001 z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające zasady dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych gąbczastych encefalopatii (Dz.U. L 147 z 31.5.2001, s. 1).

66. „szybko rosnące drzewa” oznacza las o krótkiej rotacji, w którym minimalny okres przed ściną określa się na 8 lat, a maksymalny okres przed ściną – na nie więcej niż 20 lat;
67. „zagajnik o krótkiej rotacji” oznacza obszary obsadzone określonymi przez państwa członkowskie gatunkami drzew objętymi kodem CN 0602 90 41, które obejmują zdrewniałe uprawy wieloletnie, sadzonki lub podstawy łodyg pozostałe w glebie po zbiorach, wraz z nowymi pędami wschodzącymi w następnej porze roku, o maksymalnym cyklu zbiorów określanym przez państwa członkowskie jak określono w art. 4 ust. 1 lit. k) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013;
68. „obszary słabo zaludnione” oznacza obszary uznane za takie przez Komisję w indywidualnych decyzjach w sprawie map pomocy regionalnej na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r.;
69. „obszary »a«” oznacza obszary oznaczone na mapie zatwierdzonej pomocy regionalnej na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. w zastosowaniu przepisów art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu;
70. „obszary »c«” oznacza obszary oznaczone na mapie zatwierdzonej pomocy regionalnej na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. w zastosowaniu przepisów art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;
71. „obszar NUTS 3” oznacza obszar określony na poziomie 3 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady⁽³⁷⁾;
72. „nieokreślone z góry obszary »c«” oznacza obszary, które państwo członkowskie może wedle własnego uznania oznaczyć jako obszary „c”, pod warunkiem że wykaże, iż obszary te spełniają pewne kryteria społeczno-ekonomiczne i że zostały oznaczone na mapie zatwierdzonej pomocy regionalnej na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2020 r. w zastosowaniu przepisów art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu;
73. „dawne obszary »a«” oznacza obszary oznaczone jako obszary „a” na mapie zatwierdzonej pomocy regionalnej na okres od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2014 r.;
74. „mapa pomocy regionalnej” oznacza listę obszarów wyznaczonych przez państwo członkowskie zgodnie z warunkami określonymi w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020 i zatwierdzoną przez Komisję;
75. „przetwarzanie produktów rolnych na produkty nierolne” oznacza wszelkie czynności dokonywane na produktach rolnych, prowadzące do uzyskania produktów niebędących produktami rolnymi;
76. „plan oceny” oznacza dokument zawierający co najmniej następujące minimalne elementy: cele programu pomocy, który będzie podlegał ocenie; pytania służące ocenie; wskaźniki wyników; przewidywaną metodykę przeprowadzania oceny; wymogi w zakresie gromadzenia danych; proponowany harmonogram oceny, w tym termin przedłożenia końcowego sprawozdania z oceny; opis niezależnego organu prowadzącego ocenę lub opis kryteriów wyboru takiego organu oraz procedury zapewniające promocję oceny.

2.5. Pomoc podlegająca obowiązkowi zgłoszenia

- (36) W przypadku gdy warunki określone w art. 107 ust. 1 Traktatu są spełnione, państwa członkowskie muszą powiadomić Komisję o przyznaniu pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu, a proponowanego środka nie można wdrażać, dopóki procedura ta nie doprowadzi do decyzji końcowej, z wyjątkiem środków spełniających warunki określone w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych.
- (37) Pomoc indywidualna przyznawana na podstawie programu pomocy nadal podlega obowiązkowi zgłoszenia na podstawie art. 108 ust. 3 Traktatu, jeśli wysokość pomocy przekracza następujące progi powodujące obowiązek zgłoszenia:
 - (a) w przypadku indywidualnej pomocy inwestycyjnej na przetwarzanie produktów rolnych i na ich wprowadzanie do obrotu na podstawie sekcji 1.1.1.4 części II niniejszych wytycznych: koszty kwalifikowalne przekraczające 25 milionów EUR lub ekwiwalent dotacji brutto przekraczający 12 milionów EUR;

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz.U. L 154 z 21.6.2003, s. 1).

- (b) w przypadku pomocy na rzecz kampanii promocyjnych na podstawie sekcji 1.3.2 części II niniejszych wytycznych: kampanie promocyjne, których roczny budżet przekracza 5 milionów EUR;
- (c) w przypadku indywidualnej pomocy inwestycyjnej przyznanej na podstawie sekcji 3.1, 3.2, 3.6 i 3.10 rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych:

Intensywność pomocy	Próg powodujący obowiązek zgłoszenia
10 %	7,5 mln EUR
15 %	11,25 mln EUR
25 %	18,75 mln EUR
35 %	26,25 mln EUR
50 % i powyżej	37,5 mln EUR

Rozdział 3. Wspólne zasady oceny

- (38) Oceniając, czy zgłoszony środek pomocy można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 Traktatu, Komisja na ogół bada, czy został on opracowany w sposób, który gwarantuje przewagę pozytywnego wpływu środka pomocy polegającego na osiągnięciu celu leżącego we wspólnym interesie nad jego potencjalnym negatywnym wpływem na handel i konkurencję.
- (39) W komunikacie dotyczącym unowocześnienia polityki w dziedzinie pomocy państwa wezwano do ustalenia i zdefiniowania wspólnych zasad mających zastosowanie do oceny zgodności wszystkich środków pomocy przeprowadzanej przez Komisję. W tym celu Komisja uznaje środek pomocy za zgodny z Traktatem wyłącznie wówczas, gdy dany środek spełnia wszystkie poniższe warunki:
- (a) wkład w osiągnięcie jasno określonego celu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania: cel środka pomocy państwa musi stanowić przedmiot wspólnego zainteresowania zgodnie z art. 107 ust. 3 Traktatu;
- (b) istnienie potrzeby interwencji państwa: środek pomocy państwa musi być ukierunkowany na sytuację, w której pomoc może spowodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić w wyniku działania rynku; poprawę tej sytuacji osiąga się poprzez usunięcie dobrze określonej niedoskonałości rynku;
- (c) odpowiedniość środka pomocy: proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do osiągnięcia celu będącego przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- (d) efekt zachęty: pomoc musi zmienić zachowanie przedmiotowego przedsiębiorstwa (przedsiębiorstw) w taki sposób, aby zaangażowało się ono w dodatkową działalność, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby w ograniczonym zakresie lub w inny sposób;
- (e) proporcjonalność pomocy (pomoc ograniczona do niezbędnego minimum): kwota pomocy musi być ograniczona do minimum niezbędnego do pobudzenia działalności w danym sektorze;
- (f) uniknięcie nadmiernych negatywnych skutków dotyczących konkurencji i handlu między państwami członkowskimi: negatywne skutki pomocy muszą być wystarczająco ograniczone, tak aby ogólny wpływ środka był pozytywny;
- (g) przejrzystość pomocy: państwom członkowskim, Komisji, podmiotom gospodarczym oraz opinii publicznej należy zapewnić łatwy dostęp do wszystkich stosownych przepisów oraz do informacji na temat pomocy przyznawanej na ich podstawie.
- (40) Ogólna równowaga niektórych kategorii programów pomocy może również zostać objęta wymogiem przeprowadzenia oceny *ex post*, o której mowa w pkt (720)–(723). W takich przypadkach Komisja może ograniczyć czas trwania takich programów (zazwyczaj do okresu wynoszącego cztery lata lub mniej) z możliwością ponownego zgłoszenia ich przedłużenia w późniejszym terminie.

- (41) Ponadto jeśli środek pomocy państwa lub związane z nim warunki (w tym model finansowania środka, jeśli stanowi on jego nieodłączny element) wiąże się nierozdzielnie z naruszeniem prawa Unii, pomocy nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym⁽³⁸⁾. W szczególności za nierozdzielnie związane z naruszeniem prawa UE uznaje się następujące rodzaje pomocy:
- (a) środki pomocy, przyznanie których uwarunkowane jest tym, by beneficjent miał siedzibę w danym państwie członkowskim lub prowadził większą część działalności w tym państwie;
 - (b) środki pomocy, przyznanie których uwarunkowane jest tym, by beneficjent korzystał z towarów produkcji krajowej lub usług krajowych;
 - (c) środki pomocy ograniczające możliwości beneficjentów w zakresie wykorzystania wyników działalności badawczej, rozwojowej i innowacyjnej w innych państwach członkowskich.
- (42) Wspólne zasady oceny należy postrzegać w kontekście WPR. W związku z tym te ogólne uwagi dotyczące polityki konkurencji stosuje się do wszystkich rodzajów pomocy przyznawanych na podstawie niniejszych wytycznych, chyba że w części I sekcja 3.1–3.7 niniejszych wytycznych przewidziano odstępstwa ze względu na szczególne uwarunkowania dotyczące sektora rolnego.

3.1. Wkład w osiągnięcie celu leżącego we wspólnym interesie

- (43) Cele pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich mają zapewnić rentowną produkcję żywności i promowanie efektywnego i zrównoważonego wykorzystania zasobów w celu osiągnięcia inteligentnego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego.
- (44) Środki pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich powinny być ściśle związane z WPR, powinny być zgodne z celami polityki rozwoju obszarów wiejskich, o których mowa w pkt (10) niniejszych wytycznych, oraz powinny być zgodne z zasadami dotyczącymi wspólnej organizacji rynków produktów rolnych.

Cele rozwoju obszarów wiejskich

- (45) W ocenie zgodności pomocy cele w zakresie rozwoju obszarów wiejskich bierze się pod uwagę łącznie z ogólnymi zasadami dotyczącymi pomocy państwa.
- (46) Komisja uważa, że środki wdrożone na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i zgodnie z tym rozporządzeniem oraz z powiązanymi z nim przepisami wykonawczymi i aktami delegowanymi lub dodatkowo finansowane ze środków krajowych w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich, są jako takie zgodne z celami rozwoju obszarów wiejskich i przyczyniają się do ich osiągnięcia.
- (47) W odniesieniu do środków pomocy zbliżonych do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich, ale finansowanych wyłącznie ze środków krajowych, aby zapewnić spójność ze środkami na rozwój obszarów wiejskich współfinansowanymi przez EFRROW w ramach programów rozwoju obszarów wiejskich, państwa członkowskie powinny wykazać, w jaki sposób rozpatrywana pomoc państwa jest zgodna i spójna z odpowiednimi programami rozwoju obszarów wiejskich. Tego rodzaju dokumentacja musi towarzyszyć każdemu zgłoszeniu.
- (48) Komisja uważa, że zasada wnoszenia wkładu w realizację celów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich jest spełniona w odniesieniu do środków pomocy określonych w sekcjach 1.2, 1.3, 2.8 i 2.9 części II niniejszych wytycznych, które nie wchodzą w zakres rozwoju obszarów wiejskich; podejście to wynika z doświadczeń zgromadzonych przez Komisję w zakresie wkładu tych środków w osiągnięcie celów rozwoju obszarów wiejskich.

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego w ramach programu pomocy

- (49) Przyznając pomoc w ramach programu dla projektów inwestycyjnych podlegających obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego, organ przyznający musi udowodnić, że wybrany projekt przyczyni się do realizacji celu programu i tym samym do realizacji celów pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich. W tym celu państwa członkowskie mogą oprzeć się na informacjach przedłożonych przez wnioskodawcę, w których muszą być opisane pozytywne skutki inwestycji.

⁽³⁸⁾ Zob. np. wyrok w sprawie C-156/98 Niemcy przeciwko Komisji [2000], Rec. s. I-6857, pkt 78 i wyrok w sprawie C-333/07 Régie Networks przeciwko Rhone Alpes Bourgogne [2008], Zb.Orz. s. I-10807, pkt 94 do 116.

Zasady wspólnej organizacji rynków produktów rolnych

- (50) Z uwagi na specyfikę sektora rolnego⁽³⁹⁾, mimo że ogólnie mają do niego zastosowanie zasady przyznawania pomocy państwa, to ich stosowanie podlega przepisom ustanowionym w rozporządzeniach pierwszego filaru WPR. Innymi słowy, fakt korzystania przez państwa członkowskie ze środków pomocy państwa nie może być nadrzędny w stosunku do rozporządzenia (UE) nr 1308/2013⁽⁴⁰⁾. W związku z tym Komisja nie będzie zatwierdzać pomocy, która jest niezgodna z przepisami regulującymi wspólną organizację rynku, lub która zakłócałaby prawidłowe funkcjonowanie wspólnej organizacji rynku.
- (51) Dodatkowe szczegółowe warunki dotyczące zgodności z zasadami wspólnej organizacji rynków produktów rolnych są określone w części II niniejszych wytycznych: w sekcji 1.1.1.1 dotyczącej pomocy inwestycyjnej w gospodarstwach rolnych związanej z produkcją podstawową produktów rolnych, w sekcji 1.1.4 dotyczącej pomocy na rozpoczęcie działalności grup producentów i organizacji producentów oraz w sekcji 1.2.2 dotyczącej ograniczania zdolności produkcyjnych.

Cele środowiskowe

- (52) Zgodnie z art. 11 Traktatu: „Przy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi ochrony środowiska”. Podstawę prawną ważnych unijnych środków dotyczących środowiska z I i II filaru WPR stanowi art. 11 Traktatu. Zgodnie z tym wymogiem priorytetu Unii na rzecz rozwoju obszarów wiejskich powinny być realizowane w ramach zrównoważonego rozwoju. Wspierając cel ochrony środowiska, zgodnie z art. 11 Traktatu, Unia uwzględni także zasadę „zanieczyszczający płaci”⁽⁴¹⁾. W związku z tym w przyszłych zgłoszeniach pomocy państwa szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie środowiskowe. W przyszłości wszystkie zgłoszenia dotyczące pomocy państwa powinny zawierać ocenę, czy oczekuje się, że działanie objęte pomocą będzie miało wpływ na środowisko. W przypadku wpływu na środowisko, zgłoszenia pomocy państwa powinny zawierać informacje wykazujące, że środek pomocy nie spowoduje naruszenia obowiązujących przepisów Unii w zakresie ochrony środowiska. Na przykład w przypadku programu pomocy na inwestycje, które mają na celu zwiększenie produkcji, i które wiążą się ze zwiększeniem wykorzystania ograniczonych zasobów lub zwiększeniem zanieczyszczenia, konieczne będzie wykazanie, że program nie spowoduje naruszenia obowiązujących przepisów Unii, w tym prawodawstwa dotyczącego ochrony środowiska⁽⁴²⁾, ani zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska (GAEC) w ramach zasady wzajemnej zgodności zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1307/2013. W przypadku gdy zgłaszana jest pomoc państwa, która stanowi część programu rozwoju obszarów wiejskich, wymogi środowiskowe w odniesieniu do tego rodzaju środka pomocy państwa powinny być identyczne z wymogami środowiskowymi dla środka rozwoju obszarów wiejskich.

3.2. Potrzeba interwencji państwa

- (53) Aby ocenić, czy pomoc państwa jest niezbędna do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie, konieczne jest uprzednie zdiagnozowanie zaistniałego problemu. Pomoc państwa powinna być ukierunkowana na sytuacje, w których może ona spowodować istotną poprawę, jaka nie może nastąpić tylko w wyniku działania rynku.
- (54) Środki pomocy państwa faktycznie mogą, przy spełnieniu pewnych warunków, korygować niedoskonałości rynku, przyczyniając się tym samym do usprawnienia rynków oraz zwiększenia konkurencyjności. Ponadto w sytuacji, gdy rynki funkcjonują sprawnie, lecz – ze względu na sprawiedliwość lub spójność – osiągniętych wyników nie uważa się za zadowalające, pomoc państwa może zostać wykorzystana do uzyskania bardziej pożądaných, sprawiedliwych wyników rynkowych.

⁽³⁹⁾ Zob. pkt (13) i (14) niniejszych wytycznych.

⁽⁴⁰⁾ Wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie 177/78, Pigs i Bacon Commission przeciwko McCarren [1979], Zb.Orz. s. 2161, pkt 11.

⁽⁴¹⁾ Zob. motywy 5 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

⁽⁴²⁾ W odniesieniu do unijnego prawodawstwa w dziedzinie ochrony środowiska: dyrektywa 2009/147/WE (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7) („dyrektywa ptasia”); dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7) („dyrektywa siedliskowa”); dyrektywa Rady 91/676/EWG (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1) („dyrektywa azotanowa”); ramowa dyrektywa wodna; dyrektywa 2006/118/WE (Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 19) („dyrektywa w sprawie wód gruntowych”); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71) („dyrektywa w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów”); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1); dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1) („dyrektywa w sprawie oceny oddziaływania na środowisko”), oraz w odpowiednich przypadkach dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30) („dyrektywa w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”).

- (55) Do celów niniejszych wytycznych, Komisja uważa, że rynek nie pozwala na osiągnięcie zakładanych celów bez interwencji państwa dotyczącej środków pomocy spełniających szczególne warunki ustanowione w części II niniejszych wytycznych. W związku z tym, tego rodzaju pomoc powinna zostać uznana za niezbędną do osiągnięcia celów leżących we wspólnym interesie, określonych w sekcji 3.1 części I niniejszych wytycznych.

3.3. Odpowiedniość pomocy

- (56) Proponowany środek pomocy musi być odpowiednim instrumentem polityki do realizacji danego celu politycznego. Środek nie zostanie uznany za zgodny, jeśli inne, mniej zakłócające instrumenty polityki lub mniej zakłócające rodzaje pomocy umożliwiają osiągnięcie takiego samego pozytywnego skutku na rzecz realizacji celów WPR, a w szczególności celów rozwoju obszarów wiejskich. Ważne jest, aby pamiętać, że mogą istnieć inne, bardziej odpowiednie instrumenty, takie jak: rozporządzenia, instrumenty rynkowe, rozwój infrastruktury oraz poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Odpowiedniość poszczególnych alternatywnych instrumentów polityki

- (57) Komisja uznaje, że pomoc przyznawana w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich, która spełnia szczególne warunki określone w odpowiednich sekcjach części II niniejszych wytycznych, jest odpowiednim instrumentem polityki.
- (58) Jeżeli państwo członkowskie zdecyduje się na wprowadzenie środków pomocy zbliżonych do środków pomocy na rozwój obszarów wiejskich, ale finansowanych wyłącznie z funduszy krajowych, gdy jednocześnie identyczny środek przewidziano w odpowiednim programie rozwoju obszarów wiejskich, państwo członkowskie musi wykazać przewagę takiego instrumentu pomocy krajowej w porównaniu do przedmiotowego środka programu rozwoju obszarów wiejskich.

Odpowiedniość różnych instrumentów pomocy

- (59) Pomoc można przyznawać w różnych formach. Państwo członkowskie powinno jednak zapewnić przyznanie pomocy w takiej formie, jaka prawdopodobnie spowoduje najmniejsze zakłócenia handlu i konkurencji.
- (60) Jeżeli dla środka pomocy opisanego w części II niniejszych wytycznych przewidziano specjalny formularz, taką formę uznaje się za odpowiedni instrument pomocy do celu niniejszych wytycznych.
- (61) Komisja uważa ponadto, w odniesieniu do środków rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW lub przyznanych jako dodatkowe finansowanie dla takich współfinansowanych środków rozwoju obszarów wiejskich, że pomoc przyznana w formie przewidzianej w odpowiednim środku rozwoju obszarów wiejskich jest odpowiednim instrumentem pomocy.
- (62) W związku z tym, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej nieobjętej rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013 w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich lub jako dodatkowe finansowanie dla takiego środka rozwoju obszarów wiejskich, jeśli pomoc jest przyznawana w formie, która przynosi bezpośrednią korzyść majątkową (np. dotacje bezpośrednie, zwolnienia lub ulgi podatkowe, składki na ubezpieczenie społeczne lub inne obowiązkowe opłaty itp.), państwo członkowskie musi wykazać, dlaczego w tym przypadku mniej odpowiednie są inne, potencjalnie mniej zakłócające formy pomocy, takie jak zaliczki zwrotne, lub formy pomocy oparte na instrumentach dłużnych lub kapitałowych (np. niskooprocentowane pożyczki lub dotacje na spłatę odsetek, gwarancje państwowe lub inny sposób udostępnienia kapitału na preferencyjnych warunkach).
- (63) W odniesieniu do środków dotyczących leśnictwa w sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych, państwa członkowskie muszą wykazać, że zakładanych celów dotyczących ekologii, ochrony i rekreacji nie można osiągnąć przy pomocy środków w zakresie leśnictwa zbliżonych do środków rozwoju obszarów wiejskich określonych w rozdziałach 2.1 do 2.7 części II niniejszych wytycznych.
- (64) W przypadku kilku kategorii pomocy, takich jak: pomoc na pokrycie kosztów działalności w zakresie badań rynkowych, opracowanie koncepcji i projektu produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów jakości, pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne, pomoc na usługi doradcze, pomoc na usługi zastępowania rolników, pomoc na działania promocyjne, pomoc na wyrównanie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i szkodnikom roślin oraz kosztów ich zwalczania i pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej, pomoc musi być przyznawana ostatecznym beneficjentom pośrednio, w naturze, w formie subsydiowanych usług. W takich przypadkach pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym dane usługi lub realizującym działania.

- (65) Ocena zgodności środka pomocy z rynkiem wewnętrznym pozostaje bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz zasad przejrzystości, otwartości i niedyskryminacji w procesie wyboru usługodawcy.

3.4. Efekt zachęty i potrzeba wsparcia

- (66) Pomoc w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli przynosi efekt zachęty. Efekt zachęty ma miejsce wtedy, gdy pomoc zmienia zachowanie przedsiębiorstwa w taki sposób, że angażuje się ono w dodatkową działalność przyczyniającą się do rozwoju sektora, której nie podjęłoby bez przyznanej pomocy lub którą podjęłoby wyłącznie w ograniczonym zakresie lub w inny sposób. Pomoc nie może jednak subsydiować kosztów działalności, które przedsiębiorstwo i tak by poniosło, i nie może rekompensować zwykłego ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej.
- (67) O ile przepisy unijne i niniejsze wytyczne nie przewidują wyraźnie wyjątków, jednostronne środki pomocy państwa przeznaczone na poprawę sytuacji finansowej producentów, które jednak w żaden sposób nie przyczyniają się do rozwoju sektora, a szczególnie pomoc przyznaną na podstawie ceny, ilości, jednostki produkcyjnej lub jednostki środków produkcji, uznaje się za pomoc z tytułu prowadzenia działalności niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto istnieje duże prawdopodobieństwo, że ze względu na swój charakter pomoc taka zakłóci mechanizmy regulujące organizację rynku wewnętrznego.
- (68) Z tych samych powodów Komisja zezwala na pomoc na rzecz doprowadzenia do zgodności z obowiązującymi normami tylko w zakresie, w jakim jest ona zgodna z celami polityki rozwoju obszarów wiejskich.
- (69) Z tych samych względów pomoc przyznaną na podstawie sekcji 1.2 i 2.8.5 części II niniejszych wytycznych należy ograniczyć do pomocy przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze rolnym i leśnym, które mają różnego rodzaju problemy, mimo że podjęły racjonalne wysiłki, aby zminimalizować określone rodzaje ryzyka. Pomoc państwa nie powinna zachęcać przedsiębiorstw do podejmowania niepożądanego ryzyka. Konsekwencje nieroztropnych wyborów metod produkcji lub produktów powinny ponieść same przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym i leśnym.
- (70) Z tych samych powodów Komisja uznaje, że pomoc nie stanowi zachęty dla beneficjenta, jeżeli prace nad danym projektem lub odpowiednie działania rozpoczęły się przed złożeniem przez beneficjenta wniosku o przyznanie pomocy do władz krajowych.
- (71) Wniosek o przyznanie pomocy musi zawierać przynajmniej następujące dane: nazwę i wielkość przedsiębiorstwa, opis projektu lub działania, w tym miejsce oraz termin jego rozpoczęcia i zakończenia, kwotę pomocy niezbędną do przeprowadzenia projektu i koszty kwalifikowalne.
- (72) Ponadto duże przedsiębiorstwa muszą opisać we wniosku sytuację, jaka nastąpiłaby w razie nieotrzymania pomocy, i przedstawić odpowiednie dokumenty uzasadniające opisaną we wniosku sytuację alternatywną, którą określa się jako scenariusz alternatywny lub projekt alternatywny lub działanie alternatywne.
- (73) W momencie przyjęcia wniosku organ przyznający pomoc musi skontrolować wiarygodność scenariusza alternatywnego i potwierdzić, że pomoc przynosi wymagany efekt zachęty. Scenariusz alternatywny jest wiarygodny, jeśli opiera się na faktach i odwołuje się do czynników decyzyjnych, które przeważały w momencie podejmowania przez beneficjenta decyzji o danym projekcie lub działaniu.
- (74) W drodze odstępstwa od pkt (70)–(73), uznaje się, że pomoc w formie zwolnień podatkowych przyznana MŚP przynosi efekt zachęty, jeżeli program pomocy wprowadza prawo do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego oraz pod warunkiem, że dany program pomocy został przyjęty i wszedł w życie przed rozpoczęciem jakichkolwiek prac nad realizacją projektu lub działań objętych pomocą. Ten ostatni wymóg nie ma jednak zastosowania w przypadku kolejnych wersji programu pomocy fiskalnej pod warunkiem, że dana działalność była już objęta poprzednimi programami pomocy w formie korzyści podatkowych.
- (75) Na zasadzie odstępstwa od pkt (70)–(74) w stosunku do następujących kategorii pomocy określonych w niniejszych wytycznych nie obowiązuje wymóg przynoszenia efektu zachęty lub przyjmuje się, że przynoszą one taki efekt:
- (a) programy pomocy na scalanie gruntów zgodnie z sekcją 1.3.4 i 2.9.2 oraz systemy pomocy na cele ekologii, ochrony lub rekreacji zgodnie z sekcją 2.8 części II niniejszych wytycznych, oraz gdy:
- (i) program pomocy daje uprawnienia do uzyskania pomocy zgodnie z obiektywnymi kryteriami i bez dalszej ingerencji ze strony państwa członkowskiego;

- (ii) program pomocy został przyjęty i wszedł w życie zanim beneficjent poniósł koszty kwalifikowane zgodnie z sekcją 1.3.4, 2.9.2 i 2.8.; oraz
- (iii) program pomocy obejmuje wyłącznie MŚP;
- (b) pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 oraz z ramową dyrektywą wodną przyznawana MŚP zgodnie z sekcją 1.1.6 części II niniejszych wytycznych;
- (c) pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami zgodnie z sekcją 1.1.7 części II;
- (d) pomoc na naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi nadzwyczajnymi wydarzeniami zgodnie z sekcją 1.2.1.1 części II;
- (e) pomoc na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową zgodnie z sekcją 1.2.1.2 części II;
- (f) pomoc mająca na celu wyrównanie kosztów zwalczania chorób zwierząt oraz szkodników roślin i strat poniesionych w wyniku chorób zwierząt lub spowodowanych przez szkodniki roślin zgodnie z sekcją 1.2.1.3 części II;
- (g) pomoc na pokrycie kosztów związanych z wywozem i zniszczeniem padłych zwierząt gospodarskich zgodnie z sekcją 1.2.1.4 części II;
- (h) pomoc na pokrycie szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, zgodnie z sekcją 1.2.1.5 części II;
- (i) pomoc na naprawienie szkód spowodowanych przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo, zgodnie z sekcją 2.8.5 części II;
- (j) pomoc inwestycyjna na dostosowanie do norm, zgodnie z pkt (148) lit. a) i b);
- (k) pomoc inwestycyjna na dostosowanie do norm przyznana MŚP zgodnie z pkt (148) lit. c) można uznać, że pomoc inwestycyjna na dostosowanie do norm dla dużych przedsiębiorstw zgodnie z pkt (148) lit. c) przynosi efekt zachęty, jeżeli dane przedsiębiorstwo może udowodnić, że w razie nieotrzymania pomocy byłoby zagrożone likwidacją;
- (l) pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych zgodna z sekcją 1.1.1.2 części II, z wyjątkiem pomocy indywidualnej przekraczającej 500 000 EUR dla jednego przedsiębiorstwa na jeden projekt inwestycyjny;
- (m) pomoc na działania promocyjne zgodnie z pkt (464) lit. b) i c) oraz na kampanie promocyjne, które mają ogólny charakter zgodnie z pkt (464)(d);
- (n) pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorach rolnictwa i leśnictwa zgodnie z sekcją 1.3.6 i sekcją 2.9.1 części II;
- (o) pomoc na utrzymanie, odbudowę i poprawę stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej zgodnie z pkt. (644) lit. e); niniejsze odstępstwo nie ma zastosowania do pomocy inwestycyjnej powiązanej z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym wsi, krajobrazu wiejskiego i obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej, która przekracza progi powodujące obowiązek zgłoszenia, określone w pkt (37) lit. c);
- (p) pomoc na sporządzanie i aktualizowanie planów rozwoju gmin i wsi na obszarach wiejskich i ich podstawowych usług oraz na plany ochrony obszarów Natura 2000 i innych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej oraz plany zarządzania takimi obszarami zgodnie z pkt (644) lit. a);
- (q) pomoc na naprawę szkód w lasach, spowodowanych pożarami, klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, szkodnikami roślin, chorobami zwierząt, katastrofami oraz zjawiskami związanymi ze zmianą klimatu zgodnie z sekcją 2.1.3 części II.

Warunki dodatkowe dotyczące pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego

- (76) Oprócz wymogów określonych powyżej, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego państwo członkowskie musi dostarczyć jasne dowody na to, że pomoc rzeczywiście ma wpływ na wybór inwestycji. Aby umożliwić kompleksową ocenę, państwo członkowskie musi dostarczyć nie tylko informacje dotyczące projektu objętego pomocą, lecz również wyczerpujący opis scenariusza alternatywnego, zgodnie z którym beneficjent nie otrzymałby pomocy od żadnego organu publicznego.
- (77) Państwa członkowskie zachęca się, aby opierały się na dokumentach takich jak: oficjalne dokumenty organów przedsiębiorstwa, oceny ryzyka, w tym oceny ryzyka związanego z daną lokalizacją, sprawozdania finansowe, wewnętrzne biznesplany, opinie ekspertów oraz inne badania powiązane z projektem inwestycyjnym podlegającym ocenie. W wykazaniu występowania efektu zachęty państwu członkowskiemu pomoc mogą również dokumenty zawierające prognozy popytu, prognozy kosztów, prognozy finansowe, dokumenty przedkładane komitetowi inwestycyjnemu dotyczące różnych scenariuszy inwestycyjnych lub dokumenty przedkładane instytucjom finansowym.
- (78) W tym kontekście poziom rentowności ocenić można poprzez odniesienie do metod stanowiących standardową praktykę w danym sektorze, które mogą obejmować: metody oceny wartości bieżącej netto projektu⁽⁴³⁾, wewnętrzną stopę zwrotu⁽⁴⁴⁾ lub średniej stopy zwrotu zainwestowanego kapitału. Rentowność projektu należy porównać ze zwykłymi stopami zwrotu stosowanymi przez przedsiębiorstwo w innych podobnych projektach inwestycyjnych. Jeżeli nie są one dostępne, rentowność projektu należy porównać z kosztem kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zyskami zwykle odnotowywanymi w danym sektorze.
- (79) Jeśli nie jest znany żaden konkretny scenariusz alternatywny, istnienie efektu zachęty można zakładać, jeśli występuje niedopasowanie poziomu płynności, tj. kiedy koszty inwestycji przekraczają wartość bieżącą netto zysków z działalności operacyjnej zapewnionych przez inwestycję zgodnie z oczekiwaniami opartymi na biznesplanie ex ante.
- (80) Jeżeli pomoc nie zmienia zachowania beneficjenta pomocy poprzez pobudzanie dodatkowych inwestycji, to nie ma ona pozytywnego wpływu na rozwój danego sektora. Pomoc nie będzie zatem uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wydaje się, że te same inwestycje zostałyby przeprowadzone nawet gdyby pomoc nie została przyznana.

3.5. Proporcjonalność pomocy

- (81) Pomoc w sektorze rolnym, leśnym oraz na obszarach wiejskich uznaje się za proporcjonalną, gdy kwota pomocy na beneficjenta ogranicza się do minimum niezbędnego do osiągnięcia wyznaczonego celu.

Maksymalna intensywność pomocy i maksymalne kwoty pomocy

- (82) Komisja uważa, że co do zasady pomoc jest proporcjonalna, jeżeli kwota pomocy nie przekracza kosztów kwalifikowalnych. Powyższe nie narusza zasad dotyczących zachęt w dziedzinie środowiska lub innych zachęt publicznych, które szczegółowo określono w sekcjach 1.1.3 i 1.2.2 części II niniejszych wytycznych.
- (83) Aby zapewnić przewidywalność i równe szanse, w niniejszych wytycznych Komisja nadal stosuje maksymalne poziomy intensywności pomocy. Aby zapewnić proporcjonalność pomocy w przypadkach, gdy nie można ustalić maksymalnej intensywności pomocy, np. w przypadku rozpoczynania działalności przez młodych rolników lub rozwoju małych gospodarstw, określono maksymalne kwoty pomocy wyrażone w wartościach nominalnych.
- (84) Kryterium proporcjonalności uważa się za spełnione, jeżeli prawidłowo obliczono koszty kwalifikowalne i zachowano zgodność z maksymalnymi poziomami intensywności pomocy lub maksymalnymi kwotami pomocy określonymi w części II niniejszych wytycznych.
- (85) Przyznając pomoc, organ przyznający musi obliczyć maksymalną intensywność pomocy i kwotę pomocy. Koszty kwalifikowalne należy uzasadnić, przedstawiając jasną, szczegółową i aktualną dokumentację. Obliczając intensywność pomocy i koszty kwalifikowalne, należy uwzględnić kwoty przed potrąceniem podatku lub innych opłat.

⁽⁴³⁾ Wartość bieżąca netto projektu stanowi różnicę pomiędzy dodatnimi i ujemnymi przepływami środków pieniężnych w okresie istnienia inwestycji, zdyskontowanymi do ich bieżącej wartości (zazwyczaj z wykorzystaniem kosztów kapitału).

⁽⁴⁴⁾ Wewnętrzna stopa zwrotu nie opiera się na wysokości przychodów księgowych w danym roku, lecz uwzględnia przyszłe przepływy pieniężne, których uzyskania oczekuje inwestor w całym czasie realizacji inwestycji. Jest ona definiowana jako stopa dyskontowa, dla której wartość bieżąca netto strumienia przepływów pieniężnych wynosi zero.

- (86) Podatek od wartości dodanej (VAT) nie kwalifikuje się do pomocy, z wyjątkiem przypadków, gdy nie istnieje możliwość odzyskania go na mocy krajowych przepisów dotyczących VAT.
- (87) Jeżeli pomoc przyznaje się w formie innej niż dotacja, kwotę pomocy wyraża się jako ekwiwalent dotacji.
- (88) Pomoc wypłacana w kilku ratach jest dyskontowana do jej wartości w momencie przyznania pomocy. Wartość kosztów kwalifikowalnych jest dyskontowana do wartości na dzień przyznania pomocy. Jako stopę procentową stosowaną do dyskontowania stosuje się stopę dyskontową obowiązującą w dniu przyznania pomocy.
- (89) W przypadku, gdy pomoc jest przyznawana w formie korzyści podatkowych, dyskontowanie rat pomocy następuje na podstawie stóp referencyjnych obowiązujących w momencie realizacji korzyści podatkowej.
- (90) W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na obszarach wiejskich, maksymalna intensywność pomocy dla dużych projektów inwestycyjnych musi zostać zredukowana do dostosowanej kwoty pomocy określonej w pkt (35).31. Ponadto duże projekty inwestycyjne nie mogą korzystać ze zwiększonej intensywności pomocy dla MŚP.
- (91) W przypadku gdy zobowiązania, o których mowa w sekcjach 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 i 3.4 części II niniejszych wytycznych są wyrażone w jednostkach innych niż te, które są wymienione w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, państwa członkowskie mogą obliczać płatności na podstawie tych innych jednostek. W takich przypadkach państwa członkowskie muszą zapewnić przestrzeganie maksymalnych kwot rocznych.
- (92) Z wyjątkiem pomocy na zobowiązania dotyczące hodowli lokalnych ras zwierząt gospodarskich zagrożonych wyginięciem, o której mowa w sekcji 1.1.5.1, pomoc na podstawie sekcji 1.1.5.1, 1.1.8, 2.3 i 3.4 części II niniejszych wytycznych nie może być przyznana na dużą jednostkę przeliczeniową inwentarza. Współczynniki przeliczeniowe różnych kategorii zwierząt na dużą jednostkę przeliczeniową inwentarza określono w załączniku II do aktu wykonawczego do rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
- (93) Państwa członkowskie mogą ustalić kwotę pomocy w odniesieniu do środków lub rodzajów operacji, o których mowa w sekcjach 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.3, 3.4 i 3.5 części II niniejszych wytycznych na podstawie standardowych założeń dotyczących dodatkowych kosztów i utraconych dochodów. Państwa członkowskie powinny zapewnić, że obliczenia i odpowiadająca im pomoc: a) obejmują jedynie elementy dające się zweryfikować; b) opierają się na danych liczbowych opracowanych na podstawie odpowiedniej wiedzy fachowej; c) zawierają jasne informacje o źródle zastosowanych danych liczbowych; d) są zróżnicowane w celu uwzględnienia, zależnie od okoliczności, uwarunkowań regionalnych lub lokalnych oraz rzeczywistego użytkowania gruntów; oraz e) nie zawierają elementów związanych z kosztami inwestycji.
- (94) Przy ocenie zgodności pomocy Komisja uwzględni ponadto wszelkie ubezpieczenia, które beneficjent pomocy wykupił bądź mógł wykupić. W zakresie pomocy na wyrównanie strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi do klęsk żywiołowych, w celu uniknięcia ryzyka zakłócenia konkurencji, pomoc o maksymalnej intensywności przyznaje się tylko przedsiębiorstwom, które nie mogą zostać objęte ubezpieczeniem od tego rodzaju strat. Dlatego też, aby jeszcze bardziej udoskonalić proces zarządzania ryzykiem, beneficjentów należy zachęcać do wykupienia ubezpieczenia zawsze, kiedy istnieje taka możliwość.

Dodatkowe warunki dotyczące pomocy inwestycyjnej objętej obowiązkiem indywidualnego zgłoszenia oraz pomocy inwestycyjnej dla dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów

- (95) Ogólnie rzecz biorąc, pomoc inwestycyjna podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego zostanie uznana za ograniczoną do minimum, jeśli kwota pomocy będzie odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze, wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy. Również w przypadku pomocy inwestycyjnej przyznawanej dużym przedsiębiorstwom w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zagwarantować, by kwota pomocy była ograniczona do minimum zgodnie z podejściem opierającym się na dodatkowych kosztach netto.
- (96) Kwota pomocy nie powinna przekraczać minimum niezbędnego do zapewnienia by projekt był wystarczająco rentowny, np. nie powinna prowadzić do podniesienia jego wewnętrznej stopy zwrotu powyżej zwykłej stopy zwrotu stosowanej przez przedsiębiorstwo w innych podobnych projektach inwestycyjnych lub, jeśli takie stopy nie są dostępne, do zwiększenia wewnętrznej stopy zwrotu powyżej kosztu kapitału przedsiębiorstwa jako całości lub zysków zwykle odnotowywanych w danym sektorze.

- (97) W przypadku pomocy inwestycyjnej na rzecz dużych przedsiębiorstw w ramach zgłoszonych programów państwo członkowskie musi zapewnić, aby kwota pomocy odpowiadała dodatkowym kosztom netto realizacji inwestycji w danym obszarze wynikającym z porównania z alternatywnym scenariuszem braku pomocy. Metodę wyjaśnioną w pkt (96) należy stosować, przyjmując maksymalną intensywność pomocy za wartość maksymalną.
- (98) W odniesieniu do pomocy inwestycyjnej podlegającej obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego Komisja sprawdzi, czy kwota pomocy przekracza minimum konieczne do zapewnienia by projekt był wystarczająco rentowny, korzystając z metody, o której mowa w pkt (96). Obliczenia stosowane podczas analizy efektu zachęty można wykorzystać również do oceny proporcjonalności pomocy. Państwo członkowskie musi wykazać proporcjonalność na podstawie dokumentacji, o której mowa w pkt (77). Wymóg ten nie ma zastosowania do pomocy inwestycyjnej związanej z produkcją podstawową produktów rolnych.

Kumulacja pomocy

- (99) Pomoc można przyznawać równolegle w ramach kilku programów lub łączyć z pomocą ad hoc, pod warunkiem że łączna kwota pomocy państwa na działanie lub projekt nie przekracza pułapów pomocy ustanowionych w niniejszych wytycznych.
- (100) Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa, pod warunkiem, że pomoc ta dotyczy różnych, możliwych do wyodrębnienia, kosztów kwalifikowalnych. Pomoc, w przypadku której można wyodrębnić koszty kwalifikowalne, można kumulować z wszelką inną pomocą państwa w odniesieniu do tych samych – pokrywających się częściowo lub w całości – kosztów kwalifikowalnych, jedynie wtedy, gdy taka kumulacja nie powoduje przekroczenia najwyższego poziomu intensywności pomocy lub najwyższej kwoty pomocy, mających zastosowanie do danego typu pomocy na podstawie niniejszych wytycznych.
- (101) Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych na podstawie sekcji 1.1.2 i 3.3 części II niniejszych wytycznych, można kumulować z każdym innym środkiem pomocy państwa, w przypadku którego można wyodrębnić koszty kwalifikowalne. Pomoc, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, można kumulować z inną pomocą państwa, w przypadku której nie można wyodrębnić kosztów kwalifikowalnych, do najwyższego odpowiedniego łącznego progu finansowania ustalonego pod kątem specyficznych uwarunkowań każdego przypadku w niniejszych wytycznych lub w innych wytycznych dotyczących pomocy państwa lub w rozporządzeniu o wyłączeniach blokowych lub w decyzji przyjętej przez Komisję.
- (102) Pomocy państwa dla sektora rolnego nie można kumulować z płatnościami, o których mowa w art. 81 ust. 2 i art. 82 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeżeli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułapy określone w niniejszych wytycznych.
- (103) W przypadku łączenia takiego finansowania unijnego z pomocą państwa, do określenia, czy przestrzegane są progi powodujące obowiązek zgłoszenia, maksymalne intensywności pomocy i pułapy, uwzględnia się wyłącznie pomoc państwa, pod warunkiem że łączna kwota finansowania publicznego przyznanego w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych nie przekracza najkorzystniejszej(-ych) stopy(stóp) finansowania określonej(-ych) w odpowiednich przepisach prawodawstwa Unii.
- (104) Pomocy dopuszczonej na mocy niniejszych wytycznych nie należy kumulować z pomocą de minimis w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, jeśli w wyniku takiej kumulacji intensywność pomocy lub kwota pomocy przekroczyłyby pułap określony w niniejszych wytycznych.
- (105) Pomocy na inwestycje zmierzające do przywrócenia potencjału produkcji rolnej, o której mowa w pkt (143)(e), nie należy kumulować z pomocą na wyrównanie szkód materialnych, o której mowa w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2 i 1.2.1.3 niniejszych wytycznych.
- (106) Należy też wykluczyć podwójne finansowanie praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska na podstawie sekcji 1.1.5.1, 1.1.6, 1.1.8 i 3.5 części II niniejszych wytycznych i podobnych praktyk, o których mowa w art. 43 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013. Również klauzula rewizji przewidziana w pkt (724) niniejszych wytycznych powinna zapewnić uniknięcie podwójnego finansowania.
- (107) Pomoc na rozpoczęcie działalności przez grupy producentów i organizacje w sektorze rolnym, o której mowa w sekcji 1.1.4 części II niniejszych wytycznych, nie może być łączona z pomocą na tworzenie grup producentów i organizacji w sektorze rolnym, o której mowa w art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. Pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i pomocy na rozwój małych gospodarstw rolnych, o której mowa w sekcji 1.1.2, nie należy kumulować z pomocą na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników i pomocą na rozwój małych gospodarstw, o której mowa w art. 19 ust. 1 lit. a) ppkt (i) oraz (iii) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, jeżeli w wyniku takiej kumulacji kwota pomocy przekroczyłyby kwoty określone w niniejszych wytycznych.

3.6. Uniknięcie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel

(108) Aby pomoc można było uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, negatywny wpływ środków pomocy na konkurencję i handel między państwami członkowskimi musi być ograniczony i zrównoważony przez pozytywne skutki polegające na przyczynieniu się do osiągnięcia celu leżącego we wspólnym interesie.

Uwagi ogólne

(109) Przy ocenie negatywnych skutków danego środka pomocy Komisja skupi się w swojej analizie zakłóceń konkurencji na przewidywalnym wpływie pomocy w sektorze rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich na konkurencję między przedsiębiorstwami na odnośnych rynkach produktowych⁽⁴⁵⁾.

(110) Przyjmuje się, że jeśli pomoc jest dobrze ukierunkowana, proporcjonalna i ograniczona do dodatkowych kosztów netto, jej negatywny wpływ jest zredukowany, a ryzyko, że nadmiernie zakłóci konkurencję, ograniczone. Po drugie Komisja ustala maksymalne poziomy intensywności pomocy. Stanowią one podstawowy warunek zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym, którego celem jest zapobieganie stosowaniu pomocy państwa w przypadku projektów, w których stosunek kwoty pomocy do kosztów kwalifikowalnych uznaje się za wysoki, i w związku z tym prawdopodobnie zakłócający. Ogólnie rzecz biorąc, im większe są pozytywne skutki, które prawdopodobnie przyniesie projekt objęty pomocą, i im większe jest prawdopodobieństwo, że pomoc jest potrzebna, tym wyższy jest limit intensywności pomocy.

(111) Nawet proporcjonalna i konieczna pomoc może jednak doprowadzić do zmian zachowania beneficjentów, które zakłóca konkurencję. Jest to bardziej prawdopodobne w sektorze rolnym, który różni się od innych rynków szczególną strukturą produkcji podstawowej produktów rolnych, charakteryzującą się dużą liczbą małych przedsiębiorstw. Na takich rynkach ryzyko zakłócenia konkurencji jest wysokie, nawet jeżeli przyznaje się tylko niewielkie kwoty pomocy.

(112) Pomoc dotycząca sektorów rolnego i leśnego oraz obszarów wiejskich może powodować przede wszystkim dwa rodzaje zakłóceń konkurencji i handlu. Są to zakłócenia związane z rynkiem produktowym oraz dotyczące lokalizacji. Obydwa rodzaje zakłóceń mogą powodować niewydajne przydzielanie pomocy, pogarszając wyniki gospodarcze rynku wewnętrznego, oraz problemy z dystrybucją, ponieważ pomoc ma wpływ na rozmieszczenie działalności gospodarczej w różnych regionach.

(113) Z zasady, z uwagi na pozytywny wpływ pomocy na rozwój sektora, Komisja uważa, że jeżeli pomoc spełnia warunki i nie przekracza odpowiednich maksymalnych poziomów intensywności pomocy określonych w odpowiednich sekcjach rozdziału II niniejszych wytycznych, jej negatywny wpływ na konkurencję i handel jest ograniczony do minimum.

(114) Ponieważ jednak pomoc inwestycyjna dla przedsiębiorstw prowadzących działalność związaną z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych oraz dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w innych sektorach, np. w sektorze przetwórstwa spożywczego⁽⁴⁶⁾, powoduje zazwyczaj podobne zakłócenia konkurencji i handlu, ogólne zasady polityki konkurencji dotyczące wpływu na konkurencję i wymianę handlową powinny obowiązywać w równym stopniu we wszystkich powyższych sektorach. W związku z tym warunki określone w pkt (115) do (127) muszą być przestrzegane, w sektorze leśnictwa i na obszarach wiejskich, w odniesieniu do pomocy inwestycyjnej na rzecz przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych.

⁽⁴⁵⁾ Pomoc może oddziaływać na szereg rynków, ponieważ jej wpływ może wykraczać poza rynek odpowiadający wspieranej działalności i dotyczyć także innych rynków, które są z nim powiązane z uwagi na to, że stanowią kolejne, poprzednie lub uzupełniające ogniwo procesu produkcji/dystrybucji lub na których beneficjent jest już obecny lub może zaistnieć w niedalekiej przyszłości.

⁽⁴⁶⁾ W Wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 (Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1) przepisy dotyczące pomocy państwa stosowane do przedsiębiorstw przetwarzających i wprowadzających do obrotu produkty rolne zharmonizowano już z przepisami mającymi zastosowanie do przedsiębiorstw spoza sektora rolnego (pkt 17 powyższych wytycznych).

Programy pomocy inwestycyjnej na rzecz przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, w sektorze leśnym i na obszarach wiejskich

- (115) Programy pomocy nie mogą prowadzić do znacznych zakłóceń konkurencji ani handlu. W szczególności, nawet jeśli zakłócenia można uznać za ograniczone na poziomie indywidualnym (pod warunkiem że spełnione są wszystkie warunki pomocy inwestycyjnej), programy pomocy inwestycyjnej mogą mimo wszystko prowadzić łącznie do dużych zakłóceń. Takie zakłócenia mogą dotyczyć rynków produkcyjnych, doprowadzając do sytuacji nadwyżki produkcyjnej (lub pogarszając taką sytuację) bądź też tworząc, zwiększając lub utrzymując znaczącą pozycję rynkową niektórych beneficjentów w sposób, który wpłynie negatywnie na dynamiczne zachęty. Pomoc dostępna w ramach programów pomocy inwestycyjnej może również doprowadzić do znacznej utraty działalności gospodarczej na innych obszarach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). W przypadku programu pomocy inwestycyjnej adresowanego do wybranych sektorów, ryzyko takich zakłóceń jest jeszcze większe.
- (116) Dlatego też dane państwo członkowskie musi wykazać, że wszelkie negatywne skutki będą ograniczone do minimum, uwzględniając np. wielkość danego projektu, indywidualne i całkowite kwoty pomocy, spodziewanych beneficjentów oraz charakterystyczne cechy danych sektorów. Aby umożliwić Komisji ocenę spodziewanych negatywnych skutków, państwa członkowskie zachęca się do przedstawiania dowolnej oceny skutków, jaką dysponują, jak również ocen ex post przeprowadzonych dla podobnych, realizowanych wcześniej programów.

Pomoc inwestycyjna podlegająca obowiązkowi zgłoszenia indywidualnego na przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych oraz na obszarach wiejskich

- (117) Oceniając negatywne skutki indywidualnej pomocy inwestycyjnej, Komisja przykłada szczególną wagę do negatywnych skutków związanych ze wzrostem nadwyżki produkcyjnej na kurczących się rynkach, zapobiegania wycofywaniu się przedsiębiorstw z rynku oraz kwestii znaczącej pozycji rynkowej. Powyższe negatywne skutki opisano w pkt (118) do (127) i muszą one zostać zrównoważone pozytywnymi skutkami pomocy.
- (118) Aby ustalić i ocenić potencjalne zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej, państwa członkowskie powinny przedłożyć dowody umożliwiające Komisji ustalenie właściwych rynków produktowych (tj. produktów dotkniętych zmianą w zachowaniu beneficjenta pomocy) oraz dotkniętych konkurentów i klientów/konsumentów.
- (119) Przy ocenie takich potencjalnych zakłóceń Komisja stosuje różne kryteria, takie jak struktura rynku danego produktu, kondycja rynku (rynek kurczący się lub rozwijający się), procedura wyboru beneficjenta pomocy, bariery wejścia i wyjścia, różnicowanie produktów.
- (120) Systematyczne korzystanie z pomocy państwa przez dane przedsiębiorstwo może wskazywać na to, że nie jest ono w stanie samodzielnie przeciwstawić się konkurencji lub że cieszy się nienależnymi przywilejami w porównaniu ze swoimi konkurentami.
- (121) Komisja wyróżnia dwa główne źródła potencjalnych negatywnych skutków dla rynków produktowych:
- (a) przypadki znacznego zwiększenia mocy produkcyjnych, które prowadzi do powstania nadwyżki produkcyjnej lub do zwiększenia już istniejącej nadwyżki produkcyjnej, szczególnie na kurczącym się rynku; oraz
 - (b) przypadki, w których beneficjent pomocy posiada znaczącą pozycję rynkową.
- (122) Aby ocenić, czy pomoc może prowadzić do stworzenia lub utrzymania nieefektywnych struktur rynkowych, Komisja weźmie pod uwagę dodatkową zdolność produkcyjną wygenerowaną przez projekt oraz sprawdzi rentowność rynku.
- (123) Jeśli dany rynek jest w okresie wzrostu, zwykle oznacza to, że nie ma zbyt wielu powodów do obaw o negatywny wpływ pomocy na dynamiczne zachęty lub nadmierne utrudnienie wycofywania się z rynku lub wejścia na niego.
- (124) Większe obawy mogą rodzić rynki kurczące się. W takim wypadku Komisja rozróżnia dwie sytuacje: kiedy w dłuższej perspektywie dany rynek znajduje się w fazie spadku strukturalnego (tj. wykazuje ujemną stopę wzrostu) oraz kiedy dany rynek jest w fazie spadku względnego (tj. wykazuje dodatnią stopę wzrostu, ale nie przekracza wartości referencyjnej dla stopy wzrostu).

- (125) Nierentowność rynku jest zwykle mierzona na podstawie PKB EOG w okresie ostatnich trzech lat przed rozpoczęciem projektu (stopa referencyjna); można ją również ustalić na podstawie spodziewanej stopy wzrostu w nadchodzących trzech-pięciu latach. Wskaźniki mogą obejmować przewidywalny przyszły wzrost danego rynku oraz wynikające z tego oczekiwane wskaźniki wykorzystania mocy, jak również możliwy wpływ zwiększenia mocy produkcyjnej na konkurentów poprzez jego wpływ na ceny i marże zysków.
- (126) W niektórych przypadkach ocena wzrostu rynku produktowego w EOG może nie być odpowiednim narzędziem do łącznej oceny skutków pomocy, szczególnie jeśli rynek geograficzny obejmuje cały świat. W takiej sytuacji Komisja uwzględni wpływ pomocy na przedmiotowe struktury rynku, a szczególnie jej potencjał wyparcia producentów z EOG.
- (127) Aby dokonać oceny istnienia znaczącej pozycji rynkowej, Komisja weźmie pod uwagę pozycję beneficjenta w okresie przed otrzymaniem pomocy oraz jego spodziewaną pozycję rynkową po ukończeniu inwestycji. Komisja rozważy udziały w rynku beneficjenta, a także udziały w rynku jego konkurentów oraz inne stosowne czynniki, obejmujące np. strukturę rynku, poprzez zbadanie koncentracji rynku, ewentualnych barier wejścia na rynek⁽⁴⁷⁾, mocy nabywczej⁽⁴⁸⁾ oraz barier utrudniających rozwój lub wycofanie się z rynku.

3.7. Przejrzystość

- (128) Państwa członkowskie muszą zapewnić publikowanie na kompleksowej stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa, na poziomie krajowym lub regionalnym, następujących informacji:
- (a) pełny tekst programu pomocy oraz jego przepisów wykonawczych lub podstawę prawną w przypadku pomocy indywidualnej, lub link do odpowiedniej strony internetowej;
 - (b) nazwa organu(-ów) przyznającego(-ych) pomoc;
 - (c) tożsamość poszczególnych beneficjentów, forma i wysokość pomocy dla każdego beneficjenta, data przyznania pomocy, rodzaj przedsiębiorstwa (MŚP/duże przedsiębiorstwo), region, w którym beneficjent ma swoją siedzibę (poziom NUTS II) i główny sektor gospodarczy, w którym beneficjent prowadzi swoją działalność (na poziomie grupy NACE). Wymóg ten może zostać uchylony w odniesieniu do pomocy indywidualnej, która nie przekracza następujących progów:
 - (i) 60 000 EUR dla beneficjentów zajmujących się produkcją podstawową produktów rolnych;
 - (ii) 500 000 EUR dla beneficjentów w sektorach przetwórstwa produktów rolnych, wprowadzania do obrotu produktów rolnych, w sektorze leśnym lub dla działań wykraczających poza zakres art. 42 Traktatu.
- (129) W przypadku programów pomocy w formie ulg podatkowych, informacje dotyczące poszczególnych kwot pomocy można podawać w następujących przedziałach (w mln EUR): 0,06–0,5 jedynie na rzecz produkcji podstawowej produktów rolnych; 0,5–1; 1–2; 2–5; 5–10; 10–30; 30 i więcej.
- (130) W przypadkach gdy pomoc indywidualna wchodzi w zakres rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i jest współfinansowana przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) lub przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe w odniesieniu do takich współfinansowanych środków, dane państwo członkowskie może podjąć decyzję, aby nie publikować informacji na ten temat na stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa, o której mowa w pkt (128), pod warunkiem że informacje o przyznaniu pomocy indywidualnej zostały już opublikowane zgodnie z art. 111, 112 i 113 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. W takim przypadku państwo członkowskie powinno zamieścić odniesienie do strony internetowej, o której mowa w art. 111 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 na stronie internetowej dotyczącej pomocy państwa, o której mowa w pkt (128).
- (131) Takie informacje należy opublikować po podjęciu decyzji o przyznaniu pomocy i przechowywać przez co najmniej 10 lat, zapewniając do nich powszechny i nieograniczony dostęp⁽⁴⁹⁾. Państwa członkowskie nie mają obowiązku przedstawiania wymienionych wyżej informacji przed dniem 1 lipca 2016 r.⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁷⁾ Bariery wejścia obejmują bariery prawne (w szczególności prawa własności intelektualnej), korzyści skali i zakresu, bariery dostępu do sieci i infrastruktury. Jeśli pomoc dotyczy rynku, na którym beneficjent jest już obecny, istniejące bariery wejścia mogą wzmocnić potencjalną znaczącą pozycję rynkową beneficjenta pomocy i jednocześnie wzmocnić potencjalne negatywne skutki pomocy.

⁽⁴⁸⁾ Jeśli na rynku obecni są silni nabywcy, mniej prawdopodobne jest, że beneficjent pomocy dysponujący silną pozycją rynkową podniesie ceny.

⁽⁴⁹⁾ Informacje te muszą zostać opublikowane w terminie sześciu miesięcy od daty przyznania pomocy (lub, w przypadku pomocy w formie ulgi podatkowej, w ciągu jednego roku od daty złożenia deklaracji podatkowej). W przypadku pomocy niezgodnej z prawem, państwa członkowskie będą zobowiązane do zapewnienia publikacji tych informacji ex post, najpóźniej w ciągu sześciu miesięcy od daty decyzji Komisji. Informacje muszą być dostępne w formacie umożliwiającym wyszukiwanie i pozyskiwanie danych oraz ich łatwe publikowanie w internecie, na przykład w formacie CSV lub XML.

⁽⁵⁰⁾ Publikacja informacji dotyczących pomocy przyznanej przed dniem 1 lipca 2016 r. oraz, w przypadku pomocy podatkowej, publikacja pomocy, o którą wnioskowano lub którą przyznano przed dniem 1 lipca 2016 r., nie będzie wymagana.

- (132) W celu zapewnienia przejrzystości państwa członkowskie muszą prowadzić sprawozdawczość i dokonywać przeglądów zgodnie z wymogami rozdziału 2 części III niniejszych wytycznych.

CZĘŚĆ II KATEGORIE POMOCY

Rozdział 1. Pomoc na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej, przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych

1.1. Środki na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

1.1.1. Pomoc inwestycyjna

- (133) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do inwestycji w gospodarstwach rolnych związanych z produkcją podstawową produktów rolnych, inwestycji związanych z przetwarzaniem produktów rolnych oraz z ich wprowadzaniem do obrotu.
- (134) Wszelka pomoc inwestycyjna na podstawie sekcji 1.1.1.1, 1.1.1.2, 1.1.1.3 i 1.1.1.4 części II niniejszych wytycznych musi spełniać następujący warunek: jeżeli wspólna organizacja rynków, łącznie z systemami wsparcia bezpośredniego, finansowanymi przez Europejski Fundusz Gwarancji Rolnej (EFGR), wprowadza ograniczenia produkcji lub limity wsparcia UE na poziomie indywidualnych przedsiębiorstw, gospodarstw lub zakładów przetwórstwa, wówczas pomocy państwa nie można przyznać na żadną inwestycję, która zwiększałaby produkcję ponad te ograniczenia i limity.
- 1.1.1.1. Pomoc na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych
- (135) Komisja uzna pomoc na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych, ogólnym warunkiem dotyczącym pomocy inwestycyjnej określonym w pkt (134) niniejszych wytycznych oraz poniższymi warunkami.
- (136) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy na inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne w gospodarstwach rolnych związane z produkcją podstawową produktów rolnych. Inwestycje realizowane są przez jednego beneficjenta lub wielu beneficjentów albo dotyczą rzeczowych aktywów trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych wykorzystywanych przez jednego lub wielu beneficjentów.
- (137) Niniejsza sekcja ma również zastosowanie do inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związanych z produkcją biopaliw lub z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach, które to inwestycje spełniają następujące warunki:
- (a) w przypadku inwestycji w produkcję biopaliw w rozumieniu dyrektywy 2009/28/WE⁽⁵¹⁾ w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii ze źródeł odnawialnych kwalifikują się do pomocy tylko jeśli ich zdolności produkcyjne nie przekraczają równowartości średniego rocznego zużycia paliwa transportowego w gospodarstwie rolnym; wytwarzane biopaliwo nie powinno być zbywane na rynku;
- (b) w przypadku inwestycji w produkcję energii termicznej lub elektrycznej ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach rolnych, instalacje produkcji energii odnawialnej kwalifikują się do wsparcia wyłącznie jeżeli celem jest zaspokajanie własnych potrzeb w zakresie energii, a ich zdolności produkcyjne nie przekraczają ekwiwalentu łącznego średniego rocznego zużycia energii termicznej i elektrycznej w danym gospodarstwie rolnym, łącznie z gospodarstwem domowym rolnika; jeśli chodzi o energię elektryczną, sprzedaż do sieci jest dozwolona, o ile przestrzegany jest limit rocznego zużycia na własne potrzeby.
- (138) W przypadku gdy więcej niż jedno gospodarstwo rolne przeprowadza inwestycje w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zaspokajania własnych potrzeb w zakresie energii lub w produkcję biopaliw w gospodarstwach, średnie roczne zużycie kumuluje się do wysokości odpowiadającej średniemu rocznemu zużyciu wszystkich beneficjentów.
- (139) Państwa członkowskie muszą wymagać przestrzegania minimalnych norm dotyczących efektywności energetycznej inwestycji w infrastrukturę energii odnawialnej, które zużywają lub produkują energię, w przypadku gdy takie normy istnieją na szczeblu krajowym.
- (140) Inwestycje w instalacje, których głównym celem jest produkcja energii elektrycznej z biomasy, nie kwalifikują się do pomocy, chyba że wykorzystywany jest minimalny odsetek energii cieplnej, który określają państwa członkowskie.

⁽⁵¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16).

- (141) Państwa członkowskie muszą ustanowić progi maksymalnej proporcji zbóż i innych upraw roślin wysokrobiowych, upraw cukrowych i upraw roślin oleistych wykorzystywanych do produkcji bioenergii, w tym biopaliw, dla różnych typów instalacji. Pomoc dla projektów w zakresie bioenergii musi być ograniczona do bioenergii, która spełnia odpowiednie kryteria zrównoważonego rozwoju ustanowione w prawodawstwie Unii, w tym w art. 17 ust. 2–6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE.
- (142) Jeżeli zdolność produkcyjna instalacji przekracza średnie roczne zużycie beneficjenta lub beneficjentów, o których mowa w pkt (137) i (138) niniejszych wytycznych, państwa członkowskie muszą spełniać warunki określone w wytycznych w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, chyba że pomoc taka zostanie zwolniona z obowiązku zgłoszenia.
- (143) Inwestycje muszą być środkiem realizacji co najmniej jednego z następujących celów:
- (a) poprawa ogólnej efektywności i zrównoważonego charakteru gospodarstwa rolnego, w szczególności poprzez zmniejszenie kosztów produkcji lub udoskonalenie i przestawienie produkcji;
 - (b) poprawa stanu środowiska naturalnego, higieny lub norm dobrostanu zwierząt, pod warunkiem że cele danej inwestycji wykraczają poza obowiązujące normy Unii;
 - (c) tworzenie i doskonalenie infrastruktury związanej z rozwojem, dostosowaniem i modernizacją rolnictwa, w tym dostępem do gruntów rolnych, scalaniem gruntów i poprawą ich stanu, dostawą i oszczędnościami energii i wody;
 - (d) wypełnienie zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych, w tym ochrony różnorodności biologicznej gatunków i siedlisk oraz zwiększania użyteczności publicznej obszaru Natura 2000 lub innych systemów o wysokiej wartości przyrodniczej, o ile inwestycje mają charakter nieprodukcyjny;
 - (e) przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęskami żywiołowymi, chorób zwierząt i działania szkodników roślin lub przez zwierzęta chronione oraz zapobieganie szkodom powodowanym przez ww. zdarzenia i czynniki;
 - (f) spełnianie norm zgodnie z warunkami ustanowionymi w pkt (148) poniżej.

Koszty kwalifikowalne

(144) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:

- (a) budowa, nabycie, w tym dzierżawa lub modernizacja nieruchomości, przy czym nabyte grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należytych uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska;
- (b) zakup lub leasing maszyn, urządzeń i wyposażenia do wartości rynkowej danych aktywów;
- (c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności, przy czym studia wykonalności pozostają kosztami kwalifikowalnymi nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków określonych w lit. a) i b);
- (d) zakup lub opracowanie oprogramowania komputerowego oraz zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
- (e) wydatki na inwestycje nieprodukcyjne związane z celami określonymi w pkt (143) lit. d) powyżej;
- (f) w przypadku inwestycji mających na celu przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń nadzwyczajnych lub niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęskami żywiołowymi, chorób zwierząt lub działania szkodników roślin i przez zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować wydatki poniesione na przywrócenie potencjału produkcji do poziomu sprzed wystąpienia tych zdarzeń;

- (g) w przypadku inwestycji mających na celu zapobieganie szkodom powodowanym przez klęski żywiołowe, zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne do klęsk żywiołowych, choroby zwierząt lub szkodniki roślin i szkodom powodowanym przez zwierzęta chronione koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty określonych działań zapobiegawczych, których celem jest ograniczanie skutków tego typu prawdopodobnych zdarzeń.
- (145) Nie przyznaje się pomocy w następujących przypadkach:
- (a) zakup praw do produkcji, uprawnień do płatności i roślin jednorocznych;
 - (b) sadzenie roślin jednorocznych;
 - (c) zakup zwierząt;
 - (d) inwestycje służące dostosowaniu do obowiązujących norm Unii;
 - (e) koszty inne niż wymienione w (144), związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;
 - (f) kapitał obrotowy.
- (146) W drodze odstępstwa od pkt (145) lit. c) pomoc może być przyznawana na zakup zwierząt do celów określonych w pkt (143) lit. e) niniejszych wytycznych.
- (147) W drodze odstępstwa od pkt (145) lit. c) pomoc może być przyznawana na zakup zwierząt hodowlanych w celu poprawy jakości genetycznej stada, pod warunkiem że spełnia ono następujące warunki:
- (a) Komisja uważa, że poprawę jakości genetycznej stada można co do zasady osiągnąć za pomocą sztucznej inseminacji materiałem genetycznym zwierząt wysokiej jakości. Uznaje jednak, że w przypadku bydła opasowego, owiec i kóz określone praktyki w zakresie zarządzania w pewnym stopniu ograniczają możliwości stosowania sztucznej inseminacji; w związku z tym pomoc może być przyznawana wyłącznie na zakup zwierząt hodowlanych w celu poprawy jakości genetycznej stad bydła opasowego, owiec i kóz;
 - (b) do pomocy kwalifikują się tylko inwestycje, których celem jest poprawa jakości genetycznej stada poprzez zakup wysokiej jakości zwierząt hodowlanych – samców, jak i samic – zarejestrowanych w księgach hodowlanych; w przypadku zastępowania istniejącego stada hodowlanego pomoc może zostać przyznana wyłącznie na zastąpienie zwierząt, które nie są zarejestrowane w księgach hodowlanych;
 - (c) do otrzymania pomocy kwalifikują się jedynie aktywni zawodowo rolnicy;
 - (d) należy kupować wyłącznie zwierzęta, które przez określony czas gwarantują optymalny potencjał hodowlany; w tym celu samice należy kupować wyłącznie przed urodzeniem przez nie pierwszego miotu;
 - (e) zakupione zwierzęta należy trzymać w stadzie przez co najmniej cztery lata.
- (148) W drodze odstępstwa od pkt (145) lit. d) pomoc w celu dostosowania do norm może zostać przyznana na następujących warunkach:
- (a) młodym rolnikom rozpoczynającym działalność po raz pierwszy jako kierujący gospodarstwem rolnym w odniesieniu do inwestycji mających na celu zapewnienie zgodności z normami Unii mającymi zastosowanie do produkcji rolnej, w tym normami dotyczącymi bezpieczeństwa pracy; pomocy takiej można udzielić na okres maksymalnie 24 miesiące od daty podjęcia działalności;
 - (b) Chorwacja może przyznać pomoc na wdrożenie dyrektywy azotanowej⁽⁵²⁾ maksymalnie w ciągu czterech lat od daty przystąpienia zgodnie z art. 3 ust. 2 i art. 5 ust. 1 tej dyrektywy;
 - (c) gdy prawo unijne nakłada nowe wymogi na przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej, pomoc na inwestycje mające na celu spełnienie tych wymogów może zostać udzielona w okresie maksymalnie 12 miesięcy od dnia, od którego dane przedsiębiorstwo ma obowiązek ich przestrzegać.

⁽⁵²⁾ Zob. przypis 42 w niniejszych wytycznych.

- (149) W odniesieniu do nawadniania na nowych i istniejących obszarach nawadnianych za koszty kwalifikowane uznaje się wyłącznie inwestycje, które spełniają poniższe warunki:
- (a) Komisja otrzymała plan gospodarowania wodami w dorzeczu, zgodny z wymogami ramowej dyrektywy wodnej, dotyczący całego obszaru, na którym realizowana będzie inwestycja, oraz wszelkich innych obszarów, na które dana inwestycja może mieć wpływ; środki wchodzące w życie na mocy planu gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z art. 11 tej dyrektywy i mające znaczenie dla sektora rolniczego zostały określone w odnośnym programie środków;
 - (b) w ramach inwestycji konieczne jest stosowanie lub wdrożenie systemu pomiaru wody umożliwiającego pomiar zużycia wody na poziomie wspieranej inwestycji;
 - (c) inwestycja dotycząca ulepszenia istniejącej instalacji nawadniającej lub elementu infrastruktury nawadniającej kwalifikuje się tylko jeśli jej ocena ex ante wykazała, że potencjalnie przyniesie ona od 5 % do 25 % oszczędności wody zgodnie z parametrami technicznymi istniejącej instalacji lub infrastruktury; jeżeli inwestycja ma wpływ na jednolite części wód podziemnych lub powierzchniowych, których stan ze względu na ilość wody został w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu określony jako mniej niż dobry:
 - (i) inwestycja musi zapewniać efektywne zmniejszenie zużycia wody na poziomie inwestycji wynoszące co najmniej 50 % potencjalnej oszczędności wody możliwej dzięki tej inwestycji;
 - (ii) w przypadku inwestycji pojedynczego gospodarstwa rolnego inwestycja musi doprowadzić również do zmniejszenia całkowitego zużycia wody w gospodarstwie rolnym sięgającego co najmniej 50 % potencjalnej oszczędności wody możliwej na poziomie inwestycji; całkowite zużycie wody w gospodarstwie musi obejmować wodę sprzedawaną przez gospodarstwo rolne;
Żaden z warunków określonych w lit. c) nie ma zastosowania do inwestycji w istniejącą instalację, która wpływa jedynie na efektywność energetyczną, ani do inwestycji w utworzenie zbiornika, lub do inwestycji w wykorzystywanie odzyskanej wody, która nie wpływa na jednolitą część wód podziemnych lub powierzchniowych;
 - (d) inwestycja, która prowadzi do powiększenia netto nawadnianego obszaru, mająca wpływ na daną jednolitą część wód podziemnych lub powierzchniowych, kwalifikuje się do pomocy tylko jeśli:
 - (i) stan jednolitej części wód w odniesieniu do ilości wody nie został określony jako mniej niż dobry w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu; oraz
 - (ii) analiza środowiskowa pokazuje, że inwestycja nie będzie miała znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko. Taka analiza oddziaływania na środowisko musi być przeprowadzona lub zatwierdzona przez właściwy organ i może również dotyczyć grupy gospodarstw rolnych;
 - (e) na zasadzie odstępstwa od lit. d) ppkt (i), inwestycja, która doprowadzi do powiększenia netto nawadnianego terenu, może mimo wszystko kwalifikować się do wsparcia jeśli:
 - (i) inwestycja jest połączona z inwestycją w istniejącą instalację nawadniającą lub element infrastruktury nawadniającej, co do której w ocenie ex ante uznano, że potencjalnie przyniesie ona od 5 % do 25 % oszczędności wody zgodnie z parametrami technicznymi istniejącej instalacji lub infrastruktury; oraz
 - (ii) inwestycja zapewnia efektywne zmniejszenie zużycia wody na poziomie całej inwestycji wynoszące co najmniej 50 % potencjalnej oszczędności wody możliwej dzięki tej inwestycji w istniejącą instalację nawadniającą lub element infrastruktury;
 - (f) w drodze odstępstwa od lit. d) ppkt (i) warunki określone w tym przepisie nie mają zastosowania do inwestycji w utworzenie nowych instalacji nawadniających zaopatrywanych w wodę z istniejącego zbiornika zatwierdzonych przez właściwe organy przed dniem 31 października 2013 r., jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - (i) dany zbiornik został uwzględniony w odpowiednim planie gospodarowania wodami w dorzeczu i podlega wymogom kontroli określonym w art. 11 ust. 3 lit. e) ramowej dyrektywy wodnej;
 - (ii) w dniu 31 października 2013 r. obowiązywał maksymalny limit całkowitego poboru z tego zbiornika albo minimalny wymagany poziom przepływu w jednolitych częściach wód zasilanych z tego zbiornika;

- (iii) ten maksymalny limit lub minimalny wymagany poziom przepływu jest zgodny z warunkami określonymi w art. 4 ramowej dyrektywy wodnej; oraz
 - (iv) dana inwestycja nie spowoduje, że pobór wody przekroczy maksymalny limit obowiązujący w dniu 31 października 2013 r., lub nie doprowadzi do zmniejszenia poziomu przepływu w zasilanych jednolitych częściach wód poniżej minimalnego wymaganego poziomu obowiązującego w dniu 31 października 2013 r.
- (150) Obszary, które nie są nawadniane, ale na których w niedalekiej przeszłości była czynna instalacja nawadniająca, w przypadkach do ustalenia i uzasadnienia przez państwa członkowskie, mogą zostać uznane za obszary nawadniane do celów ustalenia powiększenia netto nawadnianego terenu.
- (151) Od dnia 1 stycznia 2017 r. w przypadku nawadniania pomoc może być wypłacana wyłącznie przez państwa członkowskie, które zagwarantują w odniesieniu do obszaru dorzecza, w którym ma miejsce inwestycja, wkład różnych zastosowań wody do odzyskiwania kosztów usług wodnych przez sektor rolny zgodnego z art. 9 ust. 1 akapit pierwszy dyrektywy 2000/60/WE uwzględniając, w stosownych przypadkach, społeczne, środowiskowe i gospodarcze skutki odzyskiwana oraz warunki geograficzne i klimatyczne w danym regionie lub regionach.

Intensywność pomocy

- (152) Intensywność pomocy nie może przekraczać:
- (a) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach najbardziej oddalonych;
 - (b) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
 - (c) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych związanych z wdrożeniem dyrektywy azotanowej w Chorwacji zgodnie z pkt (148) lit. b) niniejszych wytycznych;
 - (d) 50 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach słabiej rozwiniętych i we wszystkich regionach, w których w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2013 r. produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca był mniejszy niż 75 % średniej dla UE-25 w okresie referencyjnym, ale których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 75 % średniego PKB w UE-27;
 - (e) 40 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w innych regionach;
 - (f) 30 % kwoty kosztów kwalifikowalnych na zakup zwierząt hodowlanych, o których mowa w pkt (147).
- (153) Stawki intensywności pomocy, o których mowa w pkt (152), mogą być podwyższone o 20 punktów procentowych, pod warunkiem że maksymalna łączona stawka pomocy nie przekroczy 90 % w przypadku:
- (a) młodych rolników lub rolników, którzy rozpoczęli działalność w okresie pięciu lat poprzedzających złożenie wniosku o przyznanie pomocy;
 - (b) inwestycji zbiorowych, takich jak obiekty magazynowe wykorzystywane przez grupę rolników lub obiekty wykorzystywane do przygotowywania produktów przed wprowadzeniem ich do obrotu oraz projekty zintegrowane obejmujące szereg środków przewidzianych w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013, w tym środków powiązanych z łączeniem się organizacji producentów;
 - (c) inwestycji na obszarach, na których występują ograniczenia naturalne lub inne szczególne ograniczenia, dokonywanych na mocy art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013;
 - (d) operacji finansowanych w ramach europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI), na przykład inwestycji w nową stajnię w gospodarstwie, umożliwiającą testowanie nowej metody chowu zwierząt, którą opracowano w ramach grupy operacyjnej złożonej z rolników, naukowców oraz organizacji pozarządowych zajmujących się dobrostanem zwierząt;
 - (e) inwestycji na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, warunków higieny lub norm w zakresie dobrostanu zwierząt, o których mowa w pkt. (143) lit. b) powyżej; w tym przypadku podwyższona intensywność pomocy przewidziana w tym punkcie ma zastosowanie jedynie do dodatkowych kosztów, które są niezbędne do osiągnięcia poziomu przekraczającego obowiązujące normy Unii, i które nie wiążą się ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych;
 - (f) inwestycji mających na celu poprawę stabilności gospodarstwa rolnego, o których mowa w pkt (143) lit. a), a które związane są ze zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi i rolnictwem ekologicznym na mocy części II sekcja 1.1.5.1 i 1.1.8.

- (154) Jeżeli chodzi o inwestycje nieprodukcyjne, o których mowa w pkt (143) lit. d) i inwestycje na rzecz przywrócenia potencjału produkcyjnego, o których mowa pkt (143) lit. e), maksymalna intensywność pomocy nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (155) W odniesieniu do inwestycji w celach prewencyjnych, o których mowa w pkt (143) lit. e), maksymalna intensywność pomocy nie może przekraczać 80 %. Może ona jednak zostać zwiększona o maksymalnie 100 %, jeśli inwestycja realizowana jest wspólnie przez co najmniej dwóch beneficjentów.

1.1.1.2. Pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego w gospodarstwach rolnych

- (156) Komisja uzna pomoc na inwestycje na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i naturalnego znajdującego się w gospodarstwach rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny, ogólnym warunkiem dotyczącym pomocy inwestycyjnej określonym w pkt (134) niniejszych wytycznych oraz poniższymi warunkami.
- (157) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (158) Pomoc powinna być przyznawana na zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w formie naturalnych krajobrazów i budynków, które zostały formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub przyrodnicze przez właściwe organy publiczne zainteresowanego państwa członkowskiego.

Koszty kwalifikowalne

- (159) Za kwalifikowalne uznaje się następujące koszty służące zachowaniu dziedzictwa kulturowego lub naturalnego:
- (a) inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe;
 - (b) prace remontowo-budowlane.

Intensywność pomocy

- (160) Stosuje się następujące poziomy intensywności pomocy:
- (a) w przypadkach inwestycji służących zachowaniu elementów majątku produkcyjnego gospodarstwa rolnego stanowiących dziedzictwo i pod warunkiem, że inwestycje nie wiążą się z jakimkolwiek zwiększeniem zdolności produkcyjnych, intensywność pomocy musi być ograniczona do:
 - (i) 80 % kosztów rzeczywistych poniesionych na obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013;
 - (ii) 70 % kosztów rzeczywistych poniesionych w regionach słabiej rozwiniętych;
 - (iii) 60 % kosztów rzeczywistych poniesionych na innych obszarach;
 - (b) w przypadku zwiększenia zdolności produkcyjnych zastosowanie mają poziomy intensywności pomocy na inwestycje, o których mowa w pkt (152) i (153);
 - (c) istnieje możliwość przyznania dodatkowej pomocy o stawce w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych w celu pokrycia dodatkowych kosztów poniesionych w wyniku zastosowania materiałów tradycyjnych, niezbędnych do zachowania elementów dziedzictwa w budynkach zlokalizowanych w gospodarstwach rolnych;
 - (d) niezależnie od przepisów przewidzianych w lit. a), b) i c), w przypadku inwestycji dotyczących małej infrastruktury maksymalna intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych;
 - (e) w przypadku inwestycji służących ochronie nieprodukcyjnych elementów dziedzictwa znajdujących się na terenie gospodarstw rolnych, takich jak obiekty archeologiczne lub historyczne, maksymalna intensywność pomocy może wynieść do 100 % faktycznie poniesionych kosztów;
 - (f) pomoc na prace remontowo-budowlane musi być ograniczona do 10 000 EUR rocznie.

1.1.1.3. Pomoc na inwestycje dotyczące przeniesienia budynków gospodarczych

- (161) Komisja uznaje pomoc na inwestycje związane z przenoszeniem budynków rolniczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólny warunek dotyczący pomocy inwestycyjnej określony w pkt (134) oraz poniższe warunki.

- (162) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (163) Przeniesienie budynku rolniczego musi służyć realizacji celu leżącego w interesie publicznym. Interes publiczny, którym uzasadnia się przyznanie pomocy na mocy niniejszej sekcji, musi zostać określony we właściwych przepisach danego państwa członkowskiego.

Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych

- (164) Stosuje się następujące poziomy intensywności pomocy:
- (a) w przypadku gdy przeniesienie budynków rolniczych polega na rozbiórce, przemieszczeniu i ponownym wzniesieniu istniejących obiektów, maksymalna intensywność pomocy może sięgnąć do 100 % kosztów faktycznie poniesionych w związku z tymi działaniami;
 - (b) w przypadku gdy oprócz elementów, o których mowa w lit. a) powyżej, w związku z przeniesieniem następuje modernizacja obiektów lub wzrost zdolności produkcyjnych, w odniesieniu do kosztów związanych z modernizacją obiektów lub zwiększeniem zdolności produkcyjnych zastosowanie mają poziomy intensywności pomocy na inwestycje, o których mowa w pkt (152) i (153). Do celów niniejszego punktu zwykłego zastąpienia istniejącego budynku czy instalacji nowym odtworzonym budynkiem lub instalacją bez gruntownej zmiany produkcji czy stosowanej technologii nie uznaje się za związane z modernizacją;
 - (c) jeśli przeniesienie dotyczy działalności w pobliżu osad wiejskich, ma na celu poprawę jakości życia lub zwiększenie efektywności środowiskowej osady i dotyczy małej infrastruktury, intensywność pomocy może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.1.4. Pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych

- (165) Komisja uznaje pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych, ogólnym warunkiem dotyczącym pomocy inwestycyjnej określonym w pkt (134) oraz poniższymi warunkami.
- (166) Na podstawie niniejszej sekcji nie należy przyznawać pomocy na biopaliwa z roślin spożywczych, aby stworzyć zachęty do przejścia na produkcję bardziej zaawansowanych form biopaliw, jak przewidziano w horyzontalnych zasadach dotyczących pomocy państwa w zakresie ochrony środowiska i energii.
- (167) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z przetwarzaniem produktów rolnych i ich wprowadzaniem do obrotu, zgodnie z pkt (35)11 i pkt (35)12.
- (168) Państwa członkowskie mogą przyznać pomoc na inwestycje związane z przetwarzaniem produktów rolnych i ich wprowadzaniem do obrotu, jeżeli pomoc taka spełnia wszystkie warunki jednego z następujących instrumentów pomocy:
- (a) rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu⁽⁵³⁾; lub
 - (b) wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020; lub
 - (c) warunki niniejszej sekcji w niniejszych wytycznych.

Koszty kwalifikowalne

- (169) Koszty kwalifikowalne na mocy pkt (168)(c) muszą ograniczać się do:
- (a) kosztów budowy, nabycia, w tym leasingu, lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji;
 - (b) kosztów zakupu lub leasingu maszyn i wyposażenia do wartości rynkowej aktywów;

⁽⁵³⁾ Dz.U. L 187 z 26.6.2014, s. 1.

- (c) ogólnych kosztów związanych z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takich jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności, przy czym studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków określonych w lit. a) i b);
- (d) zakup lub opracowanie oprogramowania komputerowego i zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych.
- (170) Następujące koszty nie są kwalifikowalne:
- (a) inne niż wymienione w pkt (169) koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty ogólne i koszty ubezpieczenia;
- (b) kapitał obrotowy;
- (c) koszty związane z inwestycjami służącymi zapewnieniu zgodności z obowiązującymi normami Unii.

Intensywność pomocy

- (171) Maksymalna intensywność pomocy na podstawie niniejszych wytycznych nie może przekraczać:
- (a) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach najbardziej oddalonych;
- (b) 75 % kwoty kwalifikowalnych kosztów inwestycji na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
- (c) 50 % kwoty kwalifikowalnych kosztów inwestycji w regionach słabiej rozwiniętych i we wszystkich regionach, w których w okresie od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2013 r. PKB na mieszkańca był niższy niż 75 % średniej dla UE-25 w okresie referencyjnym, ale których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 75 % średniego PKB w UE-27;
- (d) 40 % kwoty kwalifikowalnych kosztów inwestycji w pozostałych regionach.
- (172) Powyższe stawki, o których mowa w pkt (171) mogą być podwyższone o 20 punktów procentowych, pod warunkiem że maksymalna intensywność pomocy nie przekroczy 90 % dla operacji:
- (a) związanych z łączeniem się organizacji producentów; lub
- (b) wspieranych w ramach europejskiego partnerstwa innowacyjnego.
- (173) Pomoc indywidualna przekraczająca próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt (37) lit. a), musi być zgłaszana Komisji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu.

1.1.2. Pomoc na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników i na rozwój małych gospodarstw rolnych

- (174) Komisja uznaje pomoc dla młodych rolników na podjęcie działalności i pomoc na rozwój małych gospodarstw rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych oraz poniższymi warunkami.
- (175) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (176) Pomoc przyznawana jest młodym rolnikom w rozumieniu pkt (35).²⁹ niniejszych wytycznych, którzy prowadzą mikroprzedsiębiorstwa lub małe przedsiębiorstwa, lub małym gospodarstwom. Definicję małych gospodarstw określają państwa członkowskie w oparciu o obiektywne kryteria i musi się ona ograniczać do mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw.
- (177) Państwa członkowskie muszą określić górne i dolne progi dostępu do pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników oraz na rozwój małych gospodarstw, biorąc pod uwagę potencjał produkcyjny gospodarstwa rolnego mierzony standardową produkcją zgodnie z definicją w art. 5 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1242/2008⁽³⁴⁾ – lub w równoważnych wartościach. Dolny próg dostępu do pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników musi być wyższy niż górny próg dostępu do pomocy na rozwój małych gospodarstw.

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające wspólnotową typologię gospodarstw rolnych (Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 3).

- (178) Gdy pomoc przyznawana jest młodemu rolnikowi, który zakłada gospodarstwo w formie osoby prawnej, młody rolnik musi wykonywać skuteczną i długoterminową kontrolę nad osobą prawną w zakresie decyzji dotyczących zarządzania, zysków i ryzyka finansowego. W przypadku gdy w kapitale osoby prawnej lub w zarządzaniu nią uczestniczy kilka osób fizycznych, w tym osoby niebędące młodymi rolnikami, młody rolnik musi być uprawniony do sprawowania takiej faktycznej i trwałej kontroli samodzielnie albo wspólnie z innymi osobami. W przypadku gdy osoba prawna jest samodzielnie lub wspólnie kontrolowana przez inną osobę prawną, wymogi określone w akapicie pierwszym muszą mieć zastosowanie do każdej osoby fizycznej sprawującej kontrolę nad taką inną osobą prawną.
- (179) Warunkiem przyznania pomocy jest przedłożenie właściwemu organowi danego państwa członkowskiego biznesplanu, którego realizacja musi zacząć się w ciągu dziewięciu miesięcy od daty przyjęcia decyzji o przyznaniu pomocy.
- (180) W przypadku młodych rolników biznesplan musi przewidywać, że beneficjent odpowiada definicji rolnika aktywnego zawodowo, określonej w art. 9 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, w ciągu 18 miesięcy od daty rozpoczęcia działalności.
- (181) Młodzi rolnicy, którzy nie posiadają stosownych umiejętności i kompetencji zawodowych, są uprawnieni do otrzymania pomocy, jeżeli zobowiążą się do zdobycia tych umiejętności i kompetencji zawodowych w ciągu 36 miesięcy od daty przyjęcia decyzji w sprawie przyznania pomocy. Zobowiązanie to musi być włączone do biznesplanu.
- (182) Biznesplan zawiera co najmniej:
- (a) w przypadku pomocy na rozpoczęcie działalności dla młodych rolników:
 - (i) opis sytuacji wyjściowej gospodarstwa rolnego;
 - (ii) cele pośrednie i końcowe dotyczące rozwoju działalności gospodarstwa rolnego;
 - (iii) szczegóły działań koniecznych do rozwoju działalności gospodarstwa rolnego, takich jak inwestycje, szkolenia, doradztwo, lub wszelkie inne działania, w tym szczegóły dotyczące zrównoważenia środowiskowego i efektywnej gospodarki zasobami;
 - (b) w przypadku pomocy na rozpoczęcie działalności i rozwój małych gospodarstw:
 - (i) opis sytuacji wyjściowej gospodarstwa rolnego; oraz
 - (ii) szczegóły dotyczące działań, które mogą pomóc w osiągnięciu rentowności, takich jak inwestycje, szkolenia, doradztwo, w tym szczegóły dotyczące zrównoważenia środowiskowego i efektywnej gospodarki zasobami.
- (183) Pomoc musi być wypłacana w co najmniej dwóch transzach lub ratach przez okres maksymalnie pięciu lat. W przypadku młodych rolników wypłata ostatniej transzy lub ostatniej raty musi być uzależniona od prawidłowej realizacji biznesplanu, o którym mowa w pkt (179).

Intensywność pomocy

- (184) Maksymalna kwota pomocy musi być ograniczona do 70 000 EUR dla młodego rolnika i 15 000 EUR dla małego gospodarstwa rolnego. Państwa członkowskie określają kwotę pomocy dla młodych rolników, biorąc pod uwagę także sytuację społeczno-gospodarczą obszaru objętego programem.

1.1.3. *Pomoc na przenoszenie gospodarstw rolnych*

- (185) Komisja uznaje pomoc na przenoszenie gospodarstw rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych oraz z poniższymi warunkami.
- (186) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej, które dokonują trwałego przekazania swojego gospodarstwa innemu przedsiębiorstwu prowadzącemu działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (187) Pomoc jest przyznawana przedsiębiorstwom kwalifikującym się do uczestnictwa w systemie dla drobnych producentów rolnych, ustanowionym w tytule V rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, które w dniu złożenia swoich wniosków o pomoc kwalifikowały się do uczestnictwa we wspomnianym systemie co najmniej od roku i które zobowiązują się do trwałego przekazania całego gospodarstwa rolnego wraz z odpowiednimi uprawnieniami do płatności innemu przedsiębiorstwu.

- (188) Pomoc musi być wypłacana w formie płatności corocznej lub płatności jednorazowej.
- (189) Pomoc musi być wypłacona w okresie od daty przekazania gospodarstwa rolnego do dnia 31 grudnia 2020 r.

Intensywność pomocy

- (190) Pomoc odpowiada 120 % rocznej wpłaty, do otrzymania której beneficjent jest uprawniony w ramach programu dla drobnych producentów rolnych.

1.1.4. Pomoc na rozpoczynanie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze rolnym

- (191) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy na rozpoczynanie działalności dla grup producentów, gdyż stwarza ona zachętę do zrzeszania się rolników. Z tego względu Komisja uznaje pomoc na rozpoczynanie działalności przez grupy producentów i organizacje producentów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych oraz z poniższymi warunkami.
- (192) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do całego sektora rolnego⁽⁵⁵⁾.
- (193) Do objęcia pomocą kwalifikują się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego na podstawie przedłożonego biznesplanu.
- (194) Pomoc na rozpoczynanie działalności należy przyznawać pod warunkiem zobowiązania się przez państwo członkowskie do sprawdzenia, czy cele określone w biznesplanie zostały osiągnięte w ciągu pięciu lat od oficjalnego uznania grupy lub organizacji producentów.
- (195) Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki zawierane w ramach grupy lub organizacji producentów muszą być zgodne z zasadami konkurencji mającymi zastosowanie na mocy art. 206–210 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- (196) Alternatywą dla pomocy przyznawanej grupom lub organizacjom producentów na rozpoczynanie działalności może być pomoc w wysokości sięgającej takiej samej ogólnej kwoty, przyznawana bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.
- (197) Państwa członkowskie mogą nadal przyznawać pomoc grupom producentów na rozpoczynanie działalności nawet po uznaniu ich za organizacje producentów na warunkach rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- (198) Pomoc ta musi ograniczać się do grup i organizacji producentów wchodzących w zakres definicji MŚP⁽⁵⁶⁾. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw⁽⁵⁷⁾, na pokrycie kosztów objętych zakresem niniejszej sekcji.
- (199) Programy pomocy zatwierdzone na mocy niniejszej sekcji podlegają wymogowi dostosowania w celu uwzględnienia wszelkich zmian rozporządzeń regulujących wspólną organizację rynków.

Koszty kwalifikowalne

- (200) Koszty kwalifikowalne mogą obejmować koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania, koszty personelu administracyjnego, koszty pośrednie oraz opłaty prawne i administracyjne. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych.
- (201) Pomocy nie można przyznać:
- (a) organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie jednym lub większą liczbą gospodarstw rolnych, i które w praktyce są indywidualnymi producentami;

⁽⁵⁵⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

⁽⁵⁶⁾ Zob. definicja MŚP w pkt (35)13 niniejszych wytycznych.

⁽⁵⁷⁾ Zob. definicja dużego przedsiębiorstwa w pkt (35)14 niniejszych wytycznych.

- (b) zrzeszeniom rolniczym, które podejmują w gospodarstwach swoich członków działania takie jak: wzajemne wsparcie, usługi zastępstw w gospodarstwach i zarządzania gospodarstwem, bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku;
- (c) grupom, organizacjom ani zrzeszeniom producentów, których cele są niezgodne z art. 152 ust. 1 lit. c), art. 152 ust. 3 i art. 156 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.
- (202) Pomoc musi być udzielana w postaci zryczałtowanej, w formie rocznych rat przez pierwszych pięć lat od daty oficjalnego uznania grupy lub organizacji producentów przez właściwy organ na podstawie biznesplanu. Państwa członkowskie mogą wypłacić ostatnią ratę wyłącznie po potwierdzeniu prawidłowej realizacji biznesplanu.
- (203) Pomoc przyznawana grupom lub organizacjom producentów w celu pokrycia kosztów niezwiązanych z rozpoczęciem działalności, takich jak koszty inwestycji lub działalności promocyjnej, będzie poddawana ocenie zgodnie z przepisami regulującymi przyznawanie tego rodzaju pomocy.

Intensywność pomocy

- (204) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (205) Łączna kwota pomocy musi być ograniczona do 500 000 EUR. Pomoc musi mieć charakter degresywny.

1.1.5. *Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne oraz związane z dobrostanem zwierząt*

- (206) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.

1.1.5.1. *Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne*

- (207) Komisja uznaje pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (208) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw dobrowolnie podejmujących się przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne dotyczące gruntów rolnych, które zostanie określone przez zainteresowane państwo członkowskie, dotyczące powierzchni użytków rolnych, zdefiniowanej w pkt (35)50 niniejszych wytycznych, ale nie ograniczone do niej.
- (209) Przedmiotowy środek winien służyć utrzymaniu oraz wspieraniu niezbędnych zmian praktyk rolnych, które przynoszą pozytywne skutki dla środowiska i klimatu.
- (210) Pomoc obejmować będzie jedynie te dobrowolne zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, odpowiednie kryteria i minimalne działania określone zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) i (iii) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013 oraz odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin, a także inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione na mocy prawodawstwa krajowego. Wszystkie tego rodzaju obowiązkowe wymogi wskazuje się i opisuje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- (211) Państwa członkowskie powinny dążyć do udostępnienia przedsiębiorstwom podejmującym się przeprowadzenia operacji w ramach tego środka, wiedzy i informacji potrzebnych do ich realizacji, w tym przez doradztwo eksperckie dotyczące określonych zobowiązań lub przez uzależnienie przyznania pomocy w ramach tego środka od przejścia odpowiedniego szkolenia.
- (212) Zobowiązania w ramach tego środka muszą być podejmowane na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne do osiągnięcia lub utrzymania oczekiwanych korzyści dla środowiska, państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres w odniesieniu do określonych rodzajów zobowiązań, w tym przez przedłużenie czasu na ich realizację o rok po zakończeniu początkowo wyznaczonego okresu⁽⁵⁸⁾. W przypadku nowych zobowiązań następujących bezpośrednio po wypełnieniu zobowiązania w początkowo wyznaczonym okresie państwa członkowskie mogą określić krótszy okres.

⁽⁵⁸⁾ Na przykład w przypadku poddziałań mających na celu odbudowę i utrzymanie siedlisk podmokłych, pomoc może być przyznana na okres dłuższy niż siedem lat, ze względu na złożoność realizacji celów.

- (213) W stosownych przypadkach należy przestrzegać przepisów dotyczących płatności obszarowych określonych w art. 47 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i we wszelkich powiązanych z tym rozporządzeniem aktach delegowanych.
- (214) Pomocy na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla innych zarządców gruntów i innych grup beneficjentów niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można udzielać na podstawie części II sekcja 3.4 niniejszych wytycznych.
- (215) Zobowiązania w ramach środków rolno-środowiskowo-klimatycznych dotyczące ekstensyfikacji chowu zwierząt gospodarskich muszą spełniać przynajmniej następujące warunki:
- (a) cała powierzchnia wypasana danego gospodarstwa musi być zarządzana i utrzymywana w sposób zapewniający unikanie nadmiernego i niedostatecznego wypasania;
 - (b) obsadę zwierząt należy określić, uwzględniając wszystkie wypasane zwierzęta gospodarskie utrzymywane w gospodarstwie lub – w przypadku zobowiązania do ograniczenia wymywania substancji użyźniających – wszystkie zwierzęta utrzymywane w gospodarstwie istotne z punktu widzenia danego zobowiązania.
- (216) Zobowiązania w ramach środka rolno-środowiskowo-klimatycznego dotyczące hodowli lokalnych ras zwierząt gospodarskich zagrożonych wyginięciem lub zachowania genetycznych zasobów roślinnych zagrożonych erozją genetyczną muszą obejmować następujące wymagania:
- (a) prowadzenie chowu zwierząt gospodarskich lokalnych ras, genetycznie dostosowanych do jednego lub kilku tradycyjnych systemów produkcji i środowisk w danym kraju i zagrożonych wyginięciem; lub
 - (b) zachowanie genetycznych zasobów roślinnych naturalnie dostosowanych do warunków lokalnych i regionalnych oraz zagrożonych erozją genetyczną.
- (217) Do pomocy kwalifikują się następujące gatunki zwierząt gospodarskich: bydło; owce; kozy; koniowate; świnie i ptactwo.
- (218) Lokalne rasy uznaje się za zagrożone wyginięciem, gdy następujące warunki są spełnione, oraz gdy w zgłoszeniu przesłanym Komisji podano i opisano te warunki:
- (a) na poziomie krajowym stwierdzona jest liczba samic hodowlanych;
 - (b) liczbę tę oraz status wymienionych ras jako zagrożonych odpowiednio potwierdziła uznana jednostka naukowa;
 - (c) odpowiednia uznana jednostka techniczna prowadzi księgę hodowlaną danej rasy;
 - (d) zainteresowane jednostki dysponują odpowiednimi umiejętnościami i wiedzą w zakresie identyfikacji osobników zagrożonych ras.
- (219) Objęte wsparciem zasoby genetyczne roślin uznaje się za zagrożone erozją genetyczną, pod warunkiem że w programie rozwoju obszarów wiejskich zawarto wystarczające dowody na erozję genetyczną oparte na wynikach naukowych i wskaźnikach dotyczących zmniejszenia liczby rodzimych/prymitywnych odmian lokalnych, zróżnicowania ich populacji i – w stosownych przypadkach – wskaźników zmian w najczęściej występujących dobrych praktykach rolnych na poziomie lokalnym, oraz że w zgłoszeniu przesłanym Komisji wskazano to i opisano.
- (220) Pomocy na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie oraz ich zrównoważone wykorzystanie i rozwój można udzielić w przypadku operacji nieobjętych przepisami pkt (208) do (219) niniejszej sekcji.

Koszty kwalifikowalne

- (221) Pomoc, z wyjątkiem pomocy na operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych, o których mowa w pkt (220), obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość dodatkowych kosztów i utraconych dochodów wynikających z podjętych przez nich zobowiązań. Pomoc musi być przyznawana corocznie.

- (222) W należycie uzasadnionych przypadkach w odniesieniu do operacji dotyczących ochrony środowiska pomoc może zostać przyznana w formie płatności zryczałtowanej lub płatności jednorazowej na jednostkę dla zobowiązań dotyczących rezygnacji z komercyjnego wykorzystania obszarów, obliczanej na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.
- (223) W razie potrzeby pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy gospodarstw rolnych, maksymalny poziom musi wynosić 30 %.
- (224) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja z zasady nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.
- (225) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty danej transakcji ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.
- (226) W ramach tego środka nie można udzielać pomocy na zobowiązania objęte środkiem dotyczącym rolnictwa ekologicznego, określonym w sekcji 1.1.8 części II niniejszych wytycznych.
- (227) Pomoc na zachowanie zasobów genetycznych w rolnictwie obejmuje koszty następujących operacji:
- (a) działania ukierunkowane: działania wspierające ochronę *ex situ* i *in situ*, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w rolnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych *in situ* wraz z ochroną *in situ*/w gospodarstwie, i wykazów zbiorów *ex situ* i baz danych;
 - (b) działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym rolnictwie;
 - (c) działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.

Kwota oraz intensywność pomocy

- (228) Pomoc, z wyjątkiem pomocy na operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych, o których mowa w pkt (220), musi być ograniczona do następujących maksymalnych kwot: 600 EUR na hektar rocznie na uprawy roczne; 900 EUR na hektar rocznie na specjalne uprawy wieloletnie; 450 EUR na hektar rocznie na inne użytkowanie gruntów; 200 EUR na dużą jednostkę przeliczeniową inwentarza na rok na lokalne rasy zwierząt gospodarskich zagrożone wyginięciem.
- (229) W należycie uzasadnionych przypadkach powyższe kwoty można zwiększyć, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy uzasadnić w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- (230) W przypadku ochrony genetycznych zasobów leśnych w rolnictwie, pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.5.2. Pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt

- (231) Komisja uznaje pomoc na zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (232) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej, które dobrowolnie podejmują się przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie dotyczące dobrostanu zwierząt i które są rolnikami czynnymi zawodowo.
- (233) Pomoc obejmuje jedynie te zobowiązania, które wykraczają poza odpowiednie obowiązkowe normy ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 oraz inne odpowiednie wymogi obowiązkowe. Te odpowiednie wymogi należy wskazać i opisać w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

- (234) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt kwalifikujące się do pomocy muszą przewidywać bardziej rygorystyczne normy w zakresie metod produkcji w jednej z następujących dziedzin:
- (a) dostarczanie wody i pożywienia oraz zapewnianie opieki nad zwierzętami zgodnie z naturalnymi potrzebami hodowli zwierząt;
 - (b) warunki przetrzymywania, takie jak większa przestrzeń, pokrycia podłogowe, materiały wzbogacające, naturalne światło;
 - (c) dostęp do wybiegu;
 - (d) praktyki mające na celu unikanie okaleczania lub kastracji zwierząt lub, w określonych przypadkach, jeżeli okaleczenie lub kastracja zwierząt uznane zostaną za konieczne, przewidujące zastosowanie środków znieczulających, analgezji i środków przeciwpalnych lub immunokastracji.
- (235) Zobowiązania związane z dobrostanem zwierząt podejmowane są na okres od jednego roku do siedmiu lat z możliwością przedłużenia.
- (236) Odnowienie umowy może być również automatyczne, jeśli szczegóły dotyczące automatycznego odnowienia zostały opisane w umowie. Mechanizm przedłużania zobowiązań związanych z dobrostanem zwierząt jest określany przez państwa członkowskie zgodnie z ich stosownymi przepisami krajowymi. O takich mechanizmach należy powiadomić Komisję w ramach zgłoszenia w sprawie pomocy państwa przyznanej zgodnie z niniejszą sekcją. Przedłużenia okresu, na jaki podjęto zobowiązania, dokonuje się z zastrzeżeniem przestrzegania warunków pomocy zatwierdzonych przez Komisję zgodnie z niniejszą sekcją.

Koszty kwalifikowalne

- (237) Pomoc przyznaje się corocznie i może ona rekompensować przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych całość lub część dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętego przez nie zobowiązania.
- (238) W stosownych przypadkach płatności te mogą również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłaconej z tytułu zobowiązań dotyczących dobrostanu zwierząt. Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu dobrostanu zwierząt, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań w zakresie dobrostanu zwierząt. Dlatego też Komisja z zasady nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań z tytułu dobrostanu zwierząt, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.
- (239) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty danej transakcji ponoszone są w odniesieniu do jednego gospodarstwa czy hektara.

Kwota pomocy

- (240) Pomoc ograniczona jest do 500 EUR za jednostkę przeliczeniową inwentarza.

1.1.6. *Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 oraz z ramową dyrektywą wodną*

- (241) Komisja rozważy przyznanie pomocy państwa na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 oraz z ramową dyrektywą wodną, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli będzie ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych oraz poniższymi warunkami.
- (242) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (243) Pomoc na rzecz zarządców gruntów innych niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnym można w uzasadnionych przypadkach przyznać zgodnie z częścią II sekcja 3.5 niniejszych wytycznych.

Koszty kwalifikowalne

- (244) Pomoc obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za dodatkowo poniesione koszty i utracone dochody wynikające z niedogodności na danych obszarach, związanych z wdrażaniem dyrektyw siedliskowej, ptasiej i ramowej dyrektywy wodnej⁽⁵⁹⁾.

⁽⁵⁹⁾ Zob. pkt (52) i przypis 42 niniejszych wytycznych.

- (245) Pomoc związana z dyrektywami siedliskową i ptasią może być przyznawana tylko w odniesieniu do niedogodności wynikających z wymogów wykraczających poza zasady dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska określone w art. 94 oraz w załączniku II do rozporządzenia Rady (UE) nr 1306/2013 oraz odpowiednie kryteria i działania minimalne określone na podstawie art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) i (iii) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013.
- (246) Pomocy związanej z ramową dyrektywą wodną można udzielać jedynie w związku ze szczególnymi wymogami, które:
- (a) zostały wprowadzone na mocy ramowej dyrektywy wodnej, są zgodne z programami działań przewidzianych w planach gospodarowania wodami w dorzeczu sporządzonymi z zamiarem osiągnięcia celów środowiskowych tej dyrektywy oraz wykraczają poza działania wymagane do wdrożenia pozostałych unijnych przepisów dotyczących ochrony wód;
 - (b) wykraczają poza podstawowe wymogi w zakresie zarządzania i normy dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska przewidziane w tytule VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 oraz odpowiednie kryteria i minimalne działania ustalone zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) i (iii) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013;
 - (c) wykraczają poza poziom ochrony przewidziany w prawie Unii istniejącym w chwili przyjęcia ramowej dyrektywy wodnej, zgodnie z art. 4 ust. 9 tej dyrektywy;
 - (d) narzucają zasadnicze zmiany dotyczące rodzaju użytkowania gruntów lub zasadnicze ograniczenia odnoszące się do praktyki rolnej, które powodują znaczące straty dochodu.
- (247) Wymogi, o których mowa w pkt (245) i (246), wskazuje się i opisuje w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- (248) Do otrzymania pomocy uprawnione są następujące obszary:
- (a) użytki rolne na obszarach Natura 2000 wyznaczonych zgodnie z dyrektywami siedliskową i ptasią;
 - (b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których mają zastosowanie środowiskowe ograniczenia działalności rolnej, przyczyniające się do wdrażania art. 10 dyrektywy siedliskowej, pod warunkiem że obszary te w odpowiednim programie rozwoju obszarów wiejskich nie przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych jego zasięgiem terytorialnym;
 - (c) użytki rolne włączone do planów gospodarowania wodami w dorzeczach zgodnie z ramową dyrektywą wodną.

Kwota pomocy

- (249) Pomoc ogranicza się do następujących kwot: maksymalnie 500 EUR na hektar rocznie w początkowym okresie nieprzekraczającym pięciu lat i maksymalnie 200 EUR na hektar rocznie w kolejnych latach. Pomoc związana z ramową dyrektywą wodną musi wynosić minimalnie 50 EUR na hektar rocznie.
- (250) Maksymalne kwoty 500 EUR i 200 EUR w wyjątkowych przypadkach można zwiększyć, biorąc pod uwagę szczególne okoliczności, które należy uzasadnić. Minimalną kwotę 50 EUR na pomoc związaną z ramową dyrektywą wodną można zmniejszyć w należycie uzasadnionych przypadkach, biorąc pod uwagę szczególne okoliczności, które należy uzasadnić.

1.1.7. Pomoc na rzecz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami

- (251) Komisja rozważy przyznanie pomocy na rzecz obszarów górskich oraz obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli będzie ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych oraz z poniższymi warunkami.
- (252) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (253) Pomoc można przyznać przedsiębiorstwom, które zobowiązują się do kontynuowania działalności rolniczej na obszarach wyznaczonych zgodnie z art. 32 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i które są rolnikami czynnymi zawodowo.

Koszty kwalifikowalne

- (254) Pomoc obejmuje rekompensatę dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej w celu wyrównania części lub całości dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w związku z ograniczeniami produkcji rolnej na danym obszarze. Państwa członkowskie muszą wykazać odnośne ograniczenia, oraz przedstawić dowody, że kwota rekompensaty, która ma być wypłacona, nie wykracza poza wynikające z tych ograniczeń utraty dochodu i dodatkowe koszty.
- (255) Dodatkowe koszty i utracone dochody oblicza się przez porównanie z obszarami, które nie charakteryzują się ograniczeniami naturalnymi ani innymi szczególnymi ograniczeniami, biorąc pod uwagę płatności zgodnie z tytułem III rozdział 3 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013.
- (256) Przy obliczaniu kosztów dodatkowych i utraconych dochodów państwa członkowskie mogą, w należycie uzasadnionych przypadkach, zróżnicować poziom płatności, uwzględniając:
- (a) dotkliwość określonego stałego ograniczenia naturalnego utrudniającego prowadzenie działalności rolniczej;
 - (b) system rolniczy.
- (257) Pomoc przyznaje się corocznie na hektar powierzchni użytków rolnych.

Kwota pomocy

- (258) Wysokość pomocy ustala się w przedziale między następującą kwotą minimalną i maksymalną: minimum 25 EUR na hektar rocznie średnio na obszarze beneficjenta otrzymującego pomoc i maksymalnie 250 EUR na hektar rocznie. Maksymalna kwota może jednak wynieść 450 EUR na hektar rocznie na obszarach górskich w rozumieniu art. 32 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
- (259) W należycie uzasadnionych przypadkach maksymalne kwoty można zwiększyć, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy uzasadnić w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- (260) Państwa członkowskie stosują zasadę degresywności pomocy dla gospodarstw rolnych o powierzchni gruntów powyżej określonego progu, który ma zostać określony, z wyjątkiem sytuacji, gdy dotacja odpowiada jedynie minimalnej kwocie rocznej na hektar, jak określono w pkt (258) niniejszych wytycznych. W związku z tym, zgłoszenia powinny zawierać informację o wielkości gospodarstwa, które będzie korzystało z takiej pomocy.
- (261) W przypadku osoby prawnej lub grupy osób fizycznych lub prawnych państwa członkowskie mogą stosować pomoc degresywną, na poziomie członków tych osób prawnych lub grup, w przypadku gdy prawo krajowe przewiduje dla indywidualnych członków prawa i obowiązki porównywalne do praw i obowiązków rolników indywidualnych mających status rolników prowadzących gospodarstwo rolne, w szczególności w zakresie ich statusu gospodarczego, społecznego i podatkowego, pod warunkiem że przyczynili się oni do umocnienia struktur rolnych tych osób prawnych lub tych grup.
- (262) Poza pomocą przewidzianą w pkt (253), państwa członkowskie mogą w latach 2014–2020 przyznać pomoc w ramach tego działania beneficjentom na obszarach, które w okresie programowania rozwoju obszarów wiejskich 2007–2013 kwalifikowały się zgodnie z art. 36 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia (WE) nr 1698/2005⁽⁶⁰⁾. Dla beneficjentów na obszarach, które wskutek nowego wyznaczenia obszarów, o którym mowa w art. 32 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, nie kwalifikują się już do wsparcia, pomoc ta musi mieć charakter degresywny po zakończeniu okresu maksymalnie czterech lat rozpoczynającego się od daty wyznaczenia zgodnie z art. 32 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, a najpóźniej w 2018 r. Pomoc ta musi rozpocząć się na poziomie nie wyższym niż 80 % średniej płatności ustalonej w programie rozwoju obszarów wiejskich dla okresu programowania 2007–2013 lub, jeżeli środek został przyznany wyłącznie z funduszy krajowych, w odpowiedniej decyzji dotyczącej pomocy państwa zgodnie z art. 36 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia (WE) nr 1698/2005, i musi zakończyć się najpóźniej w 2020 r. na poziomie nie wyższym niż 20 %. Gdy w wyniku zastosowania stopniowego zmniejszania poziom płatności osiągnie 25 EUR, państwa członkowskie mogą kontynuować przyznawanie pomocy na tym poziomie do momentu zakończenia jej wycofywania.
- (263) Po ukończeniu wyznaczania obszarów, beneficjenci na obszarach, które wciąż kwalifikują się do wsparcia, otrzymują pełne płatności w ramach tego działania.

⁽⁶⁰⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277 z 21.10.2005, s. 1).

1.1.8. Pomoc na rzecz rolnictwa ekologicznego

- (264) Komisja uzna pomoc dla rolnictwa ekologicznego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (265) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (266) Pomoc na hektar powierzchni użytków rolnych może być przyznawana przedsiębiorstwom lub grupom przedsiębiorstw, które zobowiązują się na zasadzie dobrowolności przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007⁽⁶¹⁾ lub takie praktyki utrzymać, i które są rolnikami czynnymi zawodowo.
- (267) Pomoc przyznawana jest wyłącznie w odniesieniu do określonych i opisanych w zgłoszeniu przekazywanym Komisji zobowiązań, które wykraczają poza poniższe normy i wymogi:
- (a) odpowiednie normy obowiązkowe ustanowione zgodnie z tytułem VI rozdział 1 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013;
 - (b) odpowiednie kryteria i działania minimalne określone zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (ii) i (iii) rozporządzenia (UE) nr 1307/2013;
 - (c) odpowiednie minimalne wymogi dotyczące stosowania nawozów i środków ochrony roślin; oraz
 - (d) inne odpowiednie wymogi obowiązkowe ustanowione w prawie krajowym.
- (268) Zobowiązania muszą zostać zrealizowane w ciągu okresu początkowego trwającego od pięciu do siedmiu lat. Jednak w przypadku gdy pomoc udzielana jest na konwersję na rolnictwo ekologiczne, państwa członkowskie mogą wyznaczyć krótszy okres początkowy odpowiadający okresowi konwersji. W przypadku gdy pomoc udzielana jest na utrzymanie rolnictwa ekologicznego, państwa członkowskie mogą stworzyć możliwość przedłużenia realizacji środka o rok po zakończeniu okresu początkowego. Dla nowych zobowiązań dotyczących utrzymania następujących bezpośrednio po realizacji zobowiązania w okresie początkowym, państwa członkowskie mogą ustalić krótszy okres.
- (269) W stosownych przypadkach przestrzega się zasad dotyczących płatności obszarowych określonych w art. 47 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i we wszelkich aktach delegowanych przyjętych na podstawie tego przepisu.

Koszty kwalifikowalne

- (270) Pomoc obejmuje rekompensatę dla beneficjentów za część lub całość dodatkowych kosztów i utraconych dochodów będących skutkiem tych zobowiązań.
- (271) Jeśli jest to konieczne, pomoc może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii wypłacanej z tytułu zobowiązania. W przypadku gdy zobowiązania podejmowane są przez grupy przedsiębiorstw, maksymalny poziom wynosi 30 %. Pomoc tę przyznaje się corocznie.
- (272) Jeżeli jednak państwo członkowskie chce rekompensować koszty transakcyjne związane ze zobowiązaniami z tytułu rolnictwa ekologicznego, musi w przekonujący sposób udowodnić takie koszty, na przykład przedstawiając porównanie kosztów z kosztami przedsiębiorstw, które nie podjęły takich zobowiązań. Dlatego też Komisja z zasady nie będzie zatwierdzała pomocy państwa na pokrycie kosztów transakcyjnych, której celem jest dalsza realizacja przyjętych w przeszłości zobowiązań w zakresie rolnictwa ekologicznego, chyba że państwo członkowskie wykaże, że koszty takie nadal występują lub że ponoszone są nowe koszty transakcyjne.
- (273) W przypadku gdy koszty transakcyjne oblicza się na podstawie średniej kosztów lub średniej gospodarstw rolnych, państwa członkowskie powinny w szczególności wykazać, że duże przedsiębiorstwa nie otrzymują zbyt wysokich rekompensat. Przy obliczaniu rekompensaty państwa członkowskie muszą zwrócić uwagę, czy koszty danej transakcji ponoszone są w odniesieniu do przedsiębiorstwa czy hektara.
- (274) Na podstawie niniejszej sekcji nie udziela się pomocy na zobowiązania objęte środkami rolno-środowiskowo-klimatycznymi ani na pokrycie kosztów objętych sekcją poświęconą pomocy na zachęcanie producentów produktów rolnych do przystępowania do systemów jakości.
- (275) Pomoc na inwestycje w produkcję podstawową i w zakresie przetwarzania oraz wprowadzania do obrotu produktów ekologicznych podlega przepisom zawartym w sekcjach poświęconych pomocy na inwestycje.

⁽⁶¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

Kwota pomocy

- (276) Maksymalna kwota pomocy wynosi: 600 EUR na hektar rocznie na uprawy roczne; 900 EUR na hektar rocznie na specjalne uprawy wieloletnie; 450 EUR na hektar rocznie na inne użytkowanie gruntów.
- (277) W wyjątkowych przypadkach powyższe pułapy mogą zostać podwyższone, przy uwzględnieniu szczególnych okoliczności, które należy uzasadnić.

1.1.9. *Pomoc na uczestnictwo producentów produktów rolnych w systemach jakości*

- (278) Komisja uzna pomoc na rzecz udziału producentów produktów rolnych i ich grup w systemach jakości za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz następujące warunki:
- (279) Niniejszą sekcję stosuje się wyłącznie do producentów produktów rolnych. Jedynie rolnicy aktywni zawodowo kwalifikują się do pomocy, o której mowa w pkt (280) lit. (a).

Koszty kwalifikowalne

- (280) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w odniesieniu do systemów jakości, o których mowa w pkt (282) niniejszych wytycznych:
- (a) koszty przystępowania do systemów jakości;
 - (b) koszty obowiązkowych środków kontroli w odniesieniu do systemów jakości podejmowanych zgodnie z przepisami Unii lub prawodawstwem krajowym przez właściwe organy lub w ich imieniu;
 - (c) koszty działalności w zakresie badań rynkowych, koncepcji i projektowania produktu i na przygotowanie wniosków o uznanie systemów zapewniania jakości.
- (281) Nie przyznaje się pomocy, o której mowa w pkt (280) lit. (a) i (b), na pokrycie kosztów kontroli przeprowadzanych bezpośrednio przez beneficjentów, ani w przypadkach, gdy unijne przepisy przewidują, że koszty kontroli ponoszą producenci produktów rolnych lub ich grupy, bez określania faktycznego poziomu opłat.
- (282) Systemy jakości, o których mowa w pkt (280)(a) niniejszych wytycznych, są następujące:
- (a) systemy jakości ustanowione na mocy następujących rozporządzeń i przepisów:
 - (i) część II tytuł II rozdział I sekcja 2 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do wina;
 - (ii) rozporządzenie (UE) nr 1151/2012;
 - (iii) rozporządzenie (WE) nr 834/2007 ⁽⁶²⁾;
 - (iv) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 ⁽⁶³⁾;
 - (v) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 ⁽⁶⁴⁾;
 - (b) systemy jakości produktów rolnych, w tym systemy certyfikacji gospodarstw, uznane przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:
 - (i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów wynika z jasnego wymogu zagwarantowania:
 - określonych właściwości produktu; lub
 - określonej metody uprawy lub produkcji; lub

⁽⁶²⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91 (Dz.U. L 189 z 20.7.2007, s. 1).

⁽⁶³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89 (Dz.U. L 39 z 13.2.2008, s. 16).

⁽⁶⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów wina, uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91 (Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 14).

- jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska;
 - (ii) system jakości jest otwarty dla wszystkich producentów;
 - (iii) system jakości obejmuje obowiązujące specyfikacje produktów końcowych, a zgodność z tymi specyfikacjami jest weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli;
 - (iv) system jakości jest przejrzysty i zapewnia pełną identyfikowalność produktów rolnych;
- (c) dobrowolne systemy certyfikacji produktów rolnych uznane przez zainteresowane państwa członkowskie za zgodne z wymogami ustanowionymi w komunikacie Komisji – wytyczne UE dotyczące najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych i środków spożywczych⁽⁶⁵⁾.
- (283) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków.
- (284) Pomoc, o której mowa w pkt (280) lit. (b) i (c) niniejszych wytycznych, nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów i wypłacana jest jednostkom odpowiedzialnym za środki kontroli lub podmiotom świadczącym usługi w zakresie badań lub doradztwa.

Kwota pomocy

- (285) Pomoc, o której mowa w pkt (280) lit. a), jest przyznawana na okres maksymalnie pięciu lat i jest ograniczona do 3 000 EUR na beneficjenta rocznie. Pomoc ta jest przyznawana w formie rocznej płatności motywacyjnej, której wysokość ustala się według poziomu kosztów stałych wynikających z udziału w systemach jakości.
- (286) Pomoc, o której mowa w pkt (280) lit. b) i c) ograniczona jest do 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

1.1.10. Pomoc na rzecz wsparcia technicznego w sektorze rolnym

- (287) Niniejsza sekcja obejmuje pomoc na zapewnienie wsparcia technicznego w sektorze rolnym, z wyjątkiem pomocy na usługi zastępowania rolników, która może być przyznawana wyłącznie przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (288) Realizacji wsparcia technicznego mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość.
- (289) Pomoc musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków. Jeżeli zapewnienie wsparcia technicznego jest podejmowane przez grupy lub organizacje producentów, członkostwo w takich grupach lub organizacjach nie może być warunkiem dostępu do usługi. Każdy wkład osób niebędących członkami w koszty administracyjne danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztów świadczenia usługi.

1.1.10.1. Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne

- (290) Komisja uzna pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki pomocy na wsparcie techniczne oraz poniższe warunki.
- (291) Pomoc obejmuje działania w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności, w tym szkolenia, warsztaty i instruktaż, działalność demonstracyjną i działania informacyjne.
- (292) Pomoc może obejmować także krótkoterminową wymianę zarządzających gospodarstwami rolnymi i wizyty w gospodarstwach;

⁽⁶⁵⁾ Dz.U. C 341 z 16.12.2010, s. 5.

Koszty kwalifikowalne

(293) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:

- (a) koszty organizacji działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności, działań demonstracyjnych i działań informacyjnych;
- (b) koszty podróży, zakwaterowania i wydatków dziennych uczestników;
- (c) koszty świadczenia usług polegających na zastępowaniu uczestników na czas nieobecności;
- (d) w przypadku projektów demonstracyjnych kwalifikują się również następujące koszty inwestycji:
 - (i) budowa, nabycie, w tym leasing, lub modernizacja nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji;
 - (ii) zakup lub leasing maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danych aktywów;
 - (iii) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w ppkt (i) i (ii), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie ponosi się żadnych wydatków określonych w ppkt (i) i (ii);
 - (iv) zakup lub rozwój oprogramowania komputerowego oraz zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
 - (v) w należycie uzasadnionych przypadkach, pomoc na projekty demonstracyjne na niewielką skalę może być przyznawana w odniesieniu do dodatkowych kosztów i utraconych dochodów odnoszących się do projektu demonstracyjnego.

(294) Koszty, o których mowa w pkt (293) lit. (d) ppkt (i)–(iv), kwalifikują się w stopniu, w którym służyły do finansowania projektu demonstracyjnego i na czas trwania projektu demonstracyjnego. Za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu demonstracyjnego obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości.

(295) Podmioty świadczące usługi w zakresie przekazywania wiedzy i usługi informacyjne posiadają odpowiednie zdolności do wykonywania tych zadań w postaci wykwalifikowanego personelu odbywającego regularne szkolenia.

(296) Pomoc, o której mowa w pkt (293) lit. (a) i (c) oraz (d) ppkt (i)–(iv), nie obejmuje bezpośrednich płatności dla beneficjentów i wypłacana jest podmiotom realizującym działania z zakresu przekazywania wiedzy i działania informacyjne. Pomoc, o której mowa w pkt (293) lit. (d) ppkt (v), należy wypłacać bezpośrednio na rzecz beneficjentów. Pomoc na projekty demonstracyjne na niewielką skalę, o której mowa w pkt (293) lit. d) ppkt (i)–(iv), może być wypłacana bezpośrednio beneficjentom

Intensywność pomocy

(297) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(298) W przypadku kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (293)(d), maksymalna kwota pomocy musi być ograniczona do 100 000 EUR w okresie 3 lat podatkowych.

1.1.10.2. Pomoc na usługi doradcze

(299) Komisja uzna pomoc na świadczenie usług doradczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki pomocy na wsparcie techniczne oraz poniższe warunki.

(300) Pomoc ma na celu wsparcie przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze rolnym oraz młodych rolników w korzystaniu z usług doradczych służących poprawie efektywności gospodarczej i środowiskowej ich przedsiębiorstw lub inwestycji, ograniczeniu ich wpływu na klimat, jak również zwiększeniu ich odporności na zmianę klimatu.

- (301) Doradztwo jest powiązane z co najmniej jednym priorytetem Unii w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i obejmuje co najmniej jeden z następujących elementów:
- (a) obowiązki wynikające z ustawowych wymogów w zakresie zarządzania lub norm dotyczących zasad dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska, ustanowionych w tytule VI rozdział I rozporządzenia (UE) nr 1306/2013;
 - (b) w stosownych przypadkach – praktyki rolnicze korzystne dla klimatu i środowiska określone w tytule III rozdział 3 rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, oraz utrzymywanie obszarów rolnych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia;
 - (c) środki służące modernizacji gospodarstw, zwiększaniu konkurencyjności, integracji sektorowej, innowacyjności i orientacji na rynek, jak również promowaniu przedsiębiorczości;
 - (d) wymogi określone przez państwa członkowskie do celów wdrażania art. 11 ust. 3 ramowej dyrektywy wodnej;
 - (e) wymogi określone przez państwa członkowskie na potrzeby wykonania art. 55 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁽⁶⁶⁾, w szczególności zgodność z ogólnymi zasadami integrowanej ochrony roślin, o której mowa w art. 14 dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów⁽⁶⁶⁾;
 - (f) w stosownych przypadkach – normy bezpieczeństwa pracy i normy bezpieczeństwa dotyczące gospodarstw;
 - (g) szczególne usługi doradcze dla rolników po raz pierwszy podejmujących działalność rolniczą, w tym doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego.
- (302) Doradztwo może obejmować inne kwestie, a w szczególności informacje dotyczące łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, różnorodności biologicznej i ochrony wody, jak określono w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 1307/2013, lub kwestie związane z wynikiem gospodarczym i wynikami gospodarstwa rolnego w zakresie oddziaływania na środowisko, w tym aspekty dotyczące konkurencyjności. Może to obejmować doradztwo w zakresie rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, rolnictwa ekologicznego oraz aspektów zdrowotnych hodowli zwierząt.
- (303) Pomoc nie obejmuje bezpośrednich płatności dla beneficjentów. Pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym usługi doradcze.
- (304) Podmioty wybrane do świadczenia usług doradczych posiadają odpowiednie zasoby w postaci regularnie szkolonego i wykwalifikowanego personelu oraz doświadczenie w zakresie doradztwa i są wiarygodne w odniesieniu do dziedzin, których dotyczą świadczone przez nich usługi doradcze.
- (305) Podczas świadczenia usług doradczych usługodawca przestrzega obowiązków poszanowania poufności, o których mowa w art. 13 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.
- (306) W należycie uzasadnionych i stosownych przypadkach usługi doradcze mogą być częściowo świadczone grupowo, biorąc pod uwagę sytuację poszczególnych użytkowników korzystających z usług doradczych.

Kwota pomocy

(307) Kwota pomocy jest ograniczona do 1 500 EUR za poradę.

1.1.10.3. Pomoc na usługi zastępowania rolników

- (308) Komisja uzna pomoc na usługi zastępowania rolników za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, ogólne warunki pomocy na wsparcie techniczne oraz poniższe warunki.
- (309) Pomoc nie obejmuje bezpośrednich płatności dla rolników. Pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym usługi zastępowania rolników.

⁽⁶⁶⁾ Zob. przypis 42 niniejszych wytycznych.

Koszty kwalifikowalne

- (310) Pomoc pokrywa faktycznie poniesione koszty zastąpienia rolnika, osoby fizycznej, która jest członkiem gospodarstwa rolnego, lub pracownika gospodarstwa podczas ich nieobecności w pracy z powodu choroby, w tym choroby dziecka, w czasie urlopu wypoczynkowego, urlopu macierzyńskiego i wychowawczego lub w przypadku śmierci.
- (311) Całkowity czas trwania zastępstwa jest ograniczony do 3 miesięcy rocznie na beneficjenta, z wyjątkiem zastąpienia w przypadku urlopu macierzyńskiego i urlopu wychowawczego, które w obu przypadkach są ograniczone do 6 miesięcy. W należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może jednak zezwolić na dłuższy okres.

Intensywność pomocy

- (312) Intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.1.11. Pomoc na współpracę w sektorze rolnym

- (313) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (314) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do całego sektora rolnego⁽⁶⁷⁾.
- (315) Pomoc przyznaje się w celu wspierania form współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów niezależnie od tego czy są one aktywne w sektorze rolnym, ale współpraca ta musi przynosić korzyści wyłącznie sektorowi rolnemu, a w szczególności:
- (a) rozwoju metod współpracy między różnymi przedsiębiorstwami w sektorze rolnym, łańcuchu żywnościowym (jedynie wtedy, gdy rezultatem przetwarzania jest produkt rolny) i wśród innych podmiotów prowadzących działalność w sektorze rolnym, które przyczyniają się do osiągania celów i priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, w tym grup producentów, spółdzielni i organizacji międzybranżowych;
 - (b) tworzenia klastrów i sieci;
 - (c) tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
- (316) Pomoc będzie przyznawana na współpracę dotyczącą w szczególności następujących działań:
- (a) projektów pilotażowych;
 - (b) opracowywania nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym i żywnościowym, o ile dotyczy to produktów rolnych;
 - (c) współpracy między małymi podmiotami w sektorze rolnym przy organizowaniu wspólnych procedur pracy, wspólnym korzystaniu z urządzeń i zasobów;
 - (d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;
 - (e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;
 - (f) wspólnych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zmianie klimatu lub przystosowania się do niej;
 - (g) wspólnych podejść do projektów środowiskowych i stosowanych praktyk środowiskowych, w tym sprawnego gospodarowania wodą, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych⁽⁶⁸⁾ i zachowywania krajobrazów rolniczych;

⁽⁶⁷⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

⁽⁶⁸⁾ Dotyczy to współpracy związanej z produkcją energii ze źródeł odnawialnych lub produkcją biopaliw w gospodarstwach, pod warunkiem że spełnione są warunki ustanowione w sekcji 1.1.1.1 część II niniejszych wytycznych.

- (h) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz zrównoważonej produkcji biomasy do wykorzystania w produkcji żywności, jeśli współpraca ta prowadzi do wytworzenia produktów rolnych i produkcji energii na własne potrzeby;
- (i) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, innych niż określone w art. 32 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, strategii rozwoju lokalnego innych niż określone w art. 2 ust. 19 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 dotyczących jednego lub większej liczby priorytetów unijnych w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.
- (317) Pomocy na tworzenie klastrów i sieci udziela się wyłącznie nowo powstałym klastrów i sieciom oraz tym, które podejmują nową dla nich działalność.
- (318) Pomoc na działania, o których mowa w pkt (316) lit. (a) i (b) może zostać przyznana również poszczególnym podmiotom. W przypadkach gdy pomoc przyznawana jest poszczególnym podmiotom, wyniki projektu lub działań objętych pomocą są rozpowszechniane.
- (319) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt (316) lit. (d) i (e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między rolnikiem i konsumentem.
- (320) Pomoc w ramach niniejszej sekcji musi być zgodna z odpowiednimi przepisami prawa konkurencji, w szczególności z art. 101 i 102 Traktatu, które mają zastosowanie na mocy art. 206–210 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013.

Koszty kwalifikowalne

- (321) Pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne w zakresie, w jakim dotyczą one działalności rolniczej:
- (a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowanie biznesplanu lub lokalnej strategii rozwoju innej niż ta, o której mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013;
- (b) koszty aktywizacji danego obszaru w celu osiągnięcia wykonalności zbiorowego projektu terytorialnego lub projektu, który ma być przeprowadzony przez grupę operacyjną EPI na rzecz wydajności i zrównoważenia w rolnictwie, o której mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013. W przypadku klastrów aktywizacja może dotyczyć organizacji szkoleń, tworzenia sieci kontaktów między członkami oraz rekrutacji nowych członków;
- (c) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora”;
- (d) bezpośrednie koszty określonych projektów związane z realizacją planu biznesowego, planu środowiskowego, strategii rozwoju lokalnego innej niż ta, o której mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, lub innych działań ukierunkowanych na innowacyjność, w tym testowania; bezpośrednie koszty ograniczają się do kosztów kwalifikowalnych w ramach pomocy inwestycyjnej, jak określono w sekcji 1.1.1.1 część II niniejszych wytycznych dotyczącej pomocy inwestycyjnej;
- (e) koszty działań promocyjnych.
- (322) Pomoc ogranicza się do okresu maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska w odpowiednio uzasadnionych przypadkach.

Intensywność pomocy

- (323) Pomoc nie może przekraczać 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (324) Koszty bezpośrednie, o których mowa w pkt (321) lit. d) powyżej, ograniczone są do maksymalnej intensywności pomocy na pomoc inwestycyjną, jak określono w sekcji poświęconej pomocy inwestycyjnej.

1.2. Zarządzanie ryzykiem i zarządzanie w sytuacjach kryzysowych

- (325) Przyznanie pomocy państwa może być stosownym środkiem zabezpieczenia przed pewnymi rodzajami ryzyka w sektorze rolnym, jako że działalność rolnicza sama w sobie jest szczególnie narażona na ryzyko i sytuacje kryzysowe. Istnieją jednak różnice między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej i przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w zakresie przetwarzania produktów rolnych i wprowadzania ich do obrotu, które zazwyczaj mają lepsze możliwości zabezpieczania się przed ryzykiem. Dlatego też pewne kategorie pomocy będące przedmiotem niniejszej sekcji mają zastosowanie jedynie do podstawowej produkcji rolnej.

- (326) W procesie zezwalania na pomoc państwa na działalność zagrożoną ryzykiem i sytuacjami kryzysowymi Komisja uwzględni konieczność uniknięcia niepożądanych zakłóceń konkurencji poprzez wprowadzenie wymogu minimalnego wkładu producentów w straty lub koszty takich środków pomocowych lub innych adekwatnych środków, które należy podjąć w celu zmniejszenia zagrożenia zakłócenia konkurencji oraz zagwarantowania, że pomoc państwa jest proporcjonalna do poniesionych strat. W celu zmniejszenia do minimum całkowitej kwoty przyznanej pomocy w swojej ocenie Komisja uwzględni konieczność podjęcia przez beneficjenta odpowiednich środków zapobiegawczych.
- 1.2.1. *Pomoc z tytułu wyrównania szkód w produkcji rolnej lub w środkach produkcji rolnej oraz w celu zapobiegania stratom*
- 1.2.1.1. *Pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi*
- (327) Komisja rozważy przyznanie pomocy na rzecz naprawienia szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu, jeżeli będzie ona zgodna z następującymi warunkami.
- (328) Niniejszą sekcję stosuje się do sektora rolnego⁽⁶⁹⁾.
- (329) Ponieważ pojęcia „klęska żywiołowa” i „zdarzenie nadzwyczajne”, o których mowa w art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu wprowadzają wyjątki od ogólnego zakazu pomocy państwa na rynku wewnętrznym ustanowionego w art. 107 ust. 1 Traktatu, Komisja konsekwentnie podtrzymuje stanowisko, że ich wykładnia musi mieć charakter restrykcyjny. Stanowisko to potwierdził Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁽⁷⁰⁾.
- (330) Dotychczas Komisja przyznawała, że trzęsienia ziemi, lawiny, przypadki osunięcia się ziemi i powodzie można uznać za klęski żywiołowe. Uwzględniono ponadto rozwój sytuacji w ramach inicjatywy na rzecz kompleksowego unowocześnienia pomocy państwa pozwalający na objęcie wyłączeniami blokowymi następujących kategorii klęsk żywiołowych: huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka. W przeszłości Komisja uznawała za zdarzenia nadzwyczajne wojny, zamieszki wewnętrzne lub strajki oraz, w sposób ograniczony i zależny od ich zasięgu, katastrofy nuklearne lub przemysłowe oraz pożary, które spowodowały wielkie straty⁽⁷¹⁾. Komisja będzie nadal oceniała wnioski o przyznanie pomocy państwa zgodnie z art. 107 ust. 2 lit. b) Traktatu w odniesieniu do poszczególnych przypadków, uwzględniając przy tym swoje dotychczasowe doświadczenie w tym zakresie.
- (331) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji spełnia następujące warunki:
- (a) właściwy organ państwa członkowskiego formalnie uznał dane wydarzenie za klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne;
oraz
- (b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy między klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo.
- (332) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt (331) lit. (a), wystąpienie wymienionych okoliczności.
- (333) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów i organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- (334) Program pomocy wprowadza się w ciągu trzech lat od daty zdarzenia, a pomoc musi zostać wypłacona w ciągu czterech lat od tej daty.

⁽⁶⁹⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

⁽⁷⁰⁾ Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z 11.11.2004 r., C 73/03, Hiszpania przeciwko Komisji, pkt 37; Trybunał Sprawiedliwości, wyrok z 23.2.2006 r., C-346/03 i C-529/03, Giuseppe Atzeni i inni, pkt 79.

⁽⁷¹⁾ Komisja uznała, że nie można uznać za zdarzenie nadzwyczajne odosobnionego pożaru w zakładzie przetwórczym, który był objęty zwykłym ubezpieczeniem komercyjnym. Co do zasady Komisja nie uznaje, że pojawienie się ognisk chorób zwierząt lub pojawienie się szkodników roślin można uważać za wystąpienie klęsk żywiołowych lub zdarzeń nadzwyczajnych. W jednym przypadku zdarzyło się jednak, że Komisja uznała za zdarzenie nadzwyczajne bardzo rozległe ognisko całkowicie nowej choroby zwierząt.

- (335) W celu ułatwienia szybkiego zarządzania kryzysowego Komisja zatwierdzi *ex ante* ramowe programy pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez trzęsienia ziemi, lawiny, osunięcia ziemi i powodzie oraz przez huragany, trąby powietrzne, erupcje wulkanów i pożary na obszarach naturalnych niespowodowane przez człowieka, o ile jasno określono warunki, na jakich można przyznać pomoc w przypadku takich klęsk żywiołowych⁽⁷²⁾. W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (728).
- (336) Pomoc przyznaną na wyrównanie szkód spowodowanych przez inne rodzaje klęsk żywiołowych, nie wymienione w pkt (330) i szkód spowodowanych zdarzeniami nadzwyczajnymi zgłasza się Komisji indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

- (337) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- (338) Szkody mogą obejmować:
- (a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki, urządzenia, maszyny, zapasy i środki produkcji;
 - (b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.
- (339) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
- (340) Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed klęską żywiołową lub zdarzeniem nadzwyczajnym. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez klęskę żywiołową lub zdarzenie nadzwyczajne, tj. różnicy pomiędzy wartością majątku bezpośrednio przed i bezpośrednio po klęsce żywiołowej lub zdarzeniu nadzwyczajnym.
- (341) Utratę dochodu oblicza się przez odjęcie:
- (a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;
od
 - (b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.
- (342) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego i musi zostać zmniejszona o wszelkie koszty nieponiesione z powodu klęski żywiołowej lub zdarzenia nadzwyczajnego, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- (343) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwia określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.
- (344) Komisja uzna inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż są one reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu:
- a) wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym, lub
 - b) współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustalonych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

⁽⁷²⁾ Decyzje Komisji w sprawie pomocy państwa w sprawach: N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

Intensywność pomocy

- (345) Wysokość pomocy i wszelkich innych płatności przyznanych w celu wyrównania strat, w tym płatności w ramach polis ubezpieczeniowych, jest ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 1.2.1.2. Pomoc na naprawę szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej
- (346) Komisja rozważy przyznanie pomocy na wyrównanie szkód spowodowanych przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne do klęsk żywiołowych, zgodnej z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. b) Traktatu, jeżeli będzie ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny oraz z poniższymi warunkami.
- (347) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej na pokrycie strat spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej zgodnie z definicją w pkt (35).31. niniejszych wytycznych. Ma ona zastosowanie wyłącznie do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (348) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji spełnia następujące warunki:
- (a) właściwy organ zainteresowanego państwa członkowskiego formalnie uznał charakter tego wydarzenia za niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne do klęski żywiołowej;
oraz
 - (b) istnieje bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy niekorzystnym zjawiskiem klimatycznym porównywalnym do klęski żywiołowej a szkodami poniesionymi przez przedsiębiorstwo.
- (349) W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można formalnie uznać, jak wspomniano w pkt (348) lit. a), wystąpienie wymienionych okoliczności.
- (350) W przypadku programów ex ante państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (728).
- (351) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów lub organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- (352) Programy pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty wystąpienia niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

- (353) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- (354) Szkody te obejmują:
- (a) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak budynki gospodarcze, urządzenia i maszyny, zapasy i środki produkcji;
 - (b) utratę dochodów spowodowaną przez pełne lub częściowe zniszczenie produkcji rolnej i środków produkcji rolnej.
- (355) Obliczenia strat poniesionych wskutek niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego do klęski żywiołowej dokonuje się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
- (356) Szkody materialne dotyczące aktywów spowodowane przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową oblicza się na podstawie kosztów naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych przez niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, tzn. różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed i bezpośrednio po niekorzystnym zjawisku klimatycznym porównywalnym z klęską żywiołową.
- (357) W przypadku, gdy zmniejszenie dochodów beneficjenta, o którym mowa w pkt (354) lit. (b), oblicza się na podstawie poziomu uprawy lub hodowli, należy wziąć pod uwagę jedynie szkody materialne związane z tymi uprawami lub zwierzętami gospodarskimi.

- (358) Utratę dochodu oblicza się albo na poziomie rocznej produkcji rolnej gospodarstwa albo na poziomie zwierząt gospodarskich poprzez odjęcie:
- (a) iloczynu ilości produktów rolnych wyprodukowanych w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową lub w każdym kolejnym roku, którego dotyczy pełne lub częściowe zniszczenie środków produkcji, i średniej ceny sprzedaży uzyskanej w danym roku;
od
 - (b) iloczynu średniej rocznej ilości produktów rolnych wyprodukowanych w okresie trzech lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, lub średniej z trzech lat opartej na okresie pięciu lat przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, i uzyskanej średniej ceny sprzedaży.
- (359) Kwota ta może zostać zwiększona o inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu niekorzystnego zjawiska klimatycznego porównywalnego z klęską żywiołową. Kwotę tę zmniejsza się o wszelkie koszty nieponiesione ze względu na niekorzystne zjawisko klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- (360) Do obliczenia rocznej produkcji rolnej beneficjenta można stosować wskaźniki, pod warunkiem że zastosowana metoda obliczeń umożliwia określenie realnych strat poszczególnych beneficjentów w danym roku.
- (361) Komisja uzna inne metody obliczania szkód, pod warunkiem, że będzie przekonana, iż są one reprezentatywne i nie zostały ustalone na podstawie rażąco zawyżonych wyników produkcji oraz nie powodują nadwyżki rekompensaty w przypadku jakiegokolwiek beneficjenta. Pomiar wielkości spowodowanych szkód może być dostosowany do szczególnych cech charakterystycznych każdego rodzaju produktu przy użyciu:
- (a) wskaźników biologicznych (ilość utraconej biomasy) lub wskaźników ekwiwalentu utraty produkcji ustalonych na szczeblu gospodarstwa, na szczeblu lokalnym, regionalnym lub krajowym; lub
 - (b) współczynników pogodowych (w tym wielkości opadów deszczu i temperatur) ustanawianych na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym.

Intensywność pomocy

- (362) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, jest ograniczona do 80 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy może zostać zwiększona o 90 % na obszarach z ograniczeniami naturalnymi.
- (363) Pomoc przyznana na podstawie niniejszej sekcji zmniejsza się o 50 %, chyba że przyznawana jest ona beneficjentom, którzy wykupili polisę ubezpieczeniową na co najmniej 50 % średniej rocznej produkcji lub dochodu związanego z produkcją i obejmującą zagrożenia związane z niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi statystycznie najczęściej występującymi w danym państwie członkowskim lub regionie, które są objęte zakresem ubezpieczeń. Odstępstwo od tego warunku jest możliwe tylko wtedy, gdy państwo członkowskie może w przekonujący sposób wykazać, że mimo wszystkich podjętych odpowiednich starań, wykupienie ubezpieczenia pokrywającego statystycznie najczęściej występujące zagrożenia klimatyczne w danym państwie członkowskim lub regionie nie było możliwe w czasie wystąpienia szkody.
- 1.2.1.3. Pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i szkodnikom roślin i zwalczania ich oraz pomoc na wyrównanie strat spowodowanych chorobami zwierząt lub działaniem szkodników roślin
- (364) Komisja uzna pomoc na pokrycie kosztów zapobiegania chorobom zwierząt i szkodnikom roślin, kontroli i zwalczania ich oraz pomoc na wyrównanie strat spowodowanych tymi chorobami zwierząt lub działaniem szkodników roślin za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnione są wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

- (365) Niniejszą sekcję stosuje się do pomocy przyznanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (366) Pomoc można wypłacać wyłącznie:
- (a) w odniesieniu do chorób zwierząt lub szkodników roślin, w przypadku których istnieją przepisy unijne lub krajowe, niezależnie od tego czy zostały one ustanowione w ramach przepisów ustawowych, wykonawczych czy administracyjnych; oraz
 - (b) w ramach:
 - (i) publicznego programu zapobiegania danej chorobie zwierząt lub szkodnikowi roślin, ich kontroli lub zwalczania na szczeblu unijnym, krajowym lub regionalnym; lub
 - (ii) środków nadzwyczajnych nałożonych przez właściwy organ publiczny; lub
 - (iii) środków zwalczania lub powstrzymania rozprzestrzeniania się szkodników roślin, wprowadzanych zgodnie z dyrektywą Rady 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenianiem się we Wspólnocie⁽⁷³⁾.
- (367) Programy i środki, o których mowa w pkt (366)(b), zawierają opis środków zapobiegania, kontroli i zwalczania, których dotyczą.
- (368) Pomoc nie może odnosić się do środków, odnośnie do których przepisy Unii przewidują, że koszt takich środków ponosi beneficjent, chyba że koszt takich środków pomocy całkowicie równoważą opłaty obowiązkowe dla beneficjentów.
- (369) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów lub organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- (370) Żaden indywidualny środek pomocy nie może zostać przyznany w przypadku ustalenia, że choroba lub inwazja szkodników została spowodowana celowym działaniem beneficjenta lub jego zaniedbaniem.
- (371) Jeżeli chodzi o choroby zwierząt, pomoc przyznawana jest wyłącznie w odniesieniu do chorób wymienionych w wykazie chorób zwierząt sporządzonym przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt lub w wykazie chorób zwierząt i chorób odzwierzęcych wymienionych w załącznikach I i II do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014⁽⁷⁴⁾.
- (372) Programy pomocy należy wprowadzić w ciągu trzech lat od daty poniesienia kosztu lub straty spowodowanej chorobą zwierząt lub szkodnikiem roślin. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.
- (373) W przypadku programów *ex ante* państwa członkowskie muszą przestrzegać obowiązków sprawozdawczych określonych w pkt (728).

Koszty kwalifikowalne

- (374) W przypadku środków zapobiegawczych, pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:
- (a) kontrole zdrowotne;
 - (b) analizy, w tym diagnostykę *in vitro*;
 - (c) badania i inne sposoby wykrywania, w tym badania na obecność TSE i BSE;

⁽⁷³⁾ Dyrektywa Rady 2000/29/WE z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie środków ochronnych przed wprowadzaniem do Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych i przed ich rozprzestrzenianiem się we Wspólnocie (Dz.U. L 169 z 10.7.2000, s. 1).

⁽⁷⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 652/2014 z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiające przepisy w zakresie zarządzania wydatkami odnoszącymi się do łańcucha żywnościowego, zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt oraz dotyczące zdrowia roślin i materiału przeznaczanego do reprodukcji roślin, zmieniające dyrektywy Rady 98/56/WE, 2000/29/WE i 2008/90/WE, rozporządzenia (WE) nr 178/2002, (WE) nr 882/2004 i (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady, dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE i rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 oraz uchylające decyzje Rady 66/399/EWG, 76/894/EWG i 2009/470/WE (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 1).

- (d) nabywanie, przechowywanie, podawanie i dystrybucja szczepionek, leków i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin;
 - (e) zapobiegawczy ubój lub eliminacja zwierząt lub niszczenie upraw i produktów pochodzenia zwierzęcego oraz czyszczenie i dezynfekcję gospodarstwa i wyposażenia;
- (375) W przypadku środków kontroli i zwalczania pomoc obejmuje następujące koszty kwalifikowalne:
- (a) badania i inne sposoby wykrywania w przypadku chorób zwierząt, w tym badania na obecność TSE i BSE;
 - (b) nabywanie, przechowywanie, podawanie i dystrybucja szczepionek, leków i substancji do leczenia zwierząt oraz środków ochrony roślin;
 - (c) ubój lub eliminacja i niszczenie zwierząt oraz niszczenie związanych z nimi produktów lub niszczenie roślin, w tym padłych lub zniszczonych w rezultacie podania szczepionek lub stosowania innych środków wskazanych przez właściwe organy publiczne oraz czyszczenie i dezynfekcję gospodarstwa i wyposażenia.
- (376) Pomoc w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (374) i (375), przyznawana jest w naturze i wypłacana jest podmiotom realizującym środki służące zapobieganiu i zwalczaniu, z wyjątkiem kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (374)(d) i (375)(b) oraz kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (374)(e) i (375)(c) w przypadku szkodników roślin oraz na czyszczenie i dezynfekcję gospodarstwa i wyposażenia.
- (377) W przypadku pomocy z tytułu wyrównywania szkód spowodowanych chorobami zwierząt lub szkodnikami roślin odszkodowanie oblicza się jedynie w odniesieniu do:
- (a) wartości rynkowej zwierząt poddanych ubojowi, wyeliminowanych lub padłych lub związanych z nimi zniszczonych produktów lub roślin:
 - (i) w związku z chorobą zwierząt lub szkodnikiem roślin;
 - (ii) jako część publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt (366)(b) niniejszych wytycznych;
 - (b) utraty dochodów spowodowanej wymogami przeprowadzenia kwarantanny oraz trudnościami związanymi z odtworzeniem stad lub ponownym sadzeniem i obowiązkowego płodozmianu narzuconego jako część publicznego programu lub środka, o którym mowa w pkt (366)(b).
- (378) Kwotę tę należy zmniejszyć o wszelkie koszty, które nie są bezpośrednio poniesione z powodu choroby zwierząt lub szkodników roślin, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- (379) Wartość rynkową, o której mowa w pkt (377) lit. (a) ustala się w oparciu o wartość zwierząt, produktów i roślin bezpośrednio przed pojawieniem się podejrzenia wystąpienia choroby zwierząt lub szkodników roślin lub jego potwierdzeniem.
- (380) Pomoc, o której mowa w pkt (377), ogranicza się do kosztów i szkód spowodowanych przez choroby zwierząt lub szkodniki roślin, w przypadku których właściwy organ
- (a) formalnie uznał wystąpienie choroby, w przypadku choroby zwierząt; lub
 - (b) formalnie uznał obecność szkodników, w przypadku szkodników roślin.
- (381) W wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach Komisja może zaakceptować koszty poniesione w związku z realizacją koniecznych środków innych niż te, o których mowa w niniejszej sekcji.

Intensywność pomocy

- (382) Pomoc i wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu tych samych kosztów kwalifikowalnych, nie przekraczają 100 % kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.4. Pomoc dotycząca padłych zwierząt gospodarskich

- (383) Komisja uzna pomoc dotyczącą padłych zwierząt gospodarskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(384) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.

Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych:

(385) W odniesieniu do wymienionych poniżej kosztów kwalifikowalnych stosuje się następujące poziomy intensywności pomocy:

(a) pomoc o stawce do 100 % na pokrycie kosztów wywozu padłych zwierząt oraz 75 % kosztów zniszczenia takich padłych zwierząt, pomoc na pokrycie kosztów składek płaconych przez rolników na ubezpieczenia obejmujące wywóz i usunięcie padłych zwierząt można przyznać zgodnie z przepisami sekcji 1.2.1.6 części II niniejszych wytycznych;

(b) pomoc o stawce do 100 % na pokrycie kosztów wywozu i zniszczenia padłych zwierząt, w przypadku gdy pomoc jest finansowana z opłat lub obowiązkowych składek przeznaczonych na finansowanie zniszczenia takich padłych zwierząt, pod warunkiem że te opłaty lub składki są ograniczone do sektora mięsnego i nałożone bezpośrednio na ten sektor;

(c) pomoc o stawce do 100 % na pokrycie kosztów wywozu i usunięcia padłych zwierząt, w przypadku gdy istnieje obowiązek poddania ich testom na obecność TSE lub w przypadku pojawienia się ogniska choroby zwierząt, o której mowa w pkt (371) niniejszych wytycznych.

(386) Pomoc uwarunkowana jest wprowadzeniem w zainteresowanym państwie członkowskim jednolitego programu monitorowania gwarantującego bezpieczne usuwanie padłych zwierząt.

(387) Pomoc musi być zapewniana w naturze i nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów, z wyjątkiem przypadków, w których hodowca zwierząt będący beneficjentem pomocy jest również dostawcą usług.

(388) W celu ułatwienia zarządzania przyznawaniem pomocy, pomoc może być wypłacana podmiotom gospodarczym lub organom, które:

(a) działają na późniejszym etapie w stosunku do przedsiębiorstw zajmujących się produkcją zwierzęcą; oraz

(b) świadczą usługi związane z wywozem i niszczeniem padłych zwierząt.

(389) W zakresie dotyczącym padłych zwierząt i odpadów rzeźniczych, Komisja będzie kontynuować swoją politykę niezatwierdzania pomocy z tytułu padłych zwierząt przyznawanej podmiotom gospodarczym zajmującym się przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów rolnych ani pomocy na pokrycie kosztów usuwania odpadów rzeźniczych. Pomoc państwa z tytułu inwestycji związanych z usuwaniem odpadów rzeźniczych będzie podlegała analizie na podstawie odpowiednich przepisów mających zastosowanie do pomocy inwestycyjnej.

1.2.1.5. Pomoc przeznaczona na naprawę szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione

(390) Uszkodzenia sprzętu, infrastruktury, zwierząt i roślin powodowane przez zwierzęta chronione stanowią coraz większy problem. Sukces unijnej polityki ochrony zależy częściowo od skutecznego zarządzania konfliktami między zwierzętami chronionymi i rolnikami. W związku z tym, zgodnie z zasadą proporcjonalności, Komisja uzna pomoc na naprawę szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(391) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.

(392) Beneficjenci proszeni są o minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę racjonalnych środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie jest to możliwe, psy pasterskie, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta chronione szkód na danym obszarze. Jeśli nie ma możliwości zastosowania racjonalnych środków zapobiegawczych, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi wykazać niemożność podjęcia takich środków zapobiegawczych.

(393) Państwo członkowskie musi ustalić bezpośredni związek przyczynowy między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierzęcia znajdującego się pod ochroną.

- (394) Pomoc wypłacana jest bezpośrednio danemu przedsiębiorstwu lub grupie producentów lub organizacji, której to przedsiębiorstwo jest członkiem. W przypadku gdy pomoc wypłacana jest grupie producentów i organizacji, kwota pomocy nie przekracza kwoty pomocy, do jakiej kwalifikuje się dane przedsiębiorstwo.
- (395) Program pomocy ustanawia się w terminie trzech lat od daty zdarzenia powodującego szkodę. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

Koszty kwalifikowalne

- (396) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku wydarzenia, które spowodowało szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- (397) Szkody mogą obejmować:
- (a) szkody związane z zabitymi zwierzętami lub zniszczonymi roślinami: koszty kwalifikowalne ustala się w oparciu o wartość rynkową zwierząt zabitych przez zwierzęta chronione lub zniszczonych przez nie roślin;
 - (b) koszty pośrednie: koszty opieki weterynaryjnej związanej z leczeniem rannych zwierząt i koszty siły roboczej związane z poszukiwaniem zaginionych zwierząt;
 - (c) szkody materialne dotyczące aktywów takich jak: sprzęt gospodarski, maszyny rolnicze i budynki gospodarskie oraz zapasy; obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed zdarzeniem powodującym szkodę; nie mogą one przekroczyć kosztów napraw lub spadku rzeczywistej wartości rynkowej spowodowanych zdarzeniem powodującym szkodę, tzn. różnicy pomiędzy wartością majątku bezpośrednio przed i bezpośrednio po zdarzeniu powodującym szkodę.
- (398) Kwotę tę należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu wydarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- (399) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.
- (400) Inwestycje związane ze środkami zapobiegania szkodom powodowanym przez zwierzęta chronione mogą być wspierane na warunkach określonych w sekcji 1.1.1.1 części II niniejszych wytycznych w zakresie pomocy inwestycyjnej dla gospodarstw rolnych.

Intensywność pomocy

- (401) Odszkodowanie można przyznać w wysokości do 100 % kwalifikujących się kosztów.
- (402) Wyrównanie kosztów pośrednich jest proporcjonalne do wyrównania kosztów bezpośrednich i nie przekracza 80 % wszystkich kwalifikujących się kosztów pośrednich.
- (403) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie strat, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych z tytułu szkód objętych pomocą, jest ograniczona do 100 % kosztów bezpośrednich i 80 % pośrednich kosztów kwalifikowalnych.

1.2.1.6. Pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych

- (404) Ubezpieczenie to często najbardziej pomocne narzędzie dobrego zarządzania ryzykiem i w sytuacjach kryzysowych. Mając to na uwadze oraz uwzględniając ograniczone możliwości finansowe rolników, Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy państwa z tytułu składek ubezpieczeniowych w odniesieniu do podstawowej produkcji rolnej.
- (405) Komisja uzna pomoc na opłacenie składek ubezpieczeniowych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (406) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (407) Pomoc nie może stanowić bariery w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego w zakresie usług ubezpieczeniowych. W szczególności pomoc nie może być ograniczona do ubezpieczenia zapewnianego przez jedną tylko firmę ubezpieczeniową lub grupę firm lub do ubezpieczenia uzależnionego od warunku, że umowa ubezpieczenia ma być zawarta z firmą założoną w danym państwie członkowskim.
- (408) Systemy reasekuracji będą analizowane indywidualnie.

Koszty kwalifikowalne

- (409) Kosztami kwalifikowalnymi są koszty składek ubezpieczeniowych z tytułu ubezpieczenia od strat spowodowanych przez klęski żywiołowe lub inne zdarzenia nadzwyczajne, niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt i szkodniki roślin, wywóz i niszczenie padłych zwierząt oraz od szkód spowodowanych przez zwierzęta chronione, jak wyszczególniono w sekcjach 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 i 1.2.1.5, jak również przez inne niekorzystne zjawiska klimatyczne lub straty spowodowane incydentami środowiskowymi.
- (410) Płatności z tytułu ubezpieczeń mogą wyrównywać wyłącznie szkody, o których mowa w pkt (409) powyżej, i nie mogą wiązać się z wymogami dotyczącymi rodzaju ani ilości przyszłej produkcji ani ich określać.
- (411) W odniesieniu do pomocy z tytułu opłat składek ubezpieczeniowych dotyczących ubezpieczeń na wypadek strat spowodowanych przez incydenty środowiskowe należy spełnić następujący dodatkowy warunek: wystąpienie incydentu środowiskowego musi zostać formalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można uważać, że wystąpienie wymienionych okoliczności zostało formalnie uznane. Wskaźniki, o których mowa w pkt (360) i (361) mogą zostać zastosowane do obliczenia rocznej produkcji rolnej danego beneficjenta oraz wielkości szkody.

Intensywność pomocy

- (412) Intensywność pomocy brutto nie może przekraczać 65 % kosztów składek ubezpieczeniowych, z wyjątkiem pomocy na usuwanie i niszczenie padłych zwierząt, gdy intensywność pomocy nie przekracza 100 % kosztów składki ubezpieczeniowej w odniesieniu do składek ubezpieczeniowych w celu usunięcia padłych zwierząt i do 75 % kosztów składki ubezpieczeniowej w odniesieniu do składki na ubezpieczenie w odniesieniu do zniszczenia takich padłych zwierząt.
- (413) Państwa członkowskie mogą ograniczyć kwotę składki ubezpieczeniowej kwalifikującej się do pomocy, stosując odpowiednie pułapy.

1.2.1.7. Pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy wspólnego inwestowania

- (414) Komisja uzna pomoc na wkład finansowy na rzecz funduszy wspólnego inwestowania przeznaczonych na wypłaty odszkodowań dla rolników z tytułu strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, chorobami zwierząt oraz szkodnikami roślin, jak wyszczególniono w sekcjach 1.2.1.2 i 1.2.1.3, lub strat spowodowanych incydentami środowiskowymi za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (415) Niniejszą sekcję stosuje się do przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.
- (416) Przedmiotowe fundusze wspólnego inwestowania:
- (a) są akredytowane przez właściwy organ zgodnie z prawem krajowym;
 - (b) prowadzą przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat;
 - (c) posiadają przejrzyste zasady podziału odpowiedzialności za długi.
- (417) Państwa członkowskie określają przepisy w zakresie tworzenia funduszy wspólnego inwestowania i zarządzania nimi, w szczególności odnośnie do przyznawania rekompensat oraz administrowania i monitorowania zgodności ze wspomnianymi przepisami. Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki dotyczące funduszy przewidywały kary w przypadku zaniedbań ze strony przedsiębiorstwa.

Koszty kwalifikowalne

- (418) Koszty kwalifikowalne to koszty wkładu finansowego na rzecz funduszy wspólnego inwestowania w celu wypłacania rolnikom rekompensat za szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska klimatyczne porównywalne z klęską żywiołową, choroby zwierząt i szkodniki roślin, jak określono w sekcjach 1.2.1.2 i 1.2.1.3 lub z tytułu szkód spowodowanych incydentami środowiskowymi. Wkład finansowy może dotyczyć wyłącznie kwot wypłaconych przez fundusz wspólnego inwestowania jako finansowej rekompensaty dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej.

(419) W odniesieniu do pomocy na wkład finansowy na rzecz funduszy wspólnego inwestowania przeznaczonych na wypłaty odszkodowań dla rolników z tytułu strat spowodowanych przez incydenty środowiskowe zastosowanie ma następujący dodatkowy warunek: wystąpienie incydentu środowiskowego musi zostać formalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego. W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą z wyprzedzeniem ustanowić kryteria, na podstawie których będzie można uważać, że wystąpienie wymienionych okoliczności zostało formalnie uznane. Wskaźniki, o których mowa w pkt (360) i (361) mogą zostać zastosowane do obliczenia rocznej produkcji rolnej danego beneficjenta oraz wielkości szkody.

Intensywność pomocy

(420) Pomoc ograniczona jest do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

(421) Państwa członkowskie mogą ograniczyć koszty, które kwalifikują się do pomocy, stosując:

(a) pułapy dla poszczególnych funduszy;

(b) odpowiednie pułapy w zależności od liczby członków funduszu.

1.2.2. *Pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych*

(422) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego⁽⁷⁵⁾.

1.2.2.1. Likwidacja zdolności produkcyjnych ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych

(423) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(424) Likwidacja zdolności produkcyjnych dokonywana jest ze względów związanych ze zdrowiem ludzi, zwierząt lub roślin bądź z przyczyn sanitarnych, etycznych lub środowiskowych, takich jak zmniejszenie ogólnej gęstości obsady.

(425) Beneficjent pomocy musi współdziałać w wystarczającym stopniu. Współdziałanie takie będzie obejmowało podjęcie ostatecznej i nieodwołalnej decyzji o przeznaczeniu miejsca produkcji do rozbiórki lub o ostatecznej likwidacji zdolności produkcyjnych. Będzie się to wiązało z całkowitą likwidacją zdolności produkcyjnych przez dane przedsiębiorstwo lub – w należycie uzasadnionych przypadkach – z częściową likwidacją zdolności produkcyjnych. Beneficjent zobowiązany jest złożyć prawnie wiążące zobowiązanie do ostatecznej i nieodwołalnej likwidacji zdolności produkcyjnych oraz do niepodejmowania takiej samej działalności w innym miejscu. Zobowiązania takie muszą być wiążące również dla przyszłego nabywcy danego gruntu lub obiektu.

(426) Do pomocy kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa, które faktycznie zajmowały się produkcją, oraz zdolności produkcyjne, które pozostawały nieustannie w użyciu przez okres pięciu lat poprzedzających likwidację zdolności produkcyjnych. W sytuacji, gdy zdolność produkcyjna została już ostatecznie zlikwidowana lub jej likwidacja jest nieunikniona, współdziałanie ze strony beneficjenta nie ma miejsca, zatem nie można przyznać pomocy.

(427) Komisja zastrzega sobie prawo do obwarowania zezwolenia na udzielenie pomocy dodatkowymi warunkami.

(428) Do otrzymania pomocy kwalifikują się wyłącznie przedsiębiorstwa spełniające normy unijne. Przedsiębiorstwa niespełniające norm unijnych, które i tak musiałyby zaprzestać produkcji, są wykluczane.

(429) W celu uniknięcia erozji i innych ujemnych skutków dla środowiska, obszary rolne wycofane z produkcji trzeba z zasady poddać zalesieniu lub przekształcić w obszary naturalne w ciągu dwóch lat w sposób dający wystarczającą gwarancję uniknięcia negatywnego wpływu na środowisko. Ewentualnie obszary rolne można ponownie wykorzystywać po upływie 20 lat od chwili efektywnej likwidacji zdolności produkcyjnych. Do tego czasu takie grunty muszą być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska zgodnie z tytułem VI rozdział I rozporządzenia Rady (UE) nr 1306/2013 oraz właściwymi przepisami wykonawczymi. Zamknięcie instalacji objętych dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE⁽⁷⁶⁾ przeprowadza się zgodnie z art. 11 i 22 wspomnianej dyrektywy, które obejmują obowiązek podjęcia koniecznych działań w celu uniknięcia wszelkiego ryzyka zanieczyszczenia oraz w celu przywrócenia danego miejsca do zadowalającego stanu.

⁽⁷⁵⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

⁽⁷⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

(430) Pomoc przyznawana w ramach systemu pomocy musi być dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw.

Koszty kwalifikowalne

(431) Pomoc obejmuje rekompensatę za utratę wartości aktywów obliczoną według ich aktualnej ceny rynkowej.

(432) W przypadku likwidacji zdolności produkcyjnych z przyczyn środowiskowych istnieje możliwość przyznania, oprócz rekompensaty za utratę wartości aktywów, płatności motywacyjnej, która nie może przekraczać 20 % wartości aktywów.

(433) Można również przyznać rekompensatę za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych.

(434) Pomoc można również wypłacić w celu wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji.

(435) Pomoc na zalesianie i przekształcenie gruntu w obszar naturalny przyznaje się zgodnie z przepisami określonymi w sekcjach 2.1.1 i 2.1.2 części II i zasadami dotyczącymi inwestycji nieprodukcyjnych określonymi w sekcji 1.1.1.1 części II.

Intensywność pomocy

(436) Maksymalne kwoty pomocy są następujące:

(a) do 100 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów, rekompensaty za koszty poniesione w związku ze zniszczeniem zdolności produkcyjnych oraz wyrównania obowiązkowych kosztów społecznych, poniesionych wskutek wykonania decyzji o likwidacji;

(b) do 120 % z tytułu rekompensaty za utratę wartości aktywów w przypadku likwidacji z przyczyn środowiskowych.

1.2.2.2. Likwidacja zdolności produkcyjnych z innych powodów

(437) Komisja uzna pomoc na likwidację zdolności produkcyjnych z innych powodów niż określone w sekcji 1.2.2.1 za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(438) Likwidacji dokonuje się z powodów związanych z restrukturyzacją sektora, dywersyfikacją lub przejściem na wcześniejszą emeryturę.

(439) Warunki wymienione w punktach (425) do (429) muszą być spełnione.

(440) Nie można przyznawać pomocy, która koliduje z mechanizmami wspólnej organizacji rynków produktów rolnych. Programy pomocy stosowane w sektorach, w których obowiązują limity produkcji lub kwoty, będą oceniane indywidualnie.

(441) Pomoc przyznaje się w ramach programu, o określonych celach i harmonogramie, mającego na celu restrukturyzację sektora, dywersyfikację lub wcześniejsze emerytury.

(442) Aby zapewnić szybkie efekty dla rynku, czas trwania systemów ukierunkowanych na likwidację zdolności produkcyjnych w zestawieniu z potrzebami rynku powinien być ograniczony do maksymalnie sześciu miesięcy na składanie kandydatur oraz do kolejnych dwunastu miesięcy na faktyczną likwidację działalności. Komisja nie uzna programów pomocy o czasie trwania przekraczającym trzy lata, gdyż doświadczenie pokazuje, że mogą one opóźnić wdrożenie koniecznych zmian.

(443) Program pomocy powinien być dostępny na takich samych warunkach dla wszystkich podmiotów gospodarczych danego sektora. W celu zapewnienia maksymalnych efektów, państwo członkowskie powinno stosować przejrzysty system zaproszeń do wyrażenia zainteresowania, podawanych do publicznej wiadomości i zachęcających do udziału wszystkie potencjalnie zainteresowane przedsiębiorstwa. Jednocześnie organizacją programu pomocy należy zarządzać w taki sposób, aby nie nakłaniać zainteresowanych przedsiębiorstw do zawierania antykonkurencyjnych umów ani do stosowania uzgodnionych praktyk oraz aby nie ułatwiać im takich praktyk.

Koszty kwalifikowalne oraz intensywność pomocy

(444) Zastosowanie mają przepisy dotyczące kosztów kwalifikowalnych oraz przepisy dotyczące intensywności pomocy określone w sekcji 1.2.2.1 części II niniejszych wytycznych, z wyjątkiem kosztów określonych w pkt (432).

1.3. Inne rodzaje pomocy w sektorze rolnym**1.3.1. Pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej**

(445) Komisja zajmuje przychylne stanowisko wobec pomocy, która przyczynia się do zachowania i poprawy jakości genetycznej unijnych zwierząt gospodarskich. Komisja uzna zatem pomoc dla sektora produkcji zwierzęcej za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(446) Niniejszą sekcję stosuje się do MŚP prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw, na pokrycie kosztów objętych zakresem niniejszej sekcji.

(447) Pomoc musi być zapewniana w naturze i nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

(448) Pomoc obejmuje zakładanie i prowadzenie ksiąg hodowlanych oraz badania przeprowadzane przez osoby trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, z wyjątkiem kontroli podejmowanych przez właściciela zwierząt gospodarskich i rutynowych kontroli jakości mleka.

(449) Koszty kwalifikowalne obejmują:

(a) następujące koszty administracyjne związane z zakładaniem i prowadzeniem ksiąg hodowlanych, o których mowa w pkt (448):

(i) koszty gromadzenia danych dotyczących zwierząt i zarządzania nimi np. pochodzenie zwierzęcia, data urodzenia, data inseminacji, data i przyczyny zgonu, oraz ocen ekspertów, aktualizacji i przetwarzania danych niezbędnych do zakładania i prowadzenia ksiąg hodowlanych;

(ii) koszty zadań administracyjnych związanych z wpisem odpowiednich danych dotyczących zwierząt do ksiąg hodowlanych;

(iii) koszty aktualizacji oprogramowania do zarządzania danymi wpisywanymi do ksiąg hodowlanych;

(iv) koszty publikowania informacji dotyczących ksiąg hodowlanych i danych z ksiąg hodowlanych w internecie; lub

(v) inne powiązane z nimi koszty administracyjne.

(b) następujące koszty badań przeprowadzanych w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności zwierząt gospodarskich, o których mowa w pkt (448):

(i) koszty badań lub kontroli;

(ii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli w odniesieniu do poprawy zdrowia zwierząt i poziomu ochrony środowiska;

(iii) powiązane koszty gromadzenia i oceny danych pochodzących z takich badań i kontroli mających na celu ocenę jakości genetycznej zwierząt na potrzeby wdrażania zaawansowanych metod hodowlanych i na utrzymanie różnorodności genetycznej; lub

(iv) inne powiązane z nimi koszty.

Intensywność pomocy

(450) Pomoc może być zatwierdzana w wysokości do 100 % kosztów administracyjnych związanych z zakładaniem i prowadzeniem ksiąg hodowlanych.

(451) Pomoc będzie zatwierdzana w wysokości do 70 % kosztów badań przeprowadzonych przez osoby trzecie lub w ich imieniu, w celu określenia jakości genetycznej lub wydajności inwentarza żywego.

1.3.2. Pomoc na działania promocyjne dotyczące produktów rolnych

- (452) Komisja uzna pomoc na promowanie produktów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (453) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego⁽⁷⁷⁾. Beneficjentami pomocy na organizację konkursów, targów i wystaw, o których mowa w pkt (464) lit. (a), są tylko MŚP.
- (454) Działanie promocyjne ma na celu albo informowanie społeczeństwa o cechach produktów rolnych np. poprzez organizowanie konkursów, uczestnictwo w targach i działania w zakresie komunikacji, poprzez rozpowszechnianie wiedzy naukowej lub publikacje zawierające udokumentowane informacje albo zachęcenie podmiotów gospodarczych lub konsumentów do nabywania danego produktu rolnego poprzez kampanie promocyjne.
- (455) Kampanie promocyjne muszą być ukierunkowane na produkty objęte systemami jakości, o których mowa w pkt (282), lub mieć ogólny charakter i przynosić korzyści wszystkim producentom danego rodzaju produktów.
- (456) Kampania promocyjna musi być zgodna z przepisami art. 2 dyrektywy 2000/13/WE⁽⁷⁸⁾, a także, w stosownych przypadkach, ze szczególnymi przepisami dotyczącymi etykietowania.
- (457) Przy zgłaszaniu pomocy lub programu pomocy na rzecz kampanii promocyjnej państwa członkowskie zobowiązane są do przesłania reprezentatywnych próbek materiałów promocyjnych. Jeśli w momencie zgłoszenia materiały te nie są dostępne, państwa członkowskie muszą się zobowiązać się do dostarczenia ich na późniejszym etapie, a w każdym przypadku przed rozpoczęciem kampanii promocyjnej.
- (458) Kampanie promocyjne przekraczające próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt (37) lit. (b), należy zgłaszać indywidualnie.
- (459) Realizacji środków promocyjnych mogą podejmować się grupy producentów lub inne organizacje, bez względu na ich wielkość. Jeżeli środki promocyjne realizowane są przez grupy producentów lub inne organizacje, dostęp do nich nie może być uzależniony od członkostwa w tych grupach lub organizacjach, a wszelki wkład w postaci opłat administracyjnych na rzecz danej grupy lub organizacji musi być ograniczony do kosztu realizacji środków promocyjnych.
- (460) Pomoc przyznawana jest:
- (a) w naturze; lub
 - (b) w formie zwrotu kosztów faktycznie poniesionych przez beneficjenta.
- (461) W drodze odstępstwa od pkt (460) pomoc na rzecz kampanii promocyjnych może być przyznawana wyłącznie w naturze w postaci dotowanych usług.
- (462) W przypadku gdy pomoc przyznawana jest w naturze, nie może ona obejmować bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów, lecz musi być wypłacana podmiotowi realizującemu środki promocyjne.
- (463) Pomoc na symboliczne nagrody, o której mowa w pkt (464)(a) ppkt (v), może być wypłacana podmiotowi realizującemu środki promocyjne wyłącznie w przypadku, gdy nagroda została faktycznie przyznana, i po przedstawieniu dowodu jej przyznania.

Koszty kwalifikowalne

(464) Koszty, które kwalifikują się do pomocy na promowanie produktów rolnych w Unii, to:

- (a) koszty związane z organizacją konkursów, targów i wystaw oraz uczestnictwem w nich, pod warunkiem że pomoc jest dostępna dla wszystkich kwalifikujących się podmiotów na danym obszarze, na podstawie obiektywnie określonych warunków:
 - (i) opłaty z tytułu uczestnictwa;
 - (ii) koszty podróży i koszty transportu zwierząt;

⁽⁷⁷⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

⁽⁷⁸⁾ Dyrektywa 2000/13/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich w zakresie etykietowania, prezentacji i reklamy środków spożywczych (Dz.U. L 109 z 6.5.2000, s. 29).

- (iii) koszty publikacji i stron internetowych zapowiadających imprezę;
 - (iv) wynajem pomieszczeń i stanowisk wystawowych oraz koszt montażu i demontażu tych stanowisk;
 - (v) koszty symbolicznych nagród do wartości 1 000 EUR na nagrodę i na zwycięzcę konkursu;
- (b) koszty publikacji na papierze i w mediach elektronicznych, stron internetowych i spotów reklamowych w mediach elektronicznych, radiu i telewizji mających przedstawiać oparte na faktach informacje dotyczące producentów z danego regionu lub producentów danego produktu, pod warunkiem że informacje te są neutralne oraz, że wszyscy zainteresowani producenci mają takie same możliwości zaprezentowania się w danej publikacji;
- (c) koszty rozpowszechniania wiedzy naukowej i udokumentowanych informacji dotyczących:
- (i) systemów jakości, o których mowa w pkt (282), otwartych dla produktów rolnych z innych państw członkowskich i państw trzecich;
 - (ii) generycznych produktów rolnych oraz ich wartości odżywczych i zalecanych sposobów wykorzystywania tych produktów;
- (d) koszty kampanii promocyjnych ukierunkowanych na konsumentów, organizowanych w mediach lub w punktach sprzedaży detalicznej oraz materiałów promocyjnych rozprowadzanych bezpośrednio wśród konsumentów.

Odniesienie do konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego lub miejsca pochodzenia

- (465) Działania promocyjne, o których mowa w pkt (464) lit. (c), i kampanie promocyjne, o których mowa w pkt (464) lit. (d), a w szczególności działania promocyjne o charakterze ogólnym i przynoszące korzyści wszystkim producentom danego typu produktów, nie mogą zawierać odniesień do żadnego konkretnego przedsiębiorstwa, znaku towarowego ani miejsca pochodzenia. Kampanie promocyjne, o których mowa w (464) lit. (d), nie mogą być poświęcone produktom konkretnego przedsiębiorstwa ani większej liczby przedsiębiorstw.
- (466) Ograniczenie dotyczące odniesienia do miejsca pochodzenia nie ma jednak zastosowania do działań promocyjnych i kampanii promocyjnych, o których mowa w pkt (464) lit. (c) i (d), nastawionych na produkty objęte systemami jakości, o których mowa w pkt (282), pod warunkiem spełnienia następujących warunków:
- (a) jeśli działanie promocyjne koncentruje się na oznaczeniach zatwierdzonych przez Unię, może zawierać informacje na temat pochodzenia produktów, pod warunkiem, że informacje te odpowiadają dokładnie informacjom zarejestrowanym przez Unię;
 - (b) w przypadku gdy działanie dotyczy produktów objętych systemami jakości innymi niż systemy oznaczeń zatwierdzone przez Unię, można podać pochodzenie produktów, o ile takie odniesienia są drugorzędne w komunikacie. W celu określenia, czy informacja na temat pochodzenia ma charakter drugorzędny, Komisja weźmie pod uwagę całkowitą ilość tekstu lub wielkość symbolu, w tym ilustracje i ogólny wygląd etykiety w odniesieniu do pochodzenia w porównaniu z tekstem lub symbolem stanowiącym kluczową część oferty tzn. częścią komunikatu, która nie koncentruje się na pochodzeniu produktu.

Intensywność pomocy

- (467) Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (464) lit. (a) do (c), wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (468) Intensywność pomocy w odniesieniu do kampanii promocyjnych nastawionych na produkty objęte systemami jakości, o których mowa w pkt (464) lit. (d) w powiązaniu z pkt (455), nie może przekraczać 50 % kosztów kwalifikowalnych kampanii. Jeżeli udział sektora pokrywa co najmniej 50 % kosztów, niezależnie od formy udziału, na przykład w formie specjalnych podatków, intensywność pomocy może wynieść do 100 %⁽⁷⁹⁾.
- (469) Intensywność pomocy dla ogólnych kampanii promocyjnych, o których mowa w pkt (464) lit. (d) w powiązaniu z pkt (455), może pokrywać do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

⁽⁷⁹⁾ Sprawa T-139/09, Francja przeciwko Komisji [2012]ECR

Promocja w państwach trzecich

(470) Komisja oceni pomoc państwa na rzecz działań promocyjnych w państwach trzecich i uzna ją za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeśli pomoc spełnia warunki określone w rozporządzeniu (WE) nr 3/2008. Komisja nie uzna jednak za zgodną pomocy państwa na promocję w przypadkach, gdy:

- (a) pomoc przyznana zostanie na rzecz konkretnych przedsiębiorstw lub znaków towarowych;
- (b) zagraża ona sprzedaży produktów z innych państw członkowskich lub ostro krytykuje te produkty.

1.3.3. Pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego

(471) Komisja uzna pomoc dla regionów najbardziej oddalonych i mniejszych wysp Morza Egejskiego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(472) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego⁽⁸⁰⁾.

(473) W odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych zgodnie z art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 228/2013, artykuły 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do następujących typów pomocy udzielanej przez państwa członkowskie zgodnie z tym rozporządzeniem:

- (a) środki na rzecz lokalnej produkcji rolnej zgodnie z rozdziałem IV tego rozporządzenia;
- (b) pomoc udzielana przez Francję na rzecz sektora cukru zgodnie z art. 23 ust. 3 tego rozporządzenia;
- (c) pomoc na programy ochrony roślin na podstawie art. 24 tego rozporządzenia; oraz
- (d) pomoc udzielana przez Hiszpanię na rzecz produkcji tytoniu na Wyspach Kanaryjskich zgodnie z art. 28 tego rozporządzenia.

(474) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych z uwzględnieniem następujących zastrzeżeń: Art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 228/2013 stanowi, że Komisja może zezwolić na pomoc z tytułu prowadzenia działalności w sektorach produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych objętych zakresem załącznika I do Traktatu, do których stosują się art. 107, 108 i 109 Traktatu, w celu złagodzenia szczególnych ograniczeń produkcji rolnej w regionach najbardziej oddalonych, związanych z ich izolacją, wyspiarskim charakterem i skrajnym oddaleniem.

(475) W odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego zgodnie z art. 17 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 229/2013, art. 107, 108 i 109 Traktatu nie mają zastosowania do płatności dokonywanych na podstawie rozdziałów III i IV tego rozporządzenia przez Grecję zgodnie z tym rozporządzeniem.

(476) Z wyjątkiem wymienionych przypadków przepisy dotyczące pomocy państwa mają zastosowanie do środków w odniesieniu do mniejszych wysp Morza Egejskiego z uwzględnieniem następujących zastrzeżeń: Artykuł 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 229/2013 stanowi, że Komisja może zezwolić na pomoc z tytułu prowadzenia działalności w sektorach produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rolnych objętych zakresem załącznika I do Traktatu, do których stosują się art. 107, 108 i 109 Traktatu, w celu złagodzenia szczególnych ograniczeń produkcji rolnej na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, związanych z ich wyspiarskim charakterem, małą powierzchnią, górzystym ukształtowaniem terenu i górskim klimatem, zależnością gospodarczą od niewielkiej liczby produktów i ich oddaleniem od rynków.

⁽⁸⁰⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

Koszty kwalifikowalne

- (477) Dodatkowe koszty transportu produktów rolnych, które zostały wyprodukowane w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego, kwalifikują się do rekompensaty pod następującymi warunkami:
- (a) beneficjenci muszą prowadzić działalność produkcyjną w regionach najbardziej oddalonych i na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
 - (b) pomoc z góry obiektywnie obliczono na podstawie ustalonej kwoty lub wskaźnika na tonokilometr lub innej odpowiedniej jednostki;
 - (c) dodatkowe koszty transportu obliczane są na podstawie podróży produktów wewnątrz granic krajowych na obszarze danego państwa członkowskiego przy wykorzystaniu środków transportu, które generują najniższe koszty dla beneficjenta, z uwzględnieniem kosztów zewnętrznych dla środowiska;
 - (d) dla regionów najbardziej oddalonych kwalifikujące się dodatkowe koszty transportu mogą obejmować koszty transportu produktów rolnych z miejsca ich produkcji do miejsc w najbardziej oddalonych obszarach, w których są one dalej przetwarzane.
- (478) Komisja będzie rozpatrywać wnioski o przyznanie pomocy państwa na inne koszty niż dodatkowe koszty transportu, która jest przeznaczona na zaspokojenie potrzeb regionów najbardziej oddalonych oraz mniejszych wysp Morza Egejskiego indywidualnie, na podstawie wspólnych zasad oceny oraz szczególnych przepisów mających zastosowanie do tych regionów, w stosownych przypadkach uwzględniając również zgodność danych środków z programami rozwoju obszarów wiejskich odnośnych regionów, oraz ich wpływ na konkurencję zarówno w tych regionach, jak i w pozostałych częściach Unii.

1.3.4. Pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych

- (479) Komisja uzna pomoc na rzecz scalania gruntów rolnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Koszty kwalifikowalne

- (480) Koszty kwalifikowalne ogranicza się do kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

Intensywność pomocy

- (481) Intensywność pomocy wynosi do 100 % faktycznie poniesionych kosztów.

1.3.5. Pomoc na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw

- (482) Pomoc na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw w sektorze rolnym będzie poddawana ocenie zgodnie z Wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, ze zmianami lub zastąpionymi⁽⁸¹⁾.
- (483) W odniesieniu do pomocy na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych stosuje się następujące wyjątki:

- (a) w drodze odstępstwa od pkt 79 Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw Komisja może również zwolnić pomoc dla MŚP z obowiązku indywidualnego zgłaszania, jeżeli zainteresowane MŚP nie spełnia żadnego z kryteriów określonych w pkt 10 Wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw;

⁽⁸¹⁾ Projekt wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji znajduje się na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_rescue_restructuring/index_en.html

(b) zasada, zgodnie z którą pomoc na ratowanie lub restrukturyzację może zostać udzielona tylko raz, ma również zastosowanie w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych; jednak zamiast okresu 10 lat określonego w sekcji 3.3 Wytucznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw zastosowanie będzie mieć okres pięciu lat.

1.3.6. Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym

(484) Komisja uzna pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorze rolnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(485) Niniejszą sekcję stosuje się do całego sektora rolnego⁽⁸²⁾.

(486) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

(487) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:

(a) o realizacji wspieranego projektu;

(b) cele wspieranego projektu;

(c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

(d) miejsce opublikowania w internecie oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;

(e) zaznaczenie, że rezultaty są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze rolnym.

(488) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.

(489) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji zajmującej się badaniami i upowszechnianiem wiedzy. Środek nie może obejmować świadczenia pomocy na rzecz przedsiębiorstw działających w sektorze rolnym w oparciu o ceny produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

(490) Koszty kwalifikowalne obejmują:

(a) koszty personelu związane z badaczami, technikami i pozostałym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracują oni przy danym projekcie;

(b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;

(c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;

⁽⁸²⁾ Zob. definicja sektora rolnego w pkt (35)2 niniejszych wytycznych.

- (d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;
- (e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

Intensywność pomocy

(491) Intensywność pomocy wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(492) Pomoc na badania i rozwój w sektorze rolnym, która nie spełnia powyższych warunków, jest oceniana zgodnie ze wspólnotowymi zasadami ramowymi dotyczącymi pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁽⁸³⁾.

Rozdział 2. Pomoc w sektorze leśnym, współfinansowana przez EFRROW, przyznana jako dodatkowe finansowanie krajowe na współfinansowane środki pomocy lub wyłącznie jako pomoc państwa

(493) Sektor leśnictwa nie wchodzi w zakres stosowania art. 42 Traktatu oraz jego załącznika I. Art. 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy przyznawanej przez państwa członkowskie dla sektora leśnictwa. Mimo że produkcja korka naturalnego surowego, odpadów korka, korka kruszonego, granulowanego lub mielonego (CN 4501) oraz produkcja Castanea/kasztana jadalnego (kod CN 0802 41 00) objęte są załącznikiem I do Traktatu, pomoc na działalność w zakresie leśnictwa odnosząca się do tych drzew może wchodzić w zakres niniejszego rozdziału wytycznych.

(494) Zgodnie z celem Unii określonym w motywie 20, art. 4 i art. 5 rozporządzenia (WE) nr 1305/2013 pomoc na rzecz zrównoważonego i przyjaznego dla klimatu użytkowania gruntów obejmuje rozwój obszarów leśnych i zrównoważone zarządzanie lasami. Niniejsze wytyczne mają na celu zapewnienie spójności z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013 oraz z jego przepisami wykonawczymi i aktami delegowanymi oraz z ogólnymi zasadami pomocy państwa. Zasady te wpływają na koszty kwalifikowalne i intensywność pomocy na podstawie niniejszych wytycznych.

(495) Przepisy rozdziału 2 niniejszych wytycznych nie naruszają możliwości przyznania pomocy państwa dla sektora leśnictwa zgodnie z przepisami Unii wspólnymi dla wszystkich sektorów bądź obowiązującymi w sektorach handlu i przemysłu, jak określono w pkt (34) niniejszych wytycznych. Pomoc na inwestycje w zakresie oszczędzania energii i energii ze źródeł odnawialnych jest wyłączona z zakresu rozdziału 2 części II niniejszych wytycznych, gdyż pomoc taka powinna być zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, chyba że jest ona zwolniona z obowiązku zgłoszenia. Zgodnie z art. 5 ust. 5 lit. c), art. 21 ust. 1 lit. e) oraz art. 26 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 niniejsze wytyczne obejmują jednak inwestycje związane z użyciem drewna jako surowca lub źródła energii, ograniczone do wszystkich prac poprzedzających przetwórstwo przemysłowe. Niniejsze wytyczne nie mają zastosowania do przemysłu związanego z leśnictwem.

(496) Na mocy niniejszego rozdziału Komisja uzna pomoc państwa dla sektora leśnego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz szczególne wymagania określone w sekcjach 2.1–2.9 poniżej.

⁽⁸³⁾ Dz.U. C 198 z 27.6.2014, s. 1.

- (497) Zakres stosowania niniejszego rozdziału obejmuje pomoc dla sektora leśnego w sposób określony w pkt (23) lit. (b) niniejszych wytycznych.
- (498) Struktury własności i zarządzanie lasami w Unii znacznie się między sobą różnią. Artykuły 22–26 i art. 34 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 określają szczególne ograniczenia dotyczące potencjalnych beneficjentów pomocy ze środków w sektorze leśnym współfinansowanych z EFRROW. Dla środków w zakresie leśnictwa, które stanowią część programu rozwoju obszarów wiejskich korzystającego ze wsparcia z EFRROW, zastosowanie mają ograniczenia co do zakresu beneficjentów pomocy przewidziane w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013, z wyjątkiem lasów tropikalnych i subtropikalnych oraz terenów zalesionych terytoriów Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 229/2013 oraz francuskich departamentów zamorskich, w sekcjach 2.1.1–2.1.5 części II niniejszych wytycznych. W celu uzupełnienia unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich, ograniczenia dotyczące potencjalnych beneficjentów nie mają zastosowania do środków w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, takich jak środki w zakresie leśnictwa, które są finansowane wyłącznie z zasobów krajowych, ani do szczególnych środków pomocy określonych w sekcji 2.8 i 2.9 części II niniejszych wytycznych. Niemniej jednak w przypadku inwestycji w technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych oraz rozpoczynanie działalności przez grupy producentów, o których mowa odpowiednio w sekcjach 2.1.5 i 2.7, ograniczenia co do wielkości kwalifikujących się beneficjentów są zawsze stosowane zgodnie z art. 26 i 27 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

2.1. Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów

- (499) Komisja uzna pomoc na inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę rentowności lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (500) Niniejsza sekcja dotyczy pomocy na: zalesianie i tworzenie terenów zalesionych; tworzenie systemów rolno-leśnych; zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych, katastrof, zdarzeń związanych ze zmianą klimatu, działania szkodników i ognisk choroby oraz odtwarzanie lasów, inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych oraz ich wartość dla środowiska tudzież ich potencjał w zakresie łagodzenia zmiany klimatu oraz inwestycje w technologie leśne oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych.
- (501) Unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r. z dnia 3 maja 2011 r.⁽⁸⁴⁾ zachęca do ustanowienia planów urządzenia lasu w celu zapewnienia trwałości leśnictwa, w przypadku gdy dostępne jest finansowanie z funduszy UE. W związku z tym, jeśli wymaga tego rozporządzenie (UE) nr 1305/2013 w odniesieniu do konkretnego działania dotyczącego lasów stanowiącego część programu rozwoju obszarów wiejskich w przypadku gospodarstw powyżej określonego rozmiaru, ustalanego w programie rozwoju obszarów wiejskich lub w inny sposób przez państwa członkowskie, wsparcie uzależnione jest od przedstawienia stosownych informacji na podstawie planu gospodarki leśnej lub równorzędnego instrumentu zgodnego ze zrównoważoną gospodarką leśną zdefiniowaną przez konferencję ministerialną w sprawie ochrony lasów w Europie z 1993 r.⁽⁸⁵⁾ („zrównoważona gospodarka leśna”). Wymogu tego nie stosuje się do pomocy na rzecz leśnictwa na podstawie niniejszych wytycznych, finansowanej wyłącznie z budżetu krajowego.

⁽⁸⁴⁾ Zob. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów „Nasze ubezpieczenie na życie i nasz kapitał naturalny – unijna strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2020 r.”, COM (2011) 244 final.

⁽⁸⁵⁾ Druga ministerialna konferencja na temat ochrony lasów w Europie, 16-17 czerwca 1993, Helsinki, Finlandia, „Resolution H1 - General Guidelines for the Sustainable Management of Forests in Europe”.

Koszty kwalifikowalne

- (502) Kapitału obrotowego nie uznaje się za koszt kwalifikowalny w odniesieniu do inwestycji w sektorze leśnictwa. Następujące wspólne koszty kwalifikowalne poniesione na inwestycje są określone w art. 45 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
- (a) koszty budowy, nabycia, w tym dzierżawy lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; w wyjątkowych i należyście uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska;
 - (b) zakup lub leasing maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danych aktywów;
 - (c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności, przy czym studia wykonalności pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie ponosi się żadnych wydatków określonych w lit. a) i b);
 - (d) zakup lub opracowanie oprogramowania komputerowego i zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
 - (e) koszty opracowania planów urządzenia lasu lub równoważnych instrumentów;
 - (f) inne koszty związane z umowami leasingu, takie jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty pośrednie i opłaty ubezpieczeniowe, nie są zaliczane do kosztów kwalifikowalnych.
- (503) Ponadto cele i charakter środków dotyczących leśnictwa, przewidzianych w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013 określają, jakie działania, w tym jednorazowe interwencje, mogą kwalifikować się do otrzymania pomocy. W celu zapewnienia spójności z rozporządzeniem (UE) nr 1305/2013 koszty kwalifikowalne działań w zakresie leśnictwa realizowanych na mocy niniejszych wytycznych są zgodne z kosztami kwalifikowalnymi odnoszącymi się do szczególnego działania dotyczącego leśnictwa w rozporządzeniu (UE) nr 1305/2013.

2.1.1. *Pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego*

- (504) Komisja uzna pomoc na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Beneficjenci pomocy

- (505) Pomoc na koszty tworzenia i roczne premie może być przyznawana publicznym i prywatnym posiadaczom gruntów i ich stowarzyszeniom.
- (506) Pomoc na zalesianie gruntów należących do organów publicznych lub zalesianie szybko rosnącymi drzewami obejmuje wyłącznie koszty zalesiania. W przypadku gruntów będących własnością państwa pomocy można udzielić tylko jeśli organ zarządzający gruntem jest podmiotem prywatnym lub gminą.

Koszty kwalifikowalne

- (507) Pomoc obejmuje koszty zalesiania i tworzenia terenu zalesionego na gruntach rolniczych i nierolniczych. Pomoc w formie rocznej premii na hektar można przyznać także w celu pokrycia utraconych dochodów z rolnictwa i kosztów utrzymania, w tym wczesnego i późnego oczyszczania, na okres maksymalnie dwunastu lat.
- (508) Pomoc nie może zostać przyznana na sadzenie drzew na zagajniki o krótkiej rotacji, drzewek z przeznaczeniem na choinki świąteczne ani szybko rosnących drzew z przeznaczeniem na produkcję energii. Sadzone gatunki muszą być dostosowane do warunków środowiskowych i klimatycznych danego obszaru i spełniać minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska.

- (509) Następujące minimalne wymagania w zakresie ochrony środowiska naturalnego mają zastosowanie w kontekście zalesiania i tworzenia terenu zalesionego:
- (a) przy wyborze sadzonych gatunków, obszarów i stosowanych metod unika się niewłaściwego zalesiania wrażliwych siedlisk, takich jak torfowiska i tereny podmokłe, oraz negatywnego wpływu na obszary o wysokiej wartości ekologicznej, w tym obszary cenne przyrodniczo na obszarach wiejskich. Na obszarach wyznaczonych w ramach sieci Natura 2000 zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG⁽⁸⁶⁾ i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE⁽⁸⁷⁾ zezwala się wyłącznie na zalesianie zgodne z celami w zakresie zarządzania danymi obszarami oraz uzgodnione z organami państw członkowskich odpowiedzialnymi za wdrażanie programu Natura 2000;
 - (b) przy wyborze gatunków, odmian, ekotypów i pochodzenia drzew uwzględnia się potrzebę zapewnienia odporności na zmianę klimatu i klęski żywiołowe, jak również pedologiczny i hydrologiczny stan danego obszaru oraz potencjalny inwazyjny charakter danych gatunków w warunkach lokalnych, określony przez państwa członkowskie. Beneficjent jest zobowiązany do ochrony lasu i opieki nad nim co najmniej w okresie, w którym wypłacana jest premia z tytułu utraconych dochodów z działalności rolniczej oraz premia na utrzymanie. Obejmuje to, w stosownych przypadkach, pielęgnowanie, przerzedzanie lub wypas w celu dalszego rozwoju lasu oraz regulowanie konkurencji ze strony roślinności zielnej i zapobieganie powstawaniu podszycia niosącego zagrożenie pożarowe. W przypadku gatunków szybko rosnących państwa członkowskie określają minimalne i maksymalne odstępów czasowe przed ściną drzew. Minimalny okres wynosi nie mniej niż 8 lat, a maksymalny okres nie przekracza 20 lat;
 - (c) w przypadkach, gdy ze względu na trudne warunki środowiskowe lub klimatyczne, w tym degradację środowiska, nie można oczekiwać, że sadzenie wieloletnich gatunków drzewiastych doprowadzi do utworzenia pokrywy leśnej zgodnie z definicją zawartą w obowiązującym ustawodawstwie krajowym, państwo członkowskie może zezwolić beneficjentowi na utworzenie innej zadrzewionej powierzchni. Beneficjent zapewnia ten sam poziom opieki i ochrony, jaki ma zastosowanie do lasów;
 - (d) w przypadku działań w zakresie zalesiania, prowadzących do utworzenia lasów o wielkości powyżej określonego progu wyznaczonego przez państwa członkowskie, działania te powinny składać się z:
 - (i) sadzenia wyłącznie gatunków dostosowanych pod względem ekologicznym lub gatunków odpornych na zmianę klimatu na danym obszarze biogeograficznym, co do których nie stwierdzono w ramach oceny skutków, aby miały zagrażać różnorodności biologicznej oraz usługom ekosystemowym czy też mieć negatywny wpływ na zdrowie ludzi; albo
 - (ii) mieszanki gatunków drzew, która obejmuje: przynajmniej 10 % drzew liściastych na obszar lub przynajmniej trzy gatunki lub odmiany drzew, z których najrzadsze pokrywają przynajmniej 10 % obszaru.
- (510) Na obszarach, gdzie zalesianie jest utrudnione ze względu na trudne warunki glebowe i klimatyczne, wsparcia można udzielać na sadzenie innych wieloletnich gatunków drzewiastych, takich jak krzewy lub krzaki dostosowane do warunków lokalnych.
- (511) Zgłoszenie przekazywane Komisji powinno zawierać należyty opis wykazujący zgodność z warunkami określonymi w pkt (509) powyżej oraz uzasadnienie wszelkich zastosowanych odstępstw.

Intensywność pomocy

(512) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.

2.1.2. Pomoc na zakładanie systemów rolno-leśnych

(513) Komisja uzna pomoc na zakładanie systemów rolno-leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

⁽⁸⁶⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7) („dyrektywa siedliskowa”).

⁽⁸⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7) („dyrektywa ptasia”).

- (514) Pomoc może zostać przyznana na ustanowienie systemów użytkowania gruntów, w których drzewa uprawia się w połączeniu z rolnictwem na tym samym gruncie, jak określono w pkt (35)65 niniejszych wytycznych.

Beneficjenci pomocy

- (515) Pomocy można udzielać prywatnym posiadaczom gruntów, gminom i ich stowarzyszeniom.

Koszty kwalifikowalne

- (516) Pomoc obejmuje koszty zakładania, a na pokrycie kosztów utrzymania przez okres maksymalnie pięciu lat może zostać przyznana roczna premia na hektar.
- (517) Państwa członkowskie określają maksymalną liczbę drzew sadzonych na hektar, uwzględniając lokalne warunki glebowe, klimatyczne i środowiskowe, gatunki leśne i potrzebę zagwarantowania zrównoważonego rolniczego wykorzystania gruntów.

Intensywność pomocy

- (518) Pomoc może wynosić do 80 % kwoty kosztów kwalifikowalnych inwestycji w zakładanie systemów rolno-leśnych oraz do 100 % kwoty premii rocznej.

2.1.3. *Pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania szkodników roślin i katastrof oraz na wyrównanie związanych z nimi szkód*

- (519) Komisja uzna pomoc na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania szkodników roślin i katastrof oraz na wyrównanie związanych z nimi szkód za zgodną z wspólnym rynkiem na mocy art. 107 ust. 2 lit. b) lub, w zależności od przypadku, art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Beneficjenci pomocy

- (520) Pomoc może zostać przyznana prywatnym i publicznym posiadaczom lasów i innym podmiotom prawa prywatnego i publicznego oraz ich stowarzyszeniom.

Koszty kwalifikowalne

- (521) Pomoc obejmuje koszty:

- (a) utworzenia infrastruktury ochronnej; w przypadku pasów przeciwpożarowych pomoc może obejmować również pomoc na pokrycie kosztów utrzymania; nie udziela się pomocy na działalność związaną z rolnictwem na obszarach objętych zobowiązaniami rolno-środowiskowymi;
 - (b) lokalnych działań na małą skalę podejmowanych w celu zapobiegania pożarom lub innym zagrożeniom naturalnym, w tym wykorzystywania wypasanych zwierząt;
 - (c) instalowania i modernizowania urządzeń do monitorowania pożarów lasów, występowania szkodników i chorób oraz urządzeń łączności;
 - (d) przywracania potencjału leśnego zniszczonego wskutek pożarów, klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywiołową, innych niekorzystnych zjawisk klimatycznych, działania szkodników roślin, katastrof i zjawisk związanych ze zmianą klimatu.
- (522) W przypadku przywracania potencjału leśnego, o którym mowa w pkt (521)(d), pomoc uzależniona jest od formalnego uznania przez właściwe organy publiczne danego państwa członkowskiego, że wystąpiło wspomniane wcześniej zjawisko i że zjawisko to lub środki podjęte zgodnie z dyrektywą 2000/29/WE w celu zwalczania lub powstrzymania szkodliwych organizmów spowodowały zniszczenie co najmniej 20 % odpowiedniego potencjału leśnego.

- (523) W przypadku pomocy na zapobieganie zniszczeniu lasów przez szkodniki roślin, ryzyko wystąpienia szkodników roślin musi zostać poparte dowodami naukowymi i uznane przez publiczną jednostkę naukową. W stosownych przypadkach zgłoszenie musi zawierać wykaz organizmów szkodliwych, które mogą spowodować rozprzestrzenianie się szkodników roślin.
- (524) Kwalifikujące się operacje muszą być spójne z planem ochrony lasów ustanowionym przez państwa członkowskie. W przypadku gospodarstw rolnych powyżej określonego rozmiaru, który ma być ustalony w programie rozwoju obszarów wiejskich przez państwa członkowskie, jeśli środek jest współfinansowany z EFRROW, pomoc uzależniona jest od przedstawienia stosownych informacji z planu urządzenia lasu lub równoważnego instrumentu zgodnego ze zrównoważoną gospodarką leśną, jak określono na ministerialnej konferencji w sprawie ochrony lasów w Europie w 1993 r., wyszczególniającego cele w zakresie środków zapobiegawczych.
- (525) Do wsparcia związanego z zapobieganiem pożarom lasów kwalifikują się wyłącznie obszary leśne sklasyfikowane zgodnie z planami ochrony lasów ustanowionymi przez dane państwo członkowskie jako obszary wysokiego lub średniego ryzyka występowania pożarów lasów.
- (526) Nie przyznaje się pomocy z tytułu utraty dochodów spowodowanej: pożarami, klęskami żywiołowymi, niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnym z klęską żywiołową, innymi niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi, działaniem szkodników roślin, katastrofami i zjawiskami związanymi ze zmianą klimatu.

Intensywność pomocy

- (527) Pomoc może być przyznana do 100 % kwalifikujących się kosztów.
- (528) Pomoc przyznana na koszty kwalifikowalne, o których mowa w pkt (521)(d), oraz wszelkie inne płatności otrzymane przez beneficjenta, w tym płatności w ramach innych środków krajowych lub unijnych lub też polis ubezpieczeniowych w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowalnych, ogranicza się do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.4. *Pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska*

- (529) Komisja uzna pomoc na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Beneficjenci pomocy

- (530) Pomoc można przyznać osobom fizycznym, prywatnym i publicznym posiadaczom lasów i innym podmiotom prawa prywatnego i publicznego oraz ich stowarzyszeniom.

Koszty kwalifikowalne

- (531) Inwestycje mają na celu realizację zobowiązań w odniesieniu do celów związanych ze środowiskiem, zapewnianiem usług ekosystemowych lub zwiększaniem użyteczności publicznej lasu i gruntów zalesionych na danym obszarze lub zwiększaniem potencjału ekosystemów w zakresie łagodzenia zmiany klimatu, nie wykluczając korzyści gospodarczych w perspektywie długoterminowej.

Intensywność pomocy

- (532) Można przyznać pomoc do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.1.5. *Pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych*

- (533) Komisja uzna pomoc na inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w pozyskiwanie, przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

- (534) Państwa członkowskie muszą wymagać przestrzegania minimalnych norm dotyczących efektywności energetycznej wspieranych inwestycji w infrastrukturę energii odnawialnej, które zużywają lub produkują energię, w przypadku gdy takie normy istnieją na szczeblu krajowym.
- (535) Inwestycje w instalacje, których głównym celem jest produkcja energii elektrycznej z biomasy, nie kwalifikują się do pomocy, chyba że wykorzystywany jest minimalny odsetek energii cieplnej, który ma być określony przez państwa członkowskie.
- (536) Pomoc dla projektów w zakresie bioenergii jest ograniczona do bioenergii, która spełnia odpowiednie kryteria zrównoważonego rozwoju ustanowione w przepisach Unii, między innymi w art. 17 ust. 2-6 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE.

Beneficjenci pomocy

- (537) Pomoc może być przyznawana prywatnym posiadaczom lasów, gminom i ich stowarzyszeniom oraz MŚP na inwestycje. Na terytorium Azorów, Madery, Wysp Kanaryjskich, mniejszych wysp Morza Egejskiego w rozumieniu rozporządzenia (EWG) nr 2019/93 i francuskich departamentów zamorskich pomocy można również udzielać przedsiębiorstwom niebędącym MŚP.

Koszty kwalifikowalne

- (538) Pomoc można przyznać na inwestycje zwiększające potencjał leśny lub związane z pozyskiwaniem, przetwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów leśnych o zwiększonej wartości dodanej.
- (539) Inwestycje związane ze zwiększaniem wartości gospodarczej lasów muszą być uzasadnione w odniesieniu do spodziewanych korzyści dla lasów w co najmniej jednym gospodarstwie oraz mogą obejmować inwestycje w maszyny leśne i praktyki korzystne dla gleb i pozwalające zaoszczędzić zasoby.
- (540) Inwestycje związane z użyciem drewna jako surowca lub źródła energii są ograniczone do wszystkich prac poprzedzających przetwórstwo przemysłowe.

Intensywność pomocy

- (541) Intensywność pomocy nie może przekraczać:
- 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach najbardziej oddalonych;
 - 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
 - 50 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach słabiej rozwiniętych i we wszystkich regionach, w których w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. PKB na mieszkańca był niższy niż 75 % średniej dla UE-25 w okresie referencyjnym, ale których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 75 % średniego PKB w UE-27;
 - 40 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w pozostałych regionach.

2.1.6. Pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa

- (542) Komisja uzna pomoc na inwestycje w infrastrukturę związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem leśnictwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Koszty kwalifikowalne

- (543) Pomoc obejmuje inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe lub wartości niematerialne i prawne, które dotyczą infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem lasów, w tym z dostępem do gruntów leśnych, scalaniem i poprawą jakości gruntów oraz dostawą i oszczędnościami energii i wody.

Intensywność pomocy

- (544) W przypadku: inwestycji nieprodukcyjnych, inwestycji, których wyłącznym celem jest podniesienie wartości środowiskowej lasów oraz inwestycji dotyczących dróg leśnych, które są udostępniane publicznie bezpłatnie i służą wielofunkcyjnym aspektom lasu, intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(545) W przypadku inwestycji zwiększających krótko- lub długoterminowy potencjał gospodarczy lasów, intensywność pomocy ogranicza się do:

- (a) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach najbardziej oddalonych;
- (b) 75 % kwoty kosztów kwalifikowalnych na mniejszych wyspach Morza Egejskiego;
- (c) 50 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w regionach słabiej rozwiniętych i we wszystkich regionach, w których w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r. PKB na mieszkańca był niższy niż 75 % średniej dla UE-25 w okresie referencyjnym, ale których PKB na mieszkańca wynosi powyżej 75 % średniego PKB w UE-27;
- (d) 40 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w pozostałych regionach.

2.2. Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami leśnymi Natura 2000

(546) Komisja uzna pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami leśnymi Natura 2000 za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Beneficjenci pomocy

(547) Pomoc może zostać przyznana prywatnym posiadaczom lasów i stowarzyszeniom prywatnych posiadaczy lasów.

Koszty kwalifikowalne

(548) Pomoc w ramach tego środka przyznawana jest rocznie na hektar lasu w celu wyrównania beneficjentom poniesionych kosztów dodatkowych i dochodów utraconych w wyniku niedogodności na danych obszarach, związanych z wdrażaniem dyrektywy siedliskowej i ptasiej.

(549) Do otrzymania pomocy mogą być uprawnione następujące obszary:

- (a) obszary leśne Natura 2000 wyznaczone zgodnie z dyrektywami siedliskową i ptasią;
- (b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności leśnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy siedliskowej; pod warunkiem że, jeśli środek jest współfinansowany z EFRROW, obszary te w każdym programie rozwoju obszarów wiejskich nie przekraczają 5 % powierzchni wyznaczonych obszarów Natura 2000 objętych jego zasięgiem terytorialnym; w przypadku środków pomocy finansowanych wyłącznie ze środków krajowych, to ostatnie ograniczenie terytorialne nie ma zastosowania.

Kwota pomocy

(550) Pomoc ogranicza się do następujących maksymalnych kwot: maksymalnie 500 EUR na hektar rocznie w początkowym okresie nieprzekraczającym pięciu lat i maksymalnie 200 EUR na hektar rocznie w kolejnych latach. W należycie uzasadnionych przypadkach powyższe maksymalne kwoty można zwiększyć, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy uzasadnić w programach rozwoju obszarów wiejskich lub w innej formie, jeżeli środek jest finansowany wyłącznie z funduszy krajowych.

2.3. Pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów

(551) Komisja uzna pomoc na usługi leśno-środowiskowe i klimatyczne oraz ochronę lasów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(552) Pomoc w ramach tego środka przyznawana jest na hektar lasu. W przypadku gospodarstw leśnych powyżej określonego progu, który ma zostać ustalony przez państwa członkowskie w programach rozwoju obszarów wiejskich, pomoc uzależniona jest od przedstawienia stosownych informacji z planu urzędzenia lasu lub równoważnego instrumentu zgodnego ze zrównoważoną gospodarką leśną, jak określono na ministerialnej konferencji w sprawie ochrony lasów w Europie w 1993 r.

- (553) Pomoc obejmuje jedynie dobrowolne zobowiązania, wykraczające poza odpowiednie obowiązkowe wymogi ustanowione w krajowej ustawie dotyczącej leśnictwa lub w innym właściwym ustawodawstwie krajowym. W przypadku środków rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW odpowiedni obowiązkowy wymóg powinien być jasno określony i opisany w programie rozwoju obszarów wiejskich. W przypadku środków pomocy finansowanych wyłącznie ze środków krajowych odpowiedni obowiązkowy wymóg powinien być jasno określony i opisany w zgłoszeniu pomocy państwa przekazywanym Komisji.
- (554) Zobowiązania podejmowane są na okres od pięciu do siedmiu lat. Jeśli jednak jest to konieczne i należyte uzasadnione, w odniesieniu do konkretnych rodzajów zobowiązań państwa członkowskie mogą wyznaczyć dłuższy okres. W przypadku środków rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW należy sprecyzować to w programie rozwoju obszarów wiejskich. W przypadku środków pomocy finansowanych wyłącznie ze środków krajowych należy wskazać je w zgłoszeniu pomocy państwa.
- (555) W stosownych przypadkach przestrzega się przepisów dotyczących płatności obszarowych określonych w art. 47 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 oraz odpowiednich przepisów zawartych w jego akcie delegowanym.

Beneficjenci pomocy

- (556) Pomoc może zostać przyznana publicznym i prywatnym posiadaczom lasów i innym podmiotom prawa prywatnego i publicznego oraz ich stowarzyszeniom. W przypadku lasów będących własnością państwa pomocy można udzielić tylko jeśli organ zarządzający takim lasem jest podmiotem prywatnym lub gminą.
- (557) Do pomocy na ochronę i promowanie genetycznych zasobów leśnych w ramach operacji nieobjętych innymi środkami niniejszej sekcji kwalifikują się podmioty publiczne i prywatne.

Koszty kwalifikowalne i sposoby pomocy

- (558) Pomoc wyrównuje beneficjentom całość lub część poniesionych dodatkowych kosztów i dochodów utraconych w wyniku podjętych zobowiązań. Jeśli jest to konieczne, może również obejmować koszty transakcyjne do wartości maksymalnie 20 % premii pomocy wypłaconej z tytułu zobowiązań leśno-środowiskowych.
- (559) W należyte uzasadnionych przypadkach w odniesieniu do operacji dotyczących ochrony środowiska pomoc może być przyznana w formie płatności zryczałtowanej lub jednorazowej na jednostkę w odniesieniu do zobowiązań dotyczących rezygnacji z komercyjnego użytkowania drzew i lasów; jest ona obliczana na podstawie dodatkowych poniesionych kosztów i utraconych dochodów.
- (560) Pomocy można udzielić na zachowanie i promowanie genetycznych zasobów leśnych w ramach operacji nieobjętych przepisami powyższych punktów tej sekcji.
- (561) Operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych w leśnictwie obejmują:
- działania celowe: działania wspierające ochronę ex situ i in situ, opis, gromadzenie i wykorzystanie zasobów genetycznych w leśnictwie, łącznie z internetowymi wykazami zasobów genetycznych obecnie zachowanych in situ wraz z ochroną w gospodarstwie leśnym oraz wykazy zbiorów ex situ i bazy danych;
 - działania wspólne: działania wspierające wymianę informacji między właściwymi organizacjami w państwach członkowskich zmierzające do ochrony, opisu, gromadzenia i wykorzystania zasobów genetycznych w unijnym leśnictwie;
 - działania towarzyszące: działania informacyjne, działania w zakresie upowszechniania wiedzy oraz działania doradcze na rzecz organizacji pozarządowych i innych odpowiednich zainteresowanych stron, szkolenia i przygotowywanie sprawozdań technicznych.

Kwota pomocy

- (562) Pomoc, z wyjątkiem pomocy na operacje dotyczące zachowania zasobów genetycznych, o których mowa w pkt (560), musi być ograniczona do maksymalnej kwoty 200 EUR na hektar rocznie. W należyte uzasadnionych przypadkach kwotę tę można zwiększyć, uwzględniając szczególne okoliczności, które należy uzasadnić w programach rozwoju obszarów wiejskich lub w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.
- (563) W przypadku ochrony genetycznych zasobów leśnych, pomoc musi być ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.4. Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym

- (564) Komisja uzna pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (565) Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne na rzecz osób działających w sektorze leśnym powinna być zgodna z mającymi zastosowanie odpowiednimi warunkami określonymi w sekcji 1.1.10.1 części II, z wyjątkiem warunków określonych w pkt (294), maksymalnej kwoty pomocy zawartej w pkt (298) i możliwości wypłacenia pomocy bezpośrednio beneficjentowi w pkt (296).
- (566) Pomoc może obejmować krótkoterminowe wymiany osób zarządzających lasami i wizyty w lasach.
- (567) Czas trwania i zakres krótkoterminowych systemów wymian osób zarządzających lasami i wizyt w lasach musi być określony – w przypadku działań współfinansowanych z EFRROW – w programie rozwoju obszarów wiejskich, a w przypadku programów finansowanych na szczeblu krajowym – w zgłoszeniu przekazywanym Komisji. Takie programy i wizyty powinny dotyczyć w szczególności metod lub technologii zrównoważonej gospodarki leśnej, rozwoju nowych możliwości biznesowych i nowych technologii, a także poprawy odporności lasów.

2.5. Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym

- (568) Komisja uzna pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (569) Pomoc na usługi doradcze w sektorze leśnym dla posiadaczy lasów jest przyznawana zgodnie z mającymi zastosowanie odpowiednimi warunkami określonymi w pkt 1.1.10.2 części II niniejszych wytycznych, z zastrzeżeniem następujących dodatkowych przepisów dotyczących leśnictwa.

Koszty kwalifikowalne

- (570) Pomoc przyznaje się, aby ułatwić posiadaczom lasów korzystanie z usług doradczych dotyczących poprawy efektywności gospodarczej i środowiskowej ich gospodarstw, przedsiębiorstw lub inwestycji, a także zwiększenia ich przyjazności dla klimatu oraz ich odporności na zmianę klimatu.
- (571) Doradztwo dla posiadaczy lasów obejmuje co najmniej odpowiednie obowiązki na mocy dyrektyw siedliskowej, ptasiej i ramowej dyrektywy wodnej. Może obejmować również kwestie związane z efektywnością gospodarczą i środowiskową gospodarstwa leśnego.

2.6. Pomoc na współpracę w sektorze leśnym

- (572) Komisja uzna pomoc na współpracę w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (573) Pomoc na współpracę z udziałem co najmniej dwóch podmiotów w sektorze leśnym lub w sektorze leśnym i sektorze rolnym musi być przyznawana zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 1.1.11 części II.
- (574) W odniesieniu do sektora leśnego stosuje się następujące przepisy dodatkowe.

Koszty kwalifikowalne i intensywność pomocy

- (575) Bez uszczerbku dla kosztów, o których mowa w sekcji 1.1.11 części II niniejszych wytycznych, pomoc na współpracę w sektorze leśnym może również dotyczyć opracowywania planów urządzenia lasu lub równoważnych instrumentów.
- (576) Koszty bezpośrednie, o których mowa w pkt (321)(d), i koszty bezpośrednie określonych projektów związanych z realizacją planu urządzenia lasu lub równoważnego instrumentu muszą być ograniczone do kosztów kwalifikowalnych i maksymalnych poziomów intensywności pomocy inwestycyjnej w sektorze leśnym, jak określono w sekcji 2.1 części II niniejszych wytycznych dotyczącej pomocy inwestycyjnej.
- (577) Pomoc na współpracę w sektorze leśnym może też dotyczyć pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw przy zrównoważonej produkcji biomasy do wykorzystania w produkcji energii i procesach przemysłowych zgodnie z rozdziałem 3.10 części II niniejszych wytycznych.

2.7. Pomoc na rozpoczynanie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym

- (578) Komisja uzna pomoc na rozpoczynanie działalności dla grup i organizacji producentów w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (579) Do objęcia pomocą mogą kwalifikować się jedynie te grupy lub organizacje producentów, które zostały oficjalnie uznane przez właściwy organ danego państwa członkowskiego na podstawie przedłożonego biznesplanu. Pomoc przyznaje się pod warunkiem zobowiązania się przez państwo członkowskie do sprawdzenia, czy cele określone w biznesplanie zostały osiągnięte w ciągu pięciu lat od dnia uznania grupy lub organizacji producentów.
- (580) Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki zatwierdzane w ramach grupy lub organizacji producentów są zgodne z odpowiednimi przepisami prawa konkurencji, a w szczególności z art. 101 i 102 Traktatu.
- (581) Pomocy nie przyznaje się:
- (a) organizacjom producentów, jednostkom lub organom, takim jak spółki czy spółdzielnie, których celem jest zarządzanie jednym gospodarstwem leśnym lub większą ich liczbą, a które w związku z tym w praktyce są indywidualnymi producentami;
 - (b) innym zrzeszeniom w sektorze leśnym, które podejmują w gospodarstwach swoich członków działania takie jak wzajemne wsparcie i usługi w zakresie zarządzania lasem bez angażowania się we wspólne dostosowywanie podaży do rynku.

Beneficjenci pomocy

- (582) Pomoc ogranicza się do grup i organizacji producentów, które są MŚP. Komisja nie zatwierdzi pomocy państwa dla dużych przedsiębiorstw, na pokrycie kosztów objętych zakresem niniejszej sekcji.
- (583) Alternatywą dla pomocy przyznawanej grupom lub organizacjom producentów może być pomoc w wysokości sięgającej takiej samej ogólnej kwoty, przyznawana bezpośrednio producentom w celu wyrównania ich wkładu w koszty działalności grup lub organizacji w pierwszych pięciu latach po ich utworzeniu.

Koszty kwalifikowalne

- (584) Koszty kwalifikowalne obejmują koszty najmu odpowiednich pomieszczeń, zakupu sprzętu biurowego, w tym sprzętu komputerowego i oprogramowania, koszty personelu administracyjnego, koszty pośrednie oraz opłaty prawne i administracyjne. W przypadku zakupu pomieszczeń, koszty kwalifikowalne muszą ograniczać się do kosztów najmu po stawkach rynkowych.
- (585) Pomoc musi być udzielana w postaci zryczałtowanej, w formie rocznych rat przez pierwszych pięć lat od daty oficjalnego uznania grupy lub organizacji producentów przez właściwy organ na podstawie biznesplanu.
- (586) Państwa członkowskie wypłacają ostatnią ratę wyłącznie po potwierdzeniu prawidłowej realizacji biznesplanu.

Intensywność pomocy

- (587) Intensywność pomocy wynosi do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (588) Łączna kwota pomocy musi być ograniczona do 500 000 EUR. Pomoc musi mieć charakter degresywny.

2.8. Inne rodzaje pomocy dla sektora leśnego na rzecz realizacji celów w zakresie ekologii, ochrony i rekreacji

- (589) Zgodnie ze swoją polityką w okresie od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., w celu współdziałania w utrzymaniu i poprawie stanu lasów oraz wspieraniu ich funkcji ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych Komisja uzna, iż środki pomocy państwa, których głównym celem jest utrzymanie, poprawa lub przywrócenie ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowia ekosystemu leśnego są zgodne z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnione są następujące warunki.
- (590) Państwa członkowskie powinny wykazać, że zastosowane środki przyczynią się do zachowania i poprawy ekologicznych, ochronnych i rekreacyjnych funkcji lasów, różnorodności biologicznej i zdrowego ekosystemu leśnego.
- (591) Na podstawie niniejszej sekcji nie można przyznawać pomocy na rzecz przemysłu leśnego lub dla pozyskiwania drewna do celów komercyjnych, transportu lub przetwarzania drewna bądź innych zasobów leśnych na produkty albo w celu wytwarzania energii elektrycznej. Nie można przyznać pomocy na wycinkę, której głównym celem jest ekonomicznie opłacalne pozyskanie drewna, lub na odnowę drzewostanu w miejscach, gdzie ścięte drzewa zostały zastąpione takimi samymi drzewami.

Intensywność pomocy

- (592) Pomoc w odniesieniu do wszystkich środków opisanych w niniejszej sekcji może zostać przyznana w wysokości do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

Beneficjenci pomocy

- (593) Pomoc może być przyznana przedsiębiorstwom działającym w sektorze leśnym.

2.8.1. Pomoc na szczególne działania i interwencje w sektorze leśnym, której głównym celem jest utrzymanie lub przywrócenie ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu

- (594) Komisja uzna pomoc na sadzenie, przycinanie, przeredzanie i wycinkę drzew oraz innej roślinności w istniejących lasach, usuwanie leżących drzew i koszty planowania takich działań za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny i wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych, i jeżeli głównym celem takich działań jest przyczynianie się do zachowania lub przywrócenia ekosystemu leśnego i bioróżnorodności lub tradycyjnego krajobrazu.

2.8.2. Pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym

- (595) Komisja uzna pomoc na utrzymanie i poprawę jakości gleby oraz zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(596) Pomoc może zostać udzielona na utrzymanie i poprawę jakości gleby w lasach, oraz na zapewnienie równomiernego i zdrowego wzrostu drzew.

(597) Środki mogą obejmować użyźnianie gleby i inne działania w celu zachowania jej naturalnej równowagi, zmniejszenie nadmiernego zagęszczenia roślinności i zapewnienie wystarczającej retencji wody oraz prawidłowego odwadniania. Państwa członkowskie powinny wykazać, że zastosowane środki nie spowodują zmniejszenia różnorodności biologicznej, wymywania substancji użyźniających, ani nie będą niekorzystnie wpływać na naturalne ekosystemy wodne bądź strefy ochronne ujęć wody.

(598) Pomoc może obejmować koszty planowania takich działań.

2.8.3. *Przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym*

(599) Komisja uzna pomoc na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(600) Pomoc można przyznać na przywracanie i utrzymanie naturalnych ścieżek, elementów i cech krajobrazu oraz siedlisk przyrodniczych zwierząt, w tym na koszty planowania.

(601) Środki mające na celu realizację dyrektyw siedliskowej i ptasiej są wyłączone z tego rodzaju pomocy, gdyż należy je wprowadzać zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 2.2 części II niniejszych wytycznych.

2.8.4 *Pomoc na utrzymanie dróg w celu zapobiegania pożarom lasów*

(602) Komisja uzna pomoc na utrzymanie dróg za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(603) Pomoc na utrzymanie dróg powinna mieć na celu zapobieganie pożarom lasów. Związek między celem pomocy i utrzymaniem dróg powinien być wykazany w zgłoszeniu przekazywanym Komisji.

2.8.5. *Pomoc na naprawienie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo*

(604) Komisja uzna pomoc na naprawienie szkód spowodowanych w lasach przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(605) W odniesieniu do sektora leśnego zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo obejmują zwierzęta chronione zgodnie z definicją w pkt (35)28 i gatunki podlegające szczególnym przepisom prawa krajowego, w przypadku których istnieje udokumentowane zainteresowanie zachowaniem populacji danego gatunku.

(606) Od beneficjentów wymagany jest minimalny wkład w celu zmniejszenia ryzyka zakłócenia konkurencji i zapewnienia bodźca do minimalizowania ryzyka. Wkład ten musi mieć formę racjonalnych środków zapobiegawczych, takich jak ogrodzenia tam gdzie to możliwe, proporcjonalnych do ryzyka spowodowania przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo szkód na danym obszarze leśnym. Jeśli nie ma możliwości zastosowania racjonalnych środków zapobiegawczych, aby można było uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym, zainteresowane państwo członkowskie musi w zgłoszeniu przekazywanym Komisji wykazać niemożność podjęcia takich środków zapobiegawczych.

(607) Konieczne jest ustalenie bezpośredniego związku przyczynowego między poniesionymi szkodami a zachowaniem zwierząt.

(608) Programy pomocy dotyczące konkretnego wydarzenia powodującego szkodę należy ustanowić w terminie trzech lat od daty jego wystąpienia. Pomoc wypłacana jest w ciągu czterech lat od tej daty.

(609) Szkody oblicza się na poziomie poszczególnych beneficjentów.

Koszty kwalifikowalne

- (610) Koszty kwalifikowalne to koszty szkód poniesionych bezpośrednio w wyniku wydarzenia powodującego szkodę, oszacowane przez organ publiczny, niezależnego rzeczoznawcę uznanego przez organ przyznający pomoc lub zakład ubezpieczeń.
- (611) Szkody mogą obejmować:
- (a) uszkodzenia żywych drzew. Pomoc może być przyznawana w celu wyrównania strat w zniszczonym drzewostanie i przywrócenia wartości rynkowej drzewostanu zniszczonego przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo. Przy obliczaniu wartości rynkowej strat drzewostanu można uwzględnić potencjalny wzrost zniszczonego drzewostanu przed osiągnięciem normalnego wieku wyrębu.
 - (b) inne koszty poniesione przez beneficjenta z powodu wydarzenia powodującego szkodę, takie jak środki leczenia, w tym przygotowanie gleby do ponownego sadzenia oraz produkty, narzędzia i materiały konieczne do takich działań;
 - (c) szkody materialne dotyczące następujących aktywów: sprzęt leśniczy, maszyny i budynki. Obliczenie szkód materialnych opiera się na kosztach naprawy lub wartości ekonomicznej przedmiotowych aktywów przed wydarzeniem powodującym szkodę. Nie powinny one przekroczyć kosztu naprawy lub zmniejszenia godziwej wartości rynkowej spowodowanego tym wydarzeniem, tzn. różnicy między wartością majątku w okresie bezpośrednio poprzedzającym wydarzenie powodujące szkodę i w okresie bezpośrednio po nim następującym.
- (612) Kwotę tę należy zmniejszyć o wszelkie koszty nieponiesione z powodu wydarzenia powodującego szkodę, które w innym przypadku zostałyby poniesione przez beneficjenta.
- (613) Środki zapobiegawcze w odniesieniu do szkód powodowanych przez zwierzęta w lasach mogą być wspierane na podstawie sekcji 2.1.4 części II niniejszych wytycznych, jako ochrona siedlisk i działania związane z różnorodnością biologiczną.
- (614) Pomoc na zlikwidowanie szkód w lasach spowodowanych przez zwierzęta o statusie regulowanym przez prawo krajowe może być przyznana w przypadku spełnienia warunków określonych w pkt 2.1.3.

Intensywność pomocy

- (615) Rekompensata może wynieść do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- (616) Pomoc i wszelkie inne otrzymane płatności na wyrównanie szkód, w tym płatności w ramach środków krajowych lub unijnych czy też polis ubezpieczeniowych jest ograniczona do 100 % kosztów kwalifikowalnych.

2.8.6. *Pomoc na ustanowienie planów urządzenia lasu*

- (617) Komisja uzna pomoc na ustanowienie planów urządzenia lasu za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do sekcji 2.8 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (618) Ponieważ polityka rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014-2020 ustanawia plany urządzenia lasu lub równoważne instrumenty jako warunek wstępny kwalifikowania się do otrzymania pomocy w ramach wielu środków, aby wspomóc osiągnięcie celów w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, Komisja utrzymuje swoją obecną politykę, zgodnie z którą można przyznać pomoc na ustanowienie planów urządzenia lasu.
- (619) Pomoc musi być zgodna z warunkami pomocy na usługi doradcze w sektorze leśnym, jak ustanowiono w pkt (288), (289), (299) i (303)–(306) części II.

2.9 **Pomoc w sektorze leśnym dostosowana do środków pomocy dla rolnictwa**

- (620) W przeszłości Komisja sformułowała swoją politykę, iż w przypadku szczególnych środków pomocy, które w mniejszym stopniu zakłócają konkurencję, zasady są wspólne dla sektora rolnego i leśnego.

- (621) W związku z tendencją do dostosowywania polityki rolnej i leśnej, w przypadku gdy pomoc uważana jest za mniej zakłócającą konkurencję, Komisja uzna pomoc na badania i rozwój w sektorze leśnym i pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnione będą szczególne warunki określone w tych sekcjach.
- (622) Maksymalna intensywność pomocy ograniczona jest do 100 % kosztów kwalifikowalnych.
- 2.9.1 *Pomoc na badania i rozwój w sektorze leśnym*
- (623) Komisja uzna pomoc na badania i rozwój w sektorze leśnym za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, warunek określony w sekcji 2.9 oraz poniższe warunki.
- (624) Wspierany projekt leży w interesie wszystkich przedsiębiorstw działających w danych sektorach lub podsektorach leśnych.
- (625) Przed terminem rozpoczęcia realizacji wspieranego projektu w internecie publikowane są następujące informacje:
- (a) o planowanej realizacji wspieranego projektu;
 - (b) cele wspieranego projektu;
 - (c) przybliżona data opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
 - (d) miejsce opublikowania oczekiwanych rezultatów wspieranego projektu;
 - (e) zaznaczenie, że rezultaty wspieranego projektu są dostępne nieodpłatnie dla wszystkich przedsiębiorstw działających w danym sektorze lub podsektorze leśnym.
- (626) Wyniki projektu objętego pomocą są dostępne w internecie począwszy od daty zakończenia takiego projektu lub od daty podania wszelkich informacji dotyczących takich wyników członkom jakiegokolwiek organizacji, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Wyniki są dostępne w internecie przez okres co najmniej pięciu lat od daty zakończenia projektu objętego pomocą.
- (627) Pomoc udzielana jest bezpośrednio organizacji prowadzącej badania i upowszechniającej wiedzę i nie obejmuje świadczenia pomocy na rzecz przedsiębiorstw działających w sektorze leśnym w oparciu o ceny produktów leśnych.

Koszty kwalifikowalne

- (628) Pomoc ogranicza się do następujących kosztów kwalifikowalnych:
- (a) koszty personelu związane z badaczami, technikami i pozostałym personelem pomocniczym w zakresie, w jakim pracują oni przy danym projekcie;
 - (b) koszty aparatury i sprzętu w zakresie i przez okres, w jakim są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeśli aparatura i sprzęt nie są wykorzystywane na potrzeby projektu przez cały okres ich użytkowania, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości;
 - (c) koszty budynków i gruntów w zakresie i przez okres, w jakich są one wykorzystywane na potrzeby projektu. Jeżeli chodzi o budynki, za koszty kwalifikowalne uznaje się tylko koszty amortyzacji odpowiadające okresowi realizacji projektu obliczone na podstawie powszechnie przyjętych zasad rachunkowości. W przypadku gruntów kosztami kwalifikowalnymi są koszty przekazania na zasadach handlowych lub faktycznie poniesione koszty kapitałowe;
 - (d) koszty badań wykonywanych na podstawie umowy, wiedzy i patentów zakupionych lub użytkowanych na podstawie licencji udzielonej przez źródła zewnętrzne na warunkach pełnej konkurencji oraz koszty doradztwa i równorzędnych usług wykorzystywanych wyłącznie na potrzeby projektu;
 - (e) dodatkowe koszty ogólne i inne koszty operacyjne, w tym koszty materiałów, dostaw i podobnych produktów, poniesione bezpośrednio w wyniku realizacji projektu.

2.9.2 Pomoc na scalanie gruntów leśnych

- (629) Komisja uzna pomoc na scalanie gruntów leśnych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, warunek określony w sekcji 2.9 oraz poniższe warunki.

Koszty kwalifikowalne

- (630) Koszty kwalifikowalne ogranicza się do rzeczywiście poniesionych kosztów prawnych, administracyjnych i kosztów badań związanych ze scalaniem gruntów.

Rozdział 3. Środki pomocy na obszarach wiejskich współfinansowane przez EFFROW lub przyznane jako dodatkowe finansowanie krajowe na takie współfinansowane środki

Przepisy wspólne stosowane w odniesieniu do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych

- (631) Pomoc na mocy rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych powinna spełniać następujący wspólny warunek: pomoc musi być przyznana w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i zgodnie z nim, jako pomoc współfinansowana z EFFROW lub jako dodatkowe krajowe finansowanie takiej pomocy.
- (632) Przepisy zawarte w rozdziale 3 są bez uszczerbku dla możliwości przyznania pomocy państwa dla obszarów wiejskich zgodnie z zasadami Unii obowiązującymi we wszystkich sektorach bądź w sektorach handlu i przemysłu.
- (633) W odniesieniu do inwestycji na podstawie sekcji 3.1, 3.2, 3.6 i 3.10 rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych, pomoc musi spełniać następujące wspólne przepisy określone w pkt (634)–(639).
- (634) Inwestycje w oszczędność energii i energię ze źródeł odnawialnych są wyłączone z zakresu rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych. Taka pomoc musi być zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego i energii na lata 2014–2020, chyba że jest zwolniona z obowiązku zgłaszania.

Koszty kwalifikowalne w odniesieniu do inwestycji wchodzących w zakres rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych

- (635) Koszty kwalifikowalne w odniesieniu do środków pomocy inwestycyjnej wchodzących w zakres rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych są ograniczone do następujących kosztów:
- (a) koszty budowy, nabycia, w tym dzierżawy lub modernizacji nieruchomości, przy czym grunty kwalifikują się jedynie w zakresie nieprzekraczającym 10 % łącznych kosztów kwalifikowalnych danej operacji; jednak w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach można dopuścić wyższy odsetek w odniesieniu do operacji związanych z ochroną środowiska;
 - (b) zakup lub leasing maszyn i urządzeń do wartości rynkowej danych aktywów;
 - (c) ogólne koszty związane z wydatkami, o których mowa w pkt (635) lit. a) i b), takie jak honoraria architektów, inżynierów i opłaty za konsultacje, opłaty za doradztwo w zakresie zrównoważenia środowiskowego i gospodarczego, w tym studia wykonalności; studia wykonalności; pozostają wydatkami kwalifikowalnymi, nawet jeśli na podstawie ich rezultatów nie dokonuje się żadnych wydatków, o których mowa w pkt (635) lit. a) i b);
 - (d) inwestycje w następujące wartości niematerialne: zakup lub opracowanie oprogramowania komputerowego i zakup patentów, licencji, praw autorskich i znaków towarowych;
- (636) Kosztów innych niż wymienione w pkt (635), związanych z umowami leasingu, takich jak marża leasingodawcy, koszty refinansowania odsetek, koszty bieżące i opłaty ubezpieczeniowe, nie zalicza się do kosztów kwalifikowalnych.

- (637) Kapitału obrotowego nie uznaje się za koszt kwalifikowalny na podstawie rozdziału 3 części II.

Intensywność pomocy w odniesieniu do środków inwestycyjnych na podstawie rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych

(638) Intensywność pomocy nie może przekraczać:

(a) w regionach słabiej rozwiniętych:

- (i) 50 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w regionach, w których PKB na mieszkańca jest niższy od 45 % średniej w UE-27;
- (ii) 35 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w regionach, w których PKB na mieszkańca wynosi od 45 % do 60 % średniej w UE-27;
- (iii) 25 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji w regionach, w których PKB na mieszkańca jest niższy od 60 % średniej w UE-27;

(b) w regionach najbardziej oddalonych: maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w lit. (a) można zwiększyć o maksymalnie 20 punktów procentowych w regionach najbardziej oddalonych, w których PKB na mieszkańca wynosi 75 % średniej UE-27 lub mniej, lub o maksymalnie 10 punktów procentowych w pozostałych regionach najbardziej oddalonych;

(c) na obszarach „c”:

- (i) 15 % kwoty kosztów kwalifikowalnych w przypadku inwestycji na obszarach o niewielkim zaludnieniu oraz w regionach NUTS 3 lub częściach regionów NUTS 3 graniczących na lądzie z państwem spoza EOG lub Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA);
- (ii) 10 % kwoty kosztów kwalifikowalnych na inwestycje na nieokreślonych z góry obszarach „c”;
- (iii) na byłych obszarach „a” na okres od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2017 r. poziomy intensywności pomocy można zwiększyć o maksymalnie 5 punktów procentowych.
- (iv) jeśli obszar „c” sąsiaduje z obszarem „a”, maksymalną intensywność pomocy w regionach NUTS 3 lub częściach regionów NUTS 3 w tym obszarze „c”, które przylegają do obszaru „a”, można w razie konieczności zwiększyć, tak aby różnica między poziomami intensywności w obu obszarach nie przekraczała 15 punktów procentowych;

(d) z wyjątkiem pomocy przyznanej na rzecz dużych projektów inwestycyjnych, maksymalne poziomy intensywności pomocy określone w pkt (a)–(c) powyżej można zwiększyć o maksymalnie 10 punktów procentowych dla średnich przedsiębiorstw oraz o 20 punktów procentowych dla małych przedsiębiorstw oraz mikroprzedsiębiorstw;

(e) na wszystkich pozostałych obszarach: 10 % kwoty kwalifikowalnych kosztów inwestycji w przypadku średnich przedsiębiorstw i 20 % kwoty kwalifikowalnych kosztów inwestycji dla mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw;

(f) maksymalna intensywność pomocy na duże projekty inwestycyjne musi zostać zredukowana do dostosowanej kwoty pomocy, jak określono w pkt (35) niniejszych wytycznych.

(639) Indywidualna pomoc inwestycyjna przyznawana w ramach zgłoszonego programu jest uzależniona od dopełnienia obowiązku zgłoszenia na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli pomoc ze wszystkich źródeł przekracza próg powodujący obowiązek zgłoszenia, jak określono w pkt (37) lit. c).

3.1. Pomoc na inwestycje dotyczące przetwarzania produktów rolnych na produkty nierolne, produkcji bawełny lub inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej

(640) Komisja uzna pomoc na inwestycje dotyczące przetwarzania produktów rolnych na produkty nierolne, produkcji bawełny lub inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej za zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(641) Pomoc w ramach tego środka obejmuje inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne.

(642) Niniejsza sekcja ma zastosowanie do pomocy w odniesieniu do:

- (a) przetwarzania produktów rolnych, gdy w wyniku procesu produkcyjnego powstaje produkt nierolny;
- (b) produkcji bawełny, w tym do odziarniania;
- (c) inwestycji w działalność pozarolniczą; pomocy udziela się rolnikom lub członkom gospodarstwa rolnego, którzy różnicują działalność w kierunku działalności pozarolniczej, oraz mikroprzedsiębiorstwom i małym przedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym na obszarach wiejskich.

3.2. **Pomoc na podstawowe usługi i odnowę wsi na obszarach wiejskich**

(643) Komisja uzna pomoc na podstawowe usługi⁽⁸⁸⁾ i odnowę wsi na obszarach wiejskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) i d) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(644) Pomoc w ramach tego środka obejmuje:

- (a) sporządzanie i aktualizowanie planów rozwoju gmin i wsi na obszarach wiejskich i ich podstawowych usług oraz planów ochrony obszarów Natura 2000 i innych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej i planów zarządzania nimi;
- (b) inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, jak określono w pkt (35)48, z wyłączeniem inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych i w oszczędzanie energii oraz infrastrukturę szerokopasmową;
- (c) inwestycje w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej z nimi infrastruktury;
- (d) przeznaczone do użytku publicznego inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, informację turystyczną i małą infrastrukturę turystyczną;
- (e) badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej;
- (f) inwestycje ukierunkowane na przeniesienie działalności i przebudowę budynków lub innych instalacji położonych w osadach wiejskich lub w ich pobliżu, mające na celu poprawę jakości życia lub poprawę wyników osady w zakresie oddziaływania na środowisko.

(645) Inwestycje w ramach tego środka kwalifikują się do pomocy, jeżeli odpowiednie operacje wdrażane są zgodnie z planami rozwoju gmin i wsi na obszarach wiejskich i ich podstawowymi usługami, o ile takie plany istnieją, oraz są spójne ze wszystkimi odpowiednimi strategiami rozwoju lokalnego.

(646) Pomoc, o której mowa w pkt (644) lit. (e), przyznawana jest na zachowanie dziedzictwa, które zostało formalnie uznane za dziedzictwo kulturowe lub naturalne przez właściwe organy publiczne państwa członkowskiego.

⁽⁸⁸⁾ Artykuły 107, 108 i 109 Traktatu mają zastosowanie do pomocy na podstawowe usługi na obszarach wiejskich, w zakresie, w jakim stanowi ona pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, uwzględniając również interpretację pojęcia pomocy państwa przedstawioną w przyszłym zawiadomieniu Komisji w sprawie pojęcia pomocy.

Koszty kwalifikowalne

(647) Do uzyskania pomocy kwalifikują się następujące koszty:

- (a) koszty sporządzenia i aktualizacji planów rozwoju obszarów wiejskich i terenów o wysokiej wartości przyrodniczej oraz planów zarządzania nimi oraz ich podstawowych usług;
- (b) koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne i prawne;
- (c) koszty opracowania badań związanych z dziedzictwem kulturowym i przyrodniczym wsi, krajobrazem wiejskim i miejscami o wysokiej wartości przyrodniczej; koszty związane z działaniami w zakresie świadomości środowiskowej;
- (d) do pomocy, o której mowa w pkt (644) lit. (e), mogą też kwalifikować się koszty prac remontowo-budowlanych.

Intensywność pomocy

(648) Intensywność pomocy w odniesieniu do działań, o których mowa w pkt (644) lit. (a) i (b), nie może przekroczyć 100 % kosztów kwalifikowalnych.

(649) Intensywność pomocy w odniesieniu do działań, o których mowa w pkt (644) lit. (c), (d) i (e), nie może przekroczyć 100 % kosztów kwalifikowalnych. Przychody netto odlicza się od kosztów kwalifikowalnych ex ante albo poprzez mechanizm wycofania.

(650) Intensywność pomocy w odniesieniu do działań, o których mowa w pkt (644) lit. (f) nie może przekroczyć następujących kwot:

- (a) w przypadkach, gdy przeniesienie działalności lub przebudowa budynków lub innych instalacji polega na rozbiórce, przeniesieniu i ponownym montażu istniejących instalacji, 100 % faktycznie poniesionych kosztów takich działań;
- (b) w przypadkach, gdy w wyniku przeniesienia działalności lub przebudowy budynków lub innych instalacji, oprócz rozbiórki, przemieszczenia i montażu istniejących instalacji, o których mowa w pkt (650) lit. (a), następuje modernizacja tych instalacji lub zwiększenie zdolności produkcyjnych, wówczas do kosztów modernizacji instalacji lub zwiększenia zdolności produkcyjnych stosuje się poziomy intensywności pomocy inwestycyjnej określone w pkt (638).

(651) Do celów pkt (650) lit. (b) zwykłego zastąpienia istniejącego budynku czy instalacji nowym odtworzonym budynkiem lub instalacją bez gruntownej zmiany produkcji lub stosowanej technologii nie uznaje się za działanie związane z modernizacją.

3.3. Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich

(652) Komisja uzna pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(653) Pomoc może być przyznawana rolnikom lub członkom gospodarstwa rolnego różnicującym działalność w kierunku działalności pozarolniczej, mikroprzedsiębiorstwom i małym przedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym na obszarach wiejskich. Pomocy na tworzenie usług z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym, usług zastępowania rolników i doradztwa w zakresie prowadzenia gospodarstwa rolnego, jak również usług doradczych w zakresie leśnictwa, w tym systemu doradztwa rolniczego, o którym mowa w art. 12–14 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013, można również udzielać średnim i dużym przedsiębiorstwom na obszarach wiejskich;

(654) Pomoc uzależniona jest od przedłożenia biznesplanu. Wdrożenie biznesplanu musi rozpocząć się w terminie dziewięciu miesięcy od dnia wydania decyzji o przyznaniu pomocy.

(655) Biznesplan zawiera co najmniej:

- (a) opis początkowej sytuacji gospodarczej beneficjenta ubiegającego się o pomoc;
- (b) cele pośrednie i końcowe dotyczące rozwoju nowej działalności beneficjenta;
- (c) szczegóły działań koniecznych do rozwoju działalności beneficjenta, takie jak szczegółowy opis inwestycji, szkoleń, doradztwa lub innych działań.

(656) Pomoc wypłacana jest w co najmniej dwóch ratach przez okres maksymalnie pięciu lat. Raty mogą mieć charakter degressywny. Wypłata ostatniej raty jest uzależniona od prawidłowej realizacji biznesplanu.

(657) Ustalając kwotę pomocy, państwa członkowskie uwzględniają również sytuację społeczno-gospodarczą obszaru objętego programem.

Kwota pomocy

(658) Kwota pomocy ograniczona jest do 70 000 EUR na przedsiębiorstwo. Państwa członkowskie określają kwotę pomocy, biorąc pod uwagę także sytuację społeczno-gospodarczą obszaru objętego programem.

3.4. Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla innych zarządców gruntów oraz przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, które nie prowadzą działalności w sektorze rolnym

(659) Komisja uzna pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne dla innych zarządców gruntów oraz przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, które nie prowadzą działalności w sektorze rolnym, za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli jest ona zgodna ze wspólnymi zasadami oceny określonymi w niniejszych wytycznych, wspólnymi przepisami mającymi zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższymi warunkami.

(660) Pomoc musi być przyznawana zgodnie z mającymi zastosowanie odpowiednimi warunkami określonymi w pkt 1.1.5.1 części II niniejszych wytycznych i z następującymi dodatkowymi przepisami odnoszącymi się do innych zarządców gruntów.

(661) Pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne można przyznawać grupom złożonym z przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze rolnym i innych zarządców gruntów, które zobowiązują się, na zasadzie dobrowolności, do przeprowadzenia operacji obejmujących co najmniej jedno zobowiązanie rolno-środowiskowo-klimatyczne dotyczące gruntów rolnych, które zostanie określone przez państwa członkowskie, dotyczące powierzchni użytków rolnych, zdefiniowanej w pkt (35).50 niniejszych wytycznych, ale nie ograniczone do niej.

(662) W należycie uzasadnionych przypadkach motywowanych realizacją celów środowiskowych pomoc na zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne może być udzielana innym zarządcom gruntów lub grupom zarządców gruntów.

(663) Pomoc dla przedsiębiorstw na obszarach wiejskich, które nie są aktywne w sektorze rolnictwa, może zostać udzielona dla ochrony i zrównoważonego wykorzystania i rozwoju zasobów genetycznych w rolnictwie w przypadku operacji nieobjętych przepisami pkt (208)–(219) sekcji 1.1.5.1 części II niniejszych wytycznych.

3.5. Pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 dla innych zarządców gruntów

(664) Komisja uzna pomoc na niwelowanie niedogodności związanych z obszarami Natura 2000 dla innych zarządców gruntów za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(665) Pomoc może być udzielana innym zarządcom gruntów wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach.

Koszty kwalifikowalne

(666) Pomoc może być przyznawana w celu wyrównania innym zarządcom gruntów dodatkowych kosztów i utraconych dochodów wynikających z niedogodności na danych obszarach, związanych z wdrażaniem dyrektyw siedliskowej i ptasiej.

(667) Do pomocy kwalifikują się działania realizowane wyłącznie na następujących obszarach:

(a) użytki rolne na obszarach Natura 2000, wyznaczone na mocy dyrektyw siedliskowej i ptasiej;

(b) inne wyznaczone obszary ochrony środowiska, na których obowiązują środowiskowe ograniczenia działalności rolnej, służące realizacji przepisów art. 10 dyrektywy siedliskowej.

Kwota pomocy

(668) Pomoc ogranicza się do następujących kwot: maksymalnie 500 EUR na hektar rocznie w początkowym okresie nieprzekraczającym pięciu lat; maksymalnie 200 EUR na hektar rocznie w kolejnych latach. Maksymalne kwoty 500 EUR i 200 EUR w wyjątkowych przypadkach można zwiększyć, biorąc pod uwagę szczególnie okoliczności, które należy uzasadnić.

3.6. Pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne na obszarach wiejskich

(669) Komisja uzna pomoc na przekazywanie wiedzy i działania informacyjne na obszarach wiejskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(670) Pomoc w ramach tego środka obejmuje działania w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności (w tym szkolenia, warsztaty i instruktaż), działalność demonstracyjną i działania informacyjne. Pomoc może zostać przyznana również na szkolenia doradców związane z usługami doradczymi, o których mowa w sekcji 1.1.10.2 i sekcjach 2.5 i 3.7 części II.

(671) Pomoc może zostać przyznana osobom działającym w sektorze spożywczym, innym zarządcom gruntów niż przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorze rolnymi i MŚP na obszarach wiejskich. Pomoc na szkolenia doradców może też zostać przyznana na rzecz dużych przedsiębiorstw na obszarach wiejskich.

(672) Pomoc może być przyznawana w odniesieniu do następujących kosztów kwalifikowalnych:

(a) koszty organizacji i prowadzenia działań z zakresu przekazywania wiedzy lub działań informacyjnych;

(b) w przypadku projektów demonstracyjnych pomoc może też obejmować odpowiednie koszty inwestycji;

(c) koszty podróży, zakwaterowania i diet dziennych uczestników.

(673) Pomoc, o której mowa w pkt (672) lit. (a) i (b) nie obejmuje bezpośrednich płatności na rzecz beneficjentów. Pomoc wypłacana jest podmiotom realizującym działania z zakresu szkoleń lub przekazywania wiedzy i działania informacyjne.

(674) Pomoc jest dostępna dla wszystkich kwalifikujących się przedsiębiorstw działających na danym obszarze wiejskim, w oparciu o obiektywnie określone warunki.

(675) Podmioty świadczące usługi w zakresie transferu wiedzy i usługi informacyjne posiadają odpowiednie zdolności do wykonywania tego zadania w postaci wykwalifikowanego personelu odbywającego regularne szkolenia.

Intensywność pomocy

(676) Intensywność pomocy ogranicza się do 50 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku dużych przedsiębiorstw, 60 % kosztów kwalifikowalnych w przypadku średnich przedsiębiorstw i 70 % w przypadku mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw. Pomoc na szkolenia dla doradców jest ograniczona do 200 000 EUR w ciągu trzech lat.

3.7. Pomoc na usługi doradcze na obszarach wiejskich

(677) Komisja uzna pomoc na usługi doradcze na obszarach wiejskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(678) Pomoc przyznawana jest, by pomóc innym zarządcom gruntów i MŚP na obszarach wiejskich w korzystaniu z usług doradczych służących poprawie efektywności gospodarczej i środowiskowej ich przedsiębiorstw lub inwestycji, a także ograniczeniu ich wpływu na klimat oraz zwiększaniu ich odporności na zmianę klimatu.

(679) Doradztwo dla MŚP na obszarach wiejskich może obejmować kwestie związane z efektywnością gospodarczą i środowiskową beneficjenta.

- (680) Doradztwo dla innych zarządców gruntów na obszarach wiejskich obejmuje co najmniej jeden z elementów określonych w pkt (301) sekcji II podrozdział 1.1.10.2 części II niniejszych wytycznych. Może ono obejmować także inne kwestie, o których mowa w pkt (302).
- (681) Pomoc nie obejmuje bezpośrednich płatności dla beneficjentów. Pomoc wypłacana jest podmiotom świadczącym usługi doradcze.
- (682) Przy świadczeniu usług doradczych usługodawcy przestrzegają obowiązków poszanowania poufności, o których mowa w art. 13 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013.
- (683) W uzasadnionych i stosownych przypadkach usługi doradcze mogą być częściowo świadczone grupowo, biorąc pod uwagę sytuację poszczególnych użytkowników korzystających z usług doradczych.

Intensywność pomocy

- (684) Pomoc ograniczona jest do 1 500 EUR za poradę.

3.8. Pomoc na przystępowanie rolników do systemów jakości bawełny lub środków spożywczych

- (685) Komisja uzna pomoc na przystępowanie rolników do systemów jakości bawełny lub środków spożywczych za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.
- (686) Pomoc dotyczy przystąpienia rolników do jednego z następujących rodzajów systemów jakości:
- (a) systemów jakości bawełny lub środków spożywczych ustanowionych przepisami Unii;
 - (b) systemów jakości bawełny lub środków spożywczych uznanych przez państwa członkowskie za spełniające następujące kryteria:
 - (i) specyfika produktu końcowego wytworzonego w ramach takich systemów wynika z jasnego wymogu zagwarantowania:
 - określonych właściwości produktu; lub
 - określonej metody uprawy lub produkcji; lub
 - jakości produktu końcowego, która w sposób znaczący przewyższa normy handlowe dotyczące danego produktu w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin, dobrostanu zwierząt lub ochrony środowiska;
 - (ii) system jakości jest otwarty dla wszystkich producentów;
 - (iii) system jakości obejmuje obowiązujące specyfikacje produktów końcowych, a zgodność z tymi specyfikacjami jest weryfikowana przez organy publiczne lub niezależny organ kontroli;
 - (iv) system jakości jest przejrzysty i zapewnia pełną identyfikowalność produktów rolnych;
 - (c) dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych uznanych przez państwa członkowskie za zgodne z wytycznymi Unii dotyczącymi najlepszych praktyk dla dobrowolnych systemów certyfikacji produktów rolnych.

Koszty kwalifikowalne

- (687) Pomoc jest przyznawana w formie rocznej płatności motywacyjnej, której wysokość ustala się w zależności od kosztów stałych udziału w systemach jakości.
- (688) Pomoc może być przyznana na okres maksymalnie pięciu lat.

Kwota pomocy

- (689) Pomoc jest ograniczona do 3 000 EUR rocznie na beneficjenta.

3.9. Pomoc na działania informacyjne i promocyjne dotyczące bawełny i środków spożywczych objętych systemami jakości

- (690) Komisja uzna pomoc na działania informacyjne i promocyjne dotyczące bawełny i środków spożywczych objętych systemami jakości za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

Koszty kwalifikowalne

- (691) Pomoc może być przyznawana na działania informacyjne i promocyjne dotyczące bawełny i środków spożywczych objętych systemami jakości, na które przyznawana jest pomoc na podstawie sekcji 3.8 części II niniejszych wytycznych.
- (692) Pomoc może być przyznawana grupom producentów realizujących działania informacyjne i promocyjne.
- (693) Pomoc obejmuje koszty działań spełniających następujące warunki:
- (a) których celem jest zachęcanie konsumentów do zakupu środków spożywczych lub bawełny objętych systemami jakości;
 - (b) podkreślających szczególne cechy lub zalety danego środka spożywczego lub bawełny, w szczególności jakość, specyfikę metod produkcji, wysokie standardy dobrostanu zwierząt i poszanowanie środowiska związane z danym systemem jakości.
- (694) Działania, o których mowa w pkt (693), nie zachęcają konsumentów do zakupu środków spożywczych lub bawełny ze względu na ich szczególne pochodzenie, z wyłączeniem tych, które są objęte systemami jakości, wprowadzonymi w tytule II rozporządzenia (UE) nr 1151/2012.
- (695) Pochodzenie środka spożywczego lub bawełny może jednak być określone, pod warunkiem że oznaczenie pochodzenia ma znaczenie drugorzędne w stosunku do głównego komunikatu.
- (696) Działania informacyjne i promocyjne związane z promocją konkretnych przedsiębiorstw lub znaków towarowych nie kwalifikują się do pomocy.
- (697) Do pomocy kwalifikują się jedynie działania informacyjne i promocyjne realizowane w ramach rynku wewnętrznego.

Intensywność pomocy

- (698) Intensywność pomocy wynosi do 70 % kosztów kwalifikowalnych.

3.10. Pomoc na współpracę na obszarach wiejskich

- (699) Komisja uzna pomoc na współpracę na obszarach wiejskich za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

- (700) Pomoc przyznaje się w celu promowania form współpracy między przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w sektorze rolnym, przedsiębiorstwami działającymi w łańcuchu żywnościowym i innymi podmiotami, które przyczyniają się do realizacji celów i priorytetów polityki rozwoju obszarów wiejskich, łącznie z grupami producentów, spółdzielniami i organizacjami międzybranżowymi, jeśli współpraca przynosi korzyści obszarom wiejskim.
- (701) We współpracę zaangażowane są przynajmniej dwa podmioty, i może ona dotyczyć w szczególności:
- (a) metod współpracy;
 - (b) tworzenia klastrów i sieci;
 - (c) tworzenia i funkcjonowania grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, o których mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.
- (702) Pomoc może być przyznawana na współpracę w odniesieniu do następujących działań:
- (a) projektów pilotażowych;
 - (b) rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze spożywczym;
 - (c) współpracy między małymi podmiotami przy organizowaniu wspólnych procedur pracy i wspólnym korzystaniu z pomieszczeń i zasobów oraz rozwoju lub marketingu usług turystycznych związanych z turystyką wiejską;
 - (d) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;
 - (e) działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych;
 - (f) wspólnych działań podejmowanych w celu przeciwdziałania zmianie klimatu lub przystosowaniu się do niej;
 - (g) wspólnych podejść do projektów środowiskowych i stosowanych praktyk środowiskowych, w tym sprawnego gospodarowania wodą, wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych i zachowywania krajobrazów rolniczych;
 - (h) pionowej i poziomej współpracy między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz zrównoważonego dostarczania biomasy do wykorzystania w produkcji żywności i energii oraz w procesach przemysłowych;
 - (i) realizowania, w szczególności przez grupy partnerów publicznych i prywatnych, inne niż określone w art. 32 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, strategii rozwoju lokalnego innych niż określone w art. 2 pkt 19 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 dotyczących jednego lub większej liczby priorytetów unijnych w zakresie rozwoju obszarów wiejskich;
 - (j) dywersyfikacji działalności rolniczej w kierunku działalności dotyczącej opieki zdrowotnej, integracji społecznej, rolnictwa wspieranego przez społeczność lokalną oraz edukacji w dziedzinie środowiska i żywności.
- (703) Pomocy na tworzenie klastrów i sieci można udzielać wyłącznie nowo powstałym klastrom i sieciom oraz tym, które podejmują nową dla nich działalność.
- (704) Pomoc przeznaczona na projekty pilotażowe, o której mowa w pkt (702) lit. (a), a także na rozwój nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorze spożywczym, o której mowa w pkt (702) lit. (b), może zostać przyznana również podmiotom indywidualnym, jeżeli taka możliwość została przewidziana w programie rozwoju obszarów wiejskich. Wyniki realizowanych przez podmioty indywidualne projektów pilotażowych w ramach pkt (702) lit. (a) oraz działań w ramach pkt (702) lit. (b) są rozpowszechniane.

- (705) Pomoc na rzecz tworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw, o której mowa w pkt (702) lit. (d) i (e), musi obejmować jedynie łańcuchy dostaw obejmujące nie więcej niż jednego pośrednika między rolnikiem i konsumentem.
- (706) Pomoc w ramach niniejszej sekcji jest zgodna z odpowiednimi przepisami prawa konkurencji, w szczególności z art. 101 i 102 Traktatu.
- (707) Pomoc ogranicza się do okresu maksymalnie siedmiu lat, z wyjątkiem wspólnych działań na rzecz ochrony środowiska w odpowiednio uzasadnionych przypadkach.

Koszty kwalifikowalne

(708) Pomoc może być przyznawana na pokrycie następujących kosztów kwalifikowalnych:

- (a) koszty badań w odniesieniu do danego obszaru, analizy wykonalności oraz opracowania biznesplanu lub lokalnej strategii rozwoju innej niż ta, o której mowa w art. 33 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013;
- (b) koszty aktywizacji danego obszaru w celu osiągnięcia wykonalności zbiorowego projektu terytorialnego lub projektu, który ma być przeprowadzony przez grupę operacyjną EPI na rzecz wydajności i zrównoważenia w rolnictwie, o których mowa w art. 56 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013; w przypadku klastrów aktywizacja może dotyczyć tworzenia sieci kontaktów między członkami i rekrutacji nowych członków;
- (c) bieżące koszty współpracy, takie jak wynagrodzenie „koordynatora”;
- (d) bezpośrednie koszty określonych projektów związanych z realizacją biznesplanu, lokalnej strategii rozwoju innej niż ta, o której mowa w art. 29 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, lub innych działań ukierunkowanych na innowacyjność, w tym testowania;
- (e) koszty działań promocyjnych.
- (709) Koszty bezpośrednie na podstawie pkt (708) lit. (d) ograniczają się do kosztów kwalifikowalnych pomocy inwestycyjnej, jak określono w pkt (635)–(636) oraz spełniają warunki szczególne, o których mowa w pkt (634).

Intensywność pomocy

- (710) Intensywność pomocy w odniesieniu do kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w pkt (708) lit. a), b), c) i e), nie może przekroczyć 50 %.
- (711) Intensywność pomocy na koszty bezpośrednie na mocy pkt (708) lit. (d), nie przekracza poziomów określonych w pkt (638) niniejszych wytycznych, z uwzględnieniem mechanizmu obniżenia dla dużych projektów inwestycyjnych. Intensywność pomocy, mająca zastosowanie do obszaru, na którym zlokalizowana jest inwestycja, będzie miała zastosowanie w odniesieniu do wszystkich beneficjentów uczestniczących w projekcie współpracy. Jeżeli inwestycja zlokalizowana jest na dwóch lub większej liczbie obszarów, maksymalna intensywność pomocy w odniesieniu do inwestycji jest równa maksymalnej intensywności pomocy stosowanej na obszarze, na którym poniesiono największą część kosztów kwalifikowalnych.
- (712) Próg powodujący obowiązek zgłoszenia, o którym mowa w pkt (639), odnosi się do pomocy na koszty bezpośrednie związane z inwestycjami na podstawie pkt (708) lit. (d).

3.11. Pomoc na ustanowienie funduszy wspólnego inwestowania

- (713) Komisja uzna pomoc na ustanowienie funduszy wspólnego inwestowania za zgodną z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu, jeżeli spełnia ona wymogi wspólnych zasad oceny określone w niniejszych wytycznych, wspólne przepisy mające zastosowanie do rozdziału 3 części II niniejszych wytycznych oraz poniższe warunki.

(714) Przedmiotowe fundusze wspólnego inwestowania:

- (a) są akredytowane przez właściwy organ zgodnie z prawem krajowym;
- (b) prowadzą przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat;
- (c) posiadają przejrzyste zasady podziału odpowiedzialności za długi;
- (d) ponoszą koszty wkładu finansowego na rzecz przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze podstawowej produkcji rolnej w odniesieniu do strat spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi porównywalnymi z klęską żywiołową, chorobami zwierząt oraz działaniem szkodników roślin, jak określono w sekcjach 1.2.1.2 i 1.2.1.3 części II niniejszych wytycznych, lub strat spowodowanych incydentami środowiskowymi.

(715) Państwa członkowskie określają przepisy w zakresie tworzenia funduszy wspólnego inwestowania i zarządzania nimi, w szczególności odnośnie do przyznawania rekompensat oraz administrowania i monitorowania zgodności ze wspomnianymi przepisami. Państwa członkowskie zapewniają, aby warunki dotyczące funduszy przewidywały kary w przypadku zaniedbań ze strony przedsiębiorstwa.

Koszty kwalifikowalne

(716) Pomoc, o której mowa, może dotyczyć wyłącznie kosztów administracyjnych tworzenia funduszy wspólnego inwestowania, rozłożonych na okres nieprzekraczający trzech lat przy zastosowaniu metody degresywnej. Państwa członkowskie mogą ograniczyć koszty, które kwalifikują się do pomocy, przez zastosowanie pułapów w odniesieniu do poszczególnych funduszy.

(717) Nie przyznaje się pomocy na początkowy kapitał podstawowy.

Intensywność pomocy

(718) Pomoc ograniczona jest do 65 % kosztów kwalifikowalnych.

CZĘŚĆ III KWESTIE PROCEDURALNE

1. Czas trwania programów pomocy i ocena

(719) Zgodnie z praktyką ustanowioną w poprzednich wytycznych, aby przyczynić się do zwiększenia przejrzystości i regularnego przeglądu wszystkich istniejących programów pomocy, Komisja zatwierdza jedynie programy pomocy o ograniczonym czasie trwania. Czas trwania programów obejmujących pomoc państwa na środki, które mogą również korzystać ze współfinansowania z EFRROW na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013, ograniczony jest do okresu programowania 2014-2020. Jeżeli prawo Unii na to zezwala oraz zgodnie z określonymi w nim warunkami, państwa członkowskie mogą nadal podejmować nowe zobowiązania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i jego rozporządzenia wykonawczego. Komisja będzie zatem stosowała niniejsze wytyczne również do takich nowych zobowiązań. Czas trwania innych programów pomocy nie może przekraczać siedmiu lat.

(720) Aby zagwarantować, że zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej są ograniczone, Komisja może także wymagać, by pewne programy ograniczono w czasie (zwykle do czterech lat lub mniej) oraz objęto oceną, o której mowa w pkt (40). Oceny będą przeprowadzane w odniesieniu do programów, w przypadku których potencjalne zakłócenie konkurencji może być szczególnie silne, tzn. może wystąpić ryzyko poważnego ograniczenia lub zakłócenia konkurencji, jeśli ich wdrożenie nie zostanie w odpowiednim czasie poddane przeglądowi.

(721) Zważywszy na cele wspomnianej oceny oraz aby nie powodować w związku z nią nadmiernego obciążenia dla państw członkowskich w odniesieniu do mniejszych kwot pomocy, ocena ma zastosowanie jedynie w przypadku programów pomocy o dużym budżecie, zawierających nowatorskie elementy bądź też gdy przewiduje się istotne zmiany rynkowe, technologiczne lub regulacyjne. Ocena musi zostać przeprowadzona przez eksperta, który jest niezależny od organu przyznającego pomoc, na podstawie wspólnych metod, i musi zostać podana do wiadomości publicznej. Państwa członkowskie mają obowiązek przedstawienia, wraz z odpowiednim programem pomocy, projektu planu oceny, który będzie stanowił integralną część oceny programu przez Komisję.

- (722) W przypadku programów pomocy wyłączonych z zakresu rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych jedynie na podstawie ich dużego budżetu Komisja oceni ich zgodność wyłącznie na podstawie planu oceny.
- (723) Ocenę należy przedłożyć do Komisji w odpowiednim czasie, aby można było rozważyć ewentualne przedłużenie okresu obowiązywania programu pomocy, a w każdym razie w momencie wygaśnięcia okresu obowiązywania programu. We wszelkich późniejszych środkach pomocy o podobnym celu należy uwzględnić wyniki tej oceny.

2. **Klauzula przeglądowa**

- (724) W odniesieniu do operacji przedsięwziętych zgodnie z sekcjami 1.1.5.1, 1.1.5.2, 1.1.8, 2.3 i 3.4 części II przewiduje się klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania w przypadku zmiany odpowiednich obowiązkowych norm, wymogów lub obowiązków, o których mowa w wymienionych sekcjach, i poza które zobowiązania wymienione w tych sekcjach muszą wykraczać.
- (725) Operacje podjęte zgodnie z sekcjami 1.1.5.1, 1.1.5.2, 1.1.8, 2.3 i 3.4 części II, które wykraczają poza okres programowania rozwoju obszarów wiejskich 2014–2020, zawierają klauzulę przeglądową w celu umożliwienia ich dostosowania do ram prawnych kolejnego okresu programowania.
- (726) W przypadku gdy dostosowania, o których mowa w pkt (724) i (725), nie zostaną zaakceptowane lub nie zostaną wdrożone przez beneficjenta, zobowiązanie traci ważność, a kwota pomocy powinna zostać obniżona do kwoty pomocy odpowiadającej okresowi do wygaśnięcia zobowiązania.

3. **Sprawozdania i monitorowanie**

- (727) Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 659/1999⁽⁸⁹⁾ oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 794/2004⁽⁹⁰⁾ i ich kolejnymi zmianami, państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania roczne.
- (728) Sprawozdanie roczne zawiera także informacje dotyczące:
- (a) przedmiotowych chorób zwierząt lub szkodników roślin na podstawie sekcji 1.2.1.3;
 - (b) danych meteorologicznych na temat rodzaju, daty wystąpienia, relatywnej skali i lokalizacji niekorzystnych zjawisk klimatycznych porównywalnych z klęską żywnościową lub klęską żywiołową na podstawie, odpowiednio, sekcji 1.2.1.1 i 1.2.1.2.
- (729) W poszczególnych przypadkach Komisja zastrzega sobie prawo do zażądania dodatkowych informacji dotyczących istniejących programów pomocy, gdy informacje takie są jej niezbędne do wywiązania się z obowiązków na mocy art. 108 ust. 1 Traktatu.
- (730) Państwa członkowskie mają obowiązek zagwarantowania, że prowadzone są szczegółowe rejestry obejmujące wszystkie środki związane z przyznaniem pomocy. Takie rejestry muszą zawierać wszelkie informacje niezbędne dla ustalenia czy spełniono wszystkie warunki określone w niniejszych wytycznych dotyczących, w stosowanych przypadkach, kosztów kwalifikowalnych i maksymalnej dopuszczalnej intensywności pomocy. Dokumentację należy przechowywać przez 10 lat od daty przyznania pomocy i na żądanie przekazać ją Komisji.

4. **Stosowanie niniejszych wytycznych**

- (731) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne od dnia 1 lipca 2014 r.
- (732) Komisja będzie stosować niniejsze wytyczne w odniesieniu do wszystkich zgłaszanych środków pomocy, względem których musi podjąć decyzję po dniu 1 lipca 2014 r., nawet w przypadku gdy dana pomoc została zgłoszona przed tą datą. Pomoc indywidualna udzielona w ramach zatwierdzonych programów pomocy i zgłoszona Komisji w związku z obowiązkiem indywidualnego zgłaszania takiej pomocy będzie jednak oceniana w ramach wytycznych, które mają zastosowanie do zatwierdzonego programu pomocy będącego podstawą prawną tej indywidualnej pomocy.
- (733) Pomoc niezgodna z prawem będzie oceniana zgodnie z przepisami obowiązującymi w dniu przyznania pomocy. Pomoc indywidualna udzielona w ramach niezgodnego z prawem programu pomocy będzie oceniana na podstawie wytycznych dotyczących niezgodnego z prawem programu pomocy w czasie, w którym przyznana została pomoc indywidualna.

⁽⁸⁹⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 3).

⁽⁹⁰⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).

(734) Dawne wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 tracą moc z dniem wejścia w życie niniejszych wytycznych. W odniesieniu do środków rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych przez EFRROW, w przypadkach gdy prawo Unii na to pozwala i zgodnie z warunkami określonymi w przepisach dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, państwa członkowskie mogą nadal podejmować nowe zobowiązania na mocy poprzednich wytycznych w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 zgodnie z ich pkt 189⁽⁹¹⁾.

5. **Wnioski dotyczące właściwych środków**

(735) Zgodnie z art. 108 ust. 1 Traktatu Komisja przedstawia państwom członkowskim wnioski dotyczące zmian w ich obecnych programach pomocy w celu dostosowania ich do niniejszych wytycznych najpóźniej do dnia 30 czerwca 2015 r. W odniesieniu do tego terminu obowiązują następujące odstępstwa:

- (a) istniejące programy pomocy, w przypadku których ocena zgodności z wytycznymi Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013 została przeprowadzona przez Komisję zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1857/2006, muszą osiągnąć zgodność z niniejszymi wytycznymi najpóźniej od dnia 1 stycznia 2015 r.;
- (b) istniejące programy pomocy na rzecz doprowadzenia do zgodności z podrozdziałem IV.E wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013 oraz pomoc na zakup gruntów leśnych wykorzystywanych jako obszary ochrony przyrody muszą zostać zakończone do dnia 30 czerwca 2016 r.;
- (c) istniejące programy pomocy dotyczące zwolnień i ulg podatkowych na mocy dyrektywy 2003/96/WE, o których mowa w podrozdziale VI.F wytycznych Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013, muszą osiągnąć zgodność z mającymi zastosowanie zasadami horyzontalnymi wytycznych w sprawie pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska i cele związane z energią w latach 2014-2020 do dnia 30 czerwca 2016 r., chyba że pomoc taka jest zwolniona jest z obowiązku powiadomienia;
- (d) istniejące programy pomocy w zakresie wcześniejszych emerytur należy stopniowo znieść najpóźniej do dnia 31 grudnia 2018 r.

(736) Państwa członkowskie zaprasza się do wyrażenia wyraźnej i bezwarunkowej zgody na zaproponowane właściwe środki w ciągu dwóch miesięcy od dnia publikacji niniejszych wytycznych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W przypadku braku odpowiedzi Komisja przyjmie, że dane państwo członkowskie nie wyraża zgody na zaproponowane środki.

6. **Wygaśnięcie**

(737) Przedmiotowe wytyczne obowiązują do dnia 31 grudnia 2020 r. Komisja może w każdej chwili podjąć decyzję o przeglądzie lub zmianie niniejszych wytycznych, jeśli okaże się to konieczne z przyczyn związanych z polityką konkurencji lub w celu uwzględnienia innych dziedzin unijnej polityki, takich jak rozwój rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich lub kwestii związanych z polityką zdrowia dotyczącą ludzi i zwierząt, ochrony roślin i środowiska, zobowiązań międzynarodowych bądź też z innych uzasadnionych powodów.

⁽⁹¹⁾ Zmienione dnia 19 listopada 2013 r. (Dz.U. C 339 z 20.11.2013, s. 1).